

۱۳۹۷

سال ۲۶ - بهار و تابستان ۹۷ - شماره ۹۸ و ۹۹

خبرنامه

انجمن آمار ایران

نظریه جاویدان، ابتدا توسط کشیش انگلیسی تامس بیز در نیمه دوم سده هجدهم و سپس یکی دو دهه بعد توسط ریاضی اخترشناس فرانسوی پیرسیمون لاپلاس به طور مستقل ابداع و به کار بسته شد.

گفته‌اند که کاربرد این نظریه در شکستن رمز نیروی دریایی آلمان در جنگ جهانی دوم مدت جنگ را دو سال کوتاه‌تر کرد. موفقیت‌های این نظریه در پیدا کردن زیردریایی‌های گمشده در اقیانوس‌ها، هواپیماهای سقوط کرده در دریاها، گشودن رمز DNA و انواع پرشمار کاربردهای جالب آن در حل مسائل علمی، اقتصادی و اجتماعی، این نظریه را به یکی از ابزارهای علمی رایج امروزی در آورده است.

نظریه جاویدان، برگردان کتابی است به قلم شارون برتش مک گرین با ترجمه‌ی ماندگار محمد رضا مشکانی که با همکاری انجمن آمار ایران، توسط انتشارات فاطمی در سال ۱۳۹۶ به چاپ رسیده است.

@irstat

www.irstat.ir

به نام خداوند جان و خرد

سال ۲۶ - بهار و تابستان ۹۷ شماره ۹۸ و ۹۹

صاحب امتیاز:
انجمن آمار ایران

سردبیر:
علی دولتی

adolati@yazd.ac.ir

هیئت تحریریه:

نصرالله ایران‌پناه iranpanah@sci.ui.ac.ir
حمید پزشک pezeshek@khayam.ut.ac.ir
علی‌دست برآورده dastbaravarde@yazd.ac.ir
عیسی محمودی emahmoudi@yazd.ac.ir
افشین فلاح afshin.ikiu@gmail.com

نشانی مکاتبه:

تهران، صندوق پستی ۱۶۱۴-۱۵۸۱۵
رایانشانی: info@irstat.ir
وبگاه: www.irstat.ir
تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۹۵۵۴۰
دورنگار: ۰۲۱-۶۶۴۹۹۸۲۷

طراحی جلد: اعظم دهقانی
صفحه آرایی: رویا نظری

چاپ: لیتوگرافی دریای نور
شمارگان: ۵۰۰ نسخه

خبرنامه انجمن آمار ایران

نشریه خبری این انجمن است که در پایان هر فصل منتشر می‌شود. هدف اصلی از انتشار خبرنامه، درج اخبار آماری ایران و جهان، آشنایی با بزرگان آمار و ایجاد ارتباط میان اعضای جامعه آماری با یکدیگر و نیز با انجمن آمار ایران است. برای نیل به اهداف فوق و هرچه پربارتر شدن خبرنامه، از همکاری و همفکری همه علاقه‌مندان به گرمی استقبال می‌شود. در این راستا:

- ضروری است مطالب به نشانی سردبیر، یا اعضای هیئت تحریریه ارسال شود.
- خبرنامه، در انتخاب، تلخیص و ویرایش مطالب ارسال شده آزاد است.
- مطالب دریافت شده، بازگردانده نمی‌شود.
- مطالب مندرج در خبرنامه، لزوماً نظر انجمن آمار ایران نیست.

فهرست مطالب

- ۱ سرمقاله
- ۳ مصوبات هیئت‌مدیره انجمن
- ۵ گزارش کمیته انتخابات
- ۶ صورت‌جلسه مجمع عمومی
- ۷ سخنرانی رئیس انجمن در افتتاحیه چهاردهمین کنفرانس آمار
- ۸ گزارش اعطای جوایز انجمن
- ۹ گزارش نوزدهمین مسابقه دانشجویی آمار
- ۱۰ نامه رئیس هیئت‌مدیره سیزدهم به رئیس هیئت‌مدیره چهاردهم
- ۱۲ آمار رسمی
- ۲۴ گزارش همایش‌ها
- ۳۰ اخبار دانشگاه‌ها و موسسات
- ۳۲ دانش‌آموختگان دکتری آمار
- ۳۳ واژه‌های آماری مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی
- ۳۴ معرفی کتاب
- ۳۵ کتاب‌های چاپ شده

سرمقاله

دکتر محمد قاسم وحیدی اصل (دانشگاه شهید بهشتی)

یک تصویر بسیار مجمل از تاریخ علم آن گونه که اغلب ترسیم می‌شود، آن است که دانش‌ها و تجربیات عملی دنیای متمدن باستان - بین‌النهرین، مصر، هند، ... - در قالب علم و حکمت یونانی متکامل شد و تأسیس آکادمی افلاطون نردبانی برای ترقی بیشتر علم و فلسفه شد. بعدها تأسیس مراکز علمی مانند حوزه اسکندریه، در تقلید از این آکادمی به دست اسکندر مقدونی موجبات گسترش علمی یونانی را در دنیای آن روز فراهم آوردند که با سقوط اندیشه یونانی به دست متولیان زهدگرا و علم ستیز اوایل مسیحیت حاکم بر رم باستان، دوران تاریکی یا قرون وسطی آغاز شد.

علم و فلسفه یونانی راه خود را در افکار متفکران دوره تمدن اسلامی قرن دوم هجری به بعد پیدا کرد و دانشمندان این دوره نه تنها علم که فلسفه یونانی را با اندیشه‌های شرقی درهم آمیختند و این ترکیب جدید با آغاز نهضت ترجمه در اروپا، مجدداً به آن سرزمین بازگردانده شد. دانشگاه‌های به سبک امروز در قرن دوازدهم تأسیس شدند، اما مهم‌ترین قدم در راه پیشرفت علم در دوره انقلاب علمی قرن هفدهم، تأسیس انجمن‌های علمی بود. انجمن‌های علمی نه تنها موجبات جمع آمدن متفکران حوزه‌های تخصصی مرتبط را در قالب سخنرانی‌ها و گردهمایی‌های علمی فراهم آوردند، بلکه با انتشار منظم یافته‌ها و دستاوردهای علمی به شکل مقالات و رساله‌ها ابتدا در قالب صورت مذاکرات (ترنزاکشنز) و بعدها در قالب مجلات ادواری باعث شدند که مسیر اندیشه علمی مربوط به حوزه فعالیت هر انجمن به صورت جریان منظم برای استفاده معاصران و آیندگان ثبت و ضبط شود. به عنوان مثال فیلسوفیکال ترنزاکشنز (یا صورت مذاکرات فلسفی) در ۱۶۶۵ تأسیس شد که بعدها در سال ۱۷۵۲ انجمن سلطنتی فلسفه انتشار آن را به عهده گرفت.

تأسیس انجمن‌های علمی در ایران که یکی از قدیمی‌ترین آن‌ها را می‌توان بنیان‌گذاری انجمن ریاضی ایران (تأسیس فروردین ۱۳۴۹) دانست، با چنین هدفی از حدود نیم قرن پیش انجام گرفته و هیئت مؤسس انجمن آمار ایران برای تمرکز بیشتر بر فعالیت‌های مختص به حوزه علوم آماری، نزدیک به سی سال پیش، این انجمن را بنا گذاشتند.

مانند سایر انجمن‌های علمی در جهان، یکی از مهم‌ترین حوزه‌های فعالیت انجمن‌ها در ایران در زمینه «نشریات» بوده است.

انجمن آمار نیز در این حوزه فعال بوده و جالب است که بیشترین تعداد نشریات را در بین انجمن‌های علمی ایران دارد. نشریه‌های انجمن یکی پس از دیگری، به قول معروف با فراهم شدن عده و عده منتشر شده‌اند. اولین آن‌ها «خبرنامه انجمن» بود که به گمان من، به دلایلی که ذکر خواهم کرد، مهم‌ترین نشریه در بین تمام نشریات انجمن است. بحث آن را به آخر این نوشته وامی‌گذارم و ابتدا مروری بر دیگر نشریه‌های انجمن در حد اختصار خواهم داشت. (از «جیرس» و «علوم آماری» درمی‌گذرم که حساب و کتاب خود را دارند و «نشریه دانشجویی ندا» که بحثی دیگر می‌طلبد). دومین نشریه انجمن، «اندیشه آماری» بود که، باز هم به نظر من دومین نشریه از نظر اهمیت (بعد از خبرنامه) محسوب می‌شود. مأموریت راه‌اندازی آن از طرف هیئت مدیره وقت به بنده واگذار شد. هدف مجله، چاپ مقاله‌های «ترویجی/توصیفی» در آن بود. مجله‌های پژوهشی با مرزهای دانش سروکار دارند، اما مجله‌های توصیفی با عمق مفاهیم. نویسندگان چنین مقاله‌هایی در یک زمینه خاص باید چگونگی پرورده شدن مفهوم یا موضوعی خاص را از بدو شروع تا «کنون» به خوبی درک کرده باشند و سپس در مقام روشن ساختن مطلب در قالب توصیف آن، به زبانی کمتر تخصصی برآیند. بدیهی است که نوشتن چنین مقاله‌هایی از عهده هرکسی بر نمی‌آید. برای همین است که در مقابل هزاران مجله ریاضی شامل آمار و احتمال (بیش از دو هزار مجله ریاضی فقط در فهرست مجلات متمتیکال ریویوز قرار دارند) می‌توان تنها از تعدادی انگشت‌شمار مجله ترویجی/توصیفی در سطح دنیا سراغ گرفت. شاید معرفی تعدادی از آن‌ها (درواقع همه موارد خوب آن‌ها) در اینجا خالی از فایده نباشد. اطلاعات مرتبط، از سایت خود این مجله‌ها اقتباس شده است:

۱- استتیسیتیکال ساینس (یا علوم آماری)

هدف اصلی استتیسیتیکال ساینس، رساندن غنا، گستردگی و یکپارچگی این حوزه از طریق ارائه طیفی کامل از اندیشه‌های آماری معاصر در یک سطح فنی متوسط است که برای جمعی گسترده از کاربران، پژوهشگران و دانشجویان آمار و احتمال قابل دسترسی باشد.

۲- امریکن متمتیکال مانتلی (یا ماهنامه ریاضی آمریکا)

این ماهنامه که در سال ۱۸۹۴ راه‌اندازی شد، مقاله‌ها، یادداشت‌ها و سایر ویژگی‌های مربوط به ریاضیات را منتشر می‌کند. خوانندگان آن شامل طیف وسیعی از علاقه‌مندان ریاضی است. از نویسندگان آن دعوت می‌شود که مقالات و یادداشت‌هایی را که ایده‌های جالب ریاضی را به مخاطبان گسترده‌ای از خوانندگان ماهنامه ارائه

می‌دهند، به مجله ارسال کنند.

۳- استیودنت (یا دانشجو)

هدف استیودنت این است که اندیشه‌های آماری دانشجویان تحصیلات تکمیلی را به جامعه پژوهشگران، مدرسان و کاربران آمار ارائه کند. مجله از ارسال مقالات در همه زمینه‌های نظری، روش‌شناسی و کاربردهای آمار و احتمال، تاریخ آمار و احتمال و به‌ویژه از مقاله‌های با ماهیت توصیفی یا آموزشی استقبال می‌کند.

۴- متمتیکال اینتلیجنسر (یا آگاهی‌آور ریاضی)

مقاله‌های مربوط به ریاضیات، ریاضیدانان و تاریخ و فرهنگ ریاضی را منتشر می‌کند. سبک تعریف و قضیه سنتی که در مقالات پژوهشی مرسوم است، در اینجا مناسب نیست. همچنین مقالاتی که مخاطب آن‌ها تنها متخصصان باشند، مورد نظر نیست. هدف این مقاله‌ها که به سبک جذاب مورد نظر مجله و بایبانی غیررسمی نوشته می‌شوند، جلب رضایت طیف گسترده‌ای از مخاطبان علاقه‌مند به ریاضی است. از مقالات توصیفی درباره همه انواع ریاضیات و مقالاتی که نشان‌دهنده تنوع جامعه‌های ریاضی و اندیشه ریاضی باشد، و نیز از مقاله‌های بیانگر گونه‌گونی جوامع ریاضی نوظهور در سراسر جهان، روندهای میان‌رشته‌ای جدید، و روابط بین ریاضیات و دیگر حوزه‌های فرهنگ، و نیز از طنز، معما، شعر، داستان و هنر استقبال، می‌شود.

شاید نزدیک‌ترین مجله فارسی به این اهداف، «مجله نشر ریاضی» وابسته به مرکز نشر دانشگاهی بود که با اهمال و ندانم‌کاری دست‌اندرکاران، چند سالی است از انتشار بازمانده است. «مجله فرهنگ و اندیشه ریاضی»، از نشریات انجمن ریاضی ایران نیز با این اهداف تأسیس شده و تا حد زیادی به اهداف اعلام‌شده وفادار است.

خوب است پیش از بازگشتن به بحث «مجله اندیشه آماری» یک‌بار دیگر اهداف شاخص‌ترین مجلات ترویجی/توصیفی را که در بالا فهرست شدند، مرور کنیم. به گمان این‌جانب می‌توان از این مرور چنین نتیجه گرفت که مجلات ترویجی/توصیفی در خدمت آموزش‌اند (بدیهی است که مجلات پژوهشی در خدمت پژوهش‌اند). بنابراین در صورتی که به مجموعه کارهای یک عضو هیئت علمی نگاهی بیندازیم و باور داشته باشیم که کارهای آموزشی افراد (به خاطر وجود فراگیران پرشمار و اغلب از تعداد زیادی رشته‌های دیگر) وزنی بسیار بیشتر از کارهای پژوهشی فرد دارند (که اغلب صنعت محور یا جامعه‌محور هم نیستند) اهمیت چنین مقالاتی بیشتر دریافته می‌شود که در صورت پرورده شدن مفاهیم سخت و دشوار و مهم در آن‌ها می‌تواند مدرسان را در انتقال

مفاهیم کلیدی به دانشجویان و کاربران یاری رسانند. پس همان‌گونه که در بالا گفته شد نوشتن چنین مقاله‌هایی دشوارتر از تمرکز بر حوزه‌ای خاص و افزودن مطالبی به کارهای موجود و یافتن مجله‌ای مناسب برای ارائه کار به‌عنوان کاری پژوهشی است. جالب است که باوجود دشواری نوشتن مقاله‌هایی از این دست، ارج و قرب این مقالات و نویسندگان آن اصلاً و ابداً در حد ضعیف‌ترین مقالات پژوهشی هم نیست و به‌ویژه باسیاست‌های یک‌سویه و کمتر تدبیر شده در آیین‌نامه‌های ارتقای اعضای هیئت علمی، مقالات توصیفی واقعی محلی از اعراب ندارند. اما هیئت‌تحریریه مجله اندیشه آماری در بدو تأسیس مرکب از زنده‌یاد دکتر علی عمیدی، دکتر سیامک نوربلوچی و این‌جانب، با درک اهمیت این نوع مقاله‌ها و کمبود نویسندگان مقاله‌هایی از این دست به فارسی، سیاست را بنابر ترجمه چنین مقالاتی گذاشتیم. سال‌های اولیه حتی باوجود عوض شدن هیئت‌تحریریه چنین گذشت اما اندک‌اندک فشار خواسته‌های سهل‌الوصول‌تر و مطابق با نیازهای دیده‌شده در آیین‌نامه‌های ارتقا و محدود بودن افراد علاقه‌مند به ترجمه چنین مقاله‌هایی - که به دلیل توصیفی بودن مطالب، ترجمه آن‌ها دشواری‌های خاص خود را دارد - و قیدوبند مسئولان مجله برای به‌روز ماندن و اخطار نگرفتن از وزارتخانه‌های علوم و ارشاد به دلیل عدم انتشار به‌موقع، موجب گرایش مجله به چاپ مقالات ترویجی از نوع خلاصه پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد شد (که متأسفانه گریبان‌گیر بسیاری از مجلات فارسی، حتی مجلات پژوهشی داخلی است). به این ترتیب طرح بسیاری از مسائل مرتبط با انجمن، از قبیل نقد برنامه‌های درسی، اعلام مواضع انجمن در بسیاری از موارد و مسائل بسیار دیگری که در صورت پرداختن جدی و اصولی می‌توانست در زمره مقالات دست‌کم ترویجی باشد، به خبرنامه منتقل شد. اما به دلایلی که ذکر آن‌ها در اینجا نه میسر و نه ضروری است، استقبال از خبرنامه به معنی آن‌که اعضای جامعه آماری چه در حد فردی و چه در سطح گروه‌های آماری «حرف» و «تحلیل»‌های خود را در خبرنامه مطرح کنند و نسبت به آنچه در عالم آمار به‌طور کلی و به‌طور خاص در جامعه آماری ایران می‌گذرد، واکنش نشان دهند، کاهش یافت. اغلب افراد صاحب‌نظر یا سکوت اختیار کردند یا ترجیح دادند که حرف‌های خود را در «رسانه»‌های مدرن امروزی دوبه‌دو یا چند به چند مطرح کنند. جالب است که بسیاری از مسائلی که در این رسانه‌ها مطرح می‌شود، مسائلی بسیار جدی و مهم‌اند که پخته کردن و طرح اصولی آن‌ها می‌تواند در بسیاری از موارد راهگشای مسائل و مشکلات جامعه آماری ایران باشد. اما مطرح شدن آن‌ها در این رسانه‌ها اغلب منجر به بحث‌های زودگذر و کم تأثیر «دو نفره» و

جلسات مشترک بین هیئت مدیره انجمن های ریاضی و آمار برای تبادل نظر و تصمیم گیری در مورد مسائل مشترک.

• مقرر شد دکتر زهرا رضایی قهرودی به عنوان نماینده انجمن آمار، با دکتر مژگان محمودی از انجمن ریاضی، در معرفی و جمع آوری اطلاعات بانوان متخصص آمار در کمیته بانوان انجمن ریاضی همکاری نمایند.

• پاسخ دکتر علی رجالی به نامه کمیسیون انجمن های علمی قرائت و مورد تأیید اعضای هیئت مدیره واقع شد.

• نامه های ارسالی از طرف خانه آمار اصفهان در مورد میزگردهای کنفرانس آمار مطرح و به دکتر محمد آرشی دبیر کمیته علمی کنفرانس ارجاع داده شد.

۲- هزینه ثبت نام تیم ها در نوزدهمین مسابقه دانشجویی آمار ایران مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت و مقرر شد هزینه ثبت نام همانند سال گذشته باشد.

۳- نامه دکتر محمد خراشادیزاده، سردبیر نشریه ندا، مبنی بر وضعیت سردبیری ایشان مطرح گردید و مقرر شد تا زمان اعتبار هیئت تحریریه، سمت سردبیری نشریه را ادامه دهند.

۴- فرم در خواست برگزاری همایش های انجمن آمار ایران، تنظیم شده توسط دکتر افشین فلاح مطرح و اعضای هیئت مدیره نظرات خود را برای تصحیح فرم ارائه دادند.

۵- با برگزاری کنفرانس آمار ایران به میزبانی دانشگاه مازندران در سال ۱۴۰۱ موافقت شد.

۶- ایمیل دکتر بهرام صادق پور مبنی بر حمایت معنوی انجمن آمار ایران از «هشتمین سمینار آمار و احتمال فازی» و همچنین بزرگداشت زندیاد دکتر ارقامی در سمینار مذکور مطرح شد و دکتر عادل محمدپور به عنوان نماینده انجمن معرفی شدند.

اهم مصوبات جلسه تاریخ ۹۷/۲/۲۶

۱- دکتر علیرضا نعمت اللهی رئیس انجمن، گزارشی درباره مسائل جاری انجمن از جمله نامه ارسالی به دکتر محمدباقر نوبخت، رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و معاون رئیس جمهوری، درباره نظام آمارشناسی، جلسه اتحادیه انجمن های ایرانی علوم ریاضی، راه اندازی سیستم پیامک انجمن برای انتخابات و ارسال نامه های تجلیل از پیشکسوت آمار به دانشگاه ها و سازمان ها، ارائه نمودند.

۲- مصوب شد که جوایز نوزدهمین مسابقه دانشجویی آمار، مانند سال گذشته اعطا شود.

گاهی مشاجره و رفتارهای نامتعارف و لوژ شدن مطلب می شود. از آن طرف پرداخته نشدن به این نوع مطالب در خبرنامه، که جای اصلی بحث ها و تحلیل های اصولی است، موجب کم خوراک شدن خبرنامه و لاجرم تأخیر در انتشار آن می شود که البته با عنوان خبرنامه به معنای آن که خبرهای روز و دست اول را باید به موقع منتشر کند، منافات پیدا می کند. چنین وضعی برای خبرنامه در عین حال به نوعی «نشانه گر» ضعف ارتباط بین «مدیریت» و «بدنه»ی جامعه آماری ایران است. این در حالی است که خبرنامه در واقع بولتن خبری و سخنگوی هیئت مدیره منتخب و واسطه رساندن حرف های منطقی اعضا به یکدیگر، به مدیریت، و جامعه به معنی عام است.

به گمان من می توان خبرنامه را «نبض» انجمن آمار ایران به معنای تشکل اصلی آماردانان کشور دانست و هر زمان که کندی یا ضعفی در خبرنامه پدیدار می شود، باید آن را نشانه مشکلی در کل این تشکل تلقی کرد.

می دانیم که علاوه بر این، خبرنامه به نوعی «روزنامه رسمی» انجمن است و مطابق با مقررات باید اهم مصوبات و آگهی ها و موارد دیگر مرتبط با انجمن در آن انتشار پیدا کند. بنابراین برای این که خبرنامه به موقع منتشر شود و در عین حال وضعیت خشک و خالی روزنامه های رسمی را پیدا نکند، ضرورت دارد که هر مسئله ای را که به نظرمان می تواند به طرح و تحلیل و حل مشکلی از مسائل و مشکلات جامعه آماری بینجامد، برای چاپ در خبرنامه پیشنهاد کنیم.

خبرنامه هراندازه هم که ضعف هایی برای آن متصور باشد، بهترین رسانه یا واسطه انتقال عقاید و نظریات اعضا به هم و کل اعضای جامعه آماری است. هیئت تحریریه و به خصوص سردبیران خبرنامه را که بی مزد و مواجب زحمت بسیار زیادی برای انتشار آن متحمل می شوند، تنها نگذاریم.

مصوبات هیئت مدیره انجمن

اهم مصوبات جلسه تاریخ ۹۷/۱/۳۰

۱- دکتر علیرضا نعمت اللهی رئیس انجمن، گزارش هایی از مسائل جاری انجمن نمودند:

• گزارش موارد مطرح شده در جلسه مشترک با انجمن ریاضی از جمله بررسی نامه نوشته شده به دکتر محمد مهدی زاهدی رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی و دکتر حسن روحانی رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی، در مورد حمایت انجمن از حذف آزمون مدارس خاص و همچنین تأکید بر استمرار برگزاری

• پیرو جلسه هیئت امناء جایزه دکتر بهبودیان، مقرر شد سود سپرده جایزه در یک حساب سپرده بلندمدت توسط حسابدار انجمن به نام جایزه دکتر بهبودیان ذخیره شود.

• نامه دکتر رجالی مبنی بر اینکه خانه آمار اصفهان شعبه انجمن آمار در اصفهان باشد مطرح و بر اساس اساسنامه انجمن آمار ایران ماده ۴ مورد تصویب قرار گرفت. مقرر شد دکتر علی رجالی آیین نامه مربوطه را تهیه نمایند و برای تصویب به هیئت مدیره انجمن ارائه نمایند.

• نامه کمیسیون انجمن های علمی مبنی بر معرفی یک عضو حقیقی مرتبط با زمینه فعالیت کمیسیون تخصصی مطرح شد و مقرر شد دکتر حمید پزشک برای عضویت در کمیسیون علوم پایه و دکتر نادر نعمت الهی برای عضویت در کمیسیون مدیریت، اقتصاد و بازرگانی معرفی شوند.

۲- با درخواست دانشگاه یزد مبنی حمایت معنوی انجمن از برگزاری «کنفرانس بین المللی پیشرفت های اخیر در علوم ریاضی» موافقت گردید و مقرر شد همکاری انجمن آمار ایران، منوط به حضور یک نماینده از انجمن در کمیته علمی باشد.

۳- با توجه به افزایش نرخ تورم، در مورد جوایز برگزیدگان جایزه های دکتر بزرگ نیا، دکتر مشکانی و دکتر عمیدی تصمیم گیری شد.

۴- دکتر عادل محمدپور از «کارگاه آمار در کتاب های دبیرستان» که در حاشیه کنفرانس آمار برگزار شد و از جلسه رئیس جدید کمیسیون انجمن های علمی با انجمن های علمی برتر گزارشی ارائه نمودند.

۵- با پیشنهاد آقای بنیامین لقمان نیا دبیر اتحادیه انجمن های علمی- دانشجویی آمار مبنی بر برگزاری سمینار دانشجویی آمار در دانشگاه تربیت مدرس و با همکاری انجمن آمار در آذرماه ۱۳۹۷ موافقت شد. همچنین دکتر افشین فلاح و دکتر موسی گلعلی زاده به عنوان نمایندگان انجمن در کمیته علمی این سمینار تعیین شدند.

اهم مصوبات جلسه تاریخ ۹۷/۶/۲

در این جلسه که بیستمین جلسه هیئت مدیره بود و در حاشیه چهاردهمین کنفرانس آمار ایران در دانشگاه صنعتی شاهرود برگزار شد، موارد زیر طرح و تصویب گردید:

۱- دکتر محمد آرشی گزارشی از روند برگزاری و برنامه ریزی چهاردهمین کنفرانس آمار ایران ارائه دادند.

۲- با توجه به تجربه دکتر علی دولتی در چند دوره داوری پوستره ای، ارائه شده در کنفرانس آمار و سمینار احتمال و فرآیندهای تصادفی،

۳- مقرر شد به هیئت امنای جوایز، یادآوری شود در مدت سه سال متوالی جایزه ای به یک نفر تعلق نپذیرد و گزارش جوایز در خبرنامه درج شود.

۴- مقرر شد آقای آباقری (حسابدار انجمن) میزان سود جوایز را مشخص نموده و به هیئت امنای جوایز و هیئت مدیره اطلاع دهند.

۵- نامه آقای بنیامین لقمان نیا (دبیر اتحادیه انجمن های علمی- دانشجویی آمار) مطرح و مقرر شد:

• آئین نامه و اطلاعات سمینار دانشجویی آمار در اختیار ایشان قرار گیرد.

• سئوالات «مسابقات لیگ» که قرار است برگزار کنند، در زمینه مدل سازی آماری باشد.

• با درخواست ایشان مبنی بر اختصاص یک غرفه در چهاردهمین کنفرانس آمار ایران به اتحادیه انجمن های علمی- دانشجویی آمار، موافقت شد.

• «نشست آمار و پژوهش» با حضور نماینده ای از انجمن آمار ایران در دانشگاه گیلان برگزار و گزارش آن نیز به انجمن ارسال شود.

۶- دکتر غلامرضا محتشمی گزارشی از سمینار آمار و احتمال فازی و بزرگداشت دکتر ناصر رضا ارقامی در دانشگاه فردوسی مشهد ارائه دادند.

اهم مصوبات جلسه تاریخ ۹۷/۳/۳۱

۱- دکتر علیرضا نعمت الهی رئیس انجمن، گزارشی از مسائل جاری انجمن شامل نامه شورای انجمن های علمی برای ارسال فهرست فرهیختگان آمار جهت چاپ در کتاب فرهیختگان، اعلام انتخاب دکتر احمد پارسیان به عنوان پیشکسوت آمار برای تجلیل از ایشان در چهاردهمین کنفرانس آمار، و اسکان تیم های مسابقات دانشجویی آمار ارائه نمودند.

۲- دکتر زهرا رضایی گزارشی از جلسه کمیته بانوان انجمن ریاضی ارائه دادند.

اهم مصوبات جلسه تاریخ ۹۷/۴/۲۸

۱- دکتر علیرضا نعمت الهی رئیس انجمن، گزارشی از مسائل جاری انجمن به شرح زیر ارائه نمودند، که مفاد آن مورد تأیید هیئت مدیره قرار گرفت:

• جلسه هیئت امناء جایزه دکتر بهبودیان مورخ ۹۷/۴/۲۷ برگزار شد و برگزیدگان آن تعیین شدند.

- ۱- محمد قاسم وحیدی اصل ۱۱۴ رأی
- ۲- محسن محمدزاده ۹۶ رأی
- ۳- محمد آرشی ۸۸ رأی
- ۴- نصراله ایران پناه ۸۶ رأی
- ۵- محمدرضا فریدروحانی ۸۵ رأی
- ۶- فرزاد اسکندری ۸۲ رأی
- ۷- زهرا رضایی قهرودی ۷۷ رأی
- ۸- افشین فلاح ۷۱ رأی
- ۹- فرزانه صفوی منش ۶۹ رأی
- ۱۰- رحیم چینی پرداز ۶۱ رأی
- ۱۱- محمد امینی ۵۵ رأی
- ۱۲- فیروزه ریواز ۵۳ رأی
- ۱۳- مسعود یارمحمدی ۴۷ رأی
- ۱۴- جعفر رحمانی شمس ۲۲ رأی

بنا به آئین نامه انتخابات هیئت مدیره انجمن، در این مرحله نفرت اول و دوم لیست بالا که حدنصاب نصف به علاوه یک آراء کل را کسب کرده بودند، به عنوان دو عضو از هفت عضو چهاردهمین هیئت مدیره انجمن آمار ایران معرفی شدند. توافق این موارد به تأیید کلیه اعضاء کمیته انتخابات رسید.

۳. با توجه به تبصره ۲ ماده ۱۰ آیین نامه انتخابات، برای انتخاب ۵ عضو باقی مانده چهاردهمین هیئت مدیره انجمن آمار ایران در مرحله سوم، نفرت ۳ تا ۱۲ لیست بالا، به عنوان نامزدهای انتخابات در سامانه رای گیری معرفی شدند. این مرحله طی دو هفته انجام پذیرفت که البته مانند مرحله قبلی، تا چهار روز تمدید و با اعضای پیوسته انجمن برای یادآوری و ترغیب به شرکت در رای گیری تماس گرفته شد.

در این مرحله از ۳۷۴ عضو پیوسته تعداد ۲۳۴ نفر در انتخابات شرکت کردند که نتایج آراء به ترتیب اکتساب رأی افراد به شرح زیر است:

- ۱- محمدرضا فریدروحانی ۱۱۹ رأی
- ۲- محمد آرشی ۱۱۳ رأی
- ۳- نصراله ایران پناه ۱۱۲ رأی
- ۴- افشین فلاح ۱۰۵ رأی
- ۵- فرزاد اسکندری ۹۳ رأی
- ۶- زهرا رضایی قهرودی ۹۱ رأی
- ۷- رحیم چینی پرداز ۸۴ رأی
- ۸- فرزانه صفوی منش ۸۳ رأی
- ۹- محمد امینی ۷۹ رأی

برای اعطای جایزه دکتر مشکانی، ایشان مسئول مذاکره با داوران پیشنهادی از سوی هیئت مدیره، برای داوری پوستره های چهاردهمین کنفرانس آمار شدند.

۳- دکتر زهرا رضایی قهرودی که به عنوان نماینده انجمن در جلسه کمیته آمار بخشی حضور داشتند گزارشی از این جلسه ارائه نمودند. همچنین مقرر شد که در این جلسات هم چنان به عنوان نماینده انجمن حضور داشته باشند.

گزارش کمیته انتخابات چهاردهمین دوره هیئت مدیره انجمن آمار

پس از انتخاب اعضای چهاردهمین کمیته انتخابات انجمن آمار ایران در حاشیه سیزدهمین کنفرانس آمار ایران در کرمان، اعضای کمیته در طی جلسات منظم خود به صورت غیرحضور، انتخابات چهاردهمین دوره هیئت مدیره انجمن آمار ایران را به الکترونیکی و از طریق سامانه انتخابات انجمن، برگزار نمودند که مراحل آن به شرح زیر گزارش می شود:

۱. در مرحله مقدماتی (مرحله اول) با ارسال ایمیل به کلیه اعضای پیوسته انجمن آمار ایران، از آنان خواسته شد تا ۱۴ نفر عضو پیوسته انجمن را به عنوان نامزدهای پیشنهادی خود به کمیته معرفی نمایند. پس از مکاتبه، کسب موافقت و اخذ کارنامه علمی از افرادی که بیشترین آراء را در بین نامزدهای معرفی شده داشتند، تعداد ۱۴ نفر برای برگزاری مرحله دوم انتخابات مشخص شدند که اسامی آنها (به ترتیب الفبا) به شرح زیر است:

محمد آرشی - فرزاد اسکندری - محمد امینی - نصراله ایران پناه - رحیم چینی پرداز - جعفر رحمانی شمس - زهرا رضایی قهرودی - فیروزه ریواز - فرزانه صفوی منش - محمدرضا فریدروحانی - افشین فلاح - محسن محمدزاده - محمد قاسم وحیدی اصل - مسعود یارمحمدی

۲. مرحله دوم انتخابات از طریق سامانه انتخابات انجمن و از اوایل اردیبهشت ۱۳۹۷ شروع شد. به دلیل عدم مشارکت اعضاء در مهلت قانونی در نظر گرفته شده، زمان رای گیری دو بار تمدید شد: بار اول به مدت ۱۰ روز و بار دوم به مدت ۷ روز. در این مدت با اعضای پیوسته انجمن برای یادآوری و ترغیب آنها به شرکت در انتخابات تماس گرفته شد. در نهایت از ۳۴۴ عضو پیوسته، تعداد ۱۷۶ نفر در انتخابات شرکت کردند که نتایج رای گیری به ترتیب تعداد رأی افراد به شرح زیر است:

صورت جلسه مجمع عمومی عادی سالیانه انجمن آمار ایران

بر اساس دعوت قبلی و آگهی مندرج در روزنامه اطلاعات مورخ ۱۳۹۷/۵/۱۳ مجمع عمومی عادی سالیانه انجمن آمار ایران همزمان با چهاردهمین کنفرانس آمار ایران در ساعت ۱۰:۳۰ روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۷/۶/۴ در تالار شقایق ها در دانشگاه صنعتی شاهرود با حضور ۱۸۹ نفر از اعضای پیوسته انجمن تشکیل گردید. پس از قرائت آیاتی از کلام الله مجید، رئیس، ناظرین و منشی جلسه با پیشنهاد و تأیید شرکت کنندگان در مجمع به قرار زیر تعیین شدند:

رئیس جلسه: دکتر علی رجالی

ناظرین جلسه: دکتر سیما نقی زاده اردبیلی و دکتر سید مرتضی نجیبی

منشی جلسه: دکتر علی دولتی

طبق دستور جلسه موارد زیر مورد استماع و تصویب قرار گرفت:

۱. در ابتدای جلسه یاد درگذشتگان جامعه آماری مرحوم دکتر ارقامی، دکتر عمیدی و دکتر بادامچی زاده گرامی داشته شد و برای شادی روح آن ها فاتحه قرائت گردید.

۲. دکتر علیرضا نعمت الهی رئیس انجمن آمار ایران گزارشی از فعالیت های سیزدهمین دوره هیئت مدیره انجمن را ارائه نمودند.

۳. دکتر محمدرضا فریدروحانی خزانه دار انجمن گزارش مالی انجمن را ارائه نمودند.

۴. دکتر یداله محرابی بازرس انجمن گزارش خود را ارائه نمودند.

۵. حاضرین در جلسه نظرات و پیشنهادهای خود را در مورد گزارش ها بیان کردند. پیشنهادهای مشخص زیر برای انعکاس به چهاردهمین هیئت مدیره مورد تأیید قرار گرفت:

- نظرسنجی رئیس انجمن از اعضا برای بازنگری و انجام اصلاحاتی در اساسنامه انجمن

- ارائه راهکارهایی برای درآمدزایی انجمن از طریق انتشارات یا موارد قابل انجام دیگر طبق اساسنامه

- تشکیل کارگروهی برای پیگیری مشکلات اشتغال دانش آموختگان آمار

- تشکیل کارگروهی برای پیگیری مشکلات آموزش آمار

- تشکیل کمیته ارتباط با صنعت در انجمن آمار

۶. گزارش های رئیس انجمن و خزانه دار مورد تأیید و تصویب مجمع قرار گرفت.

۷. دکتر موسی گلعلی زاده نماینده «کمیته برگزاری انتخابات

۱۰- فیروزه ریواز ۷۸ رأی

با توجه به تبصره ۲ ماده ۱۰ آئین نامه انتخابات انجمن آمار ایران، نفر اول لیست بالا (محمدرضا فرید روحانی) با کسب حداقل نصف بعلاوه یک کل آرا مأخوذه این مرحله، به عنوان یکی دیگر از اعضاء چهاردهمین هیئت مدیره انجمن آمار ایران شناخته شدند.

۴. مطابق تبصره ۴ ماده ۱۰ آئین نامه انتخابات، برای انتخاب چهار عضو باقیمانده چهاردهمین هیئت مدیره انجمن آمار ایران، ۸ نفر اول لیست مرحله سوم انتخابات (ردیف های ۲ تا ۹ به ترتیب محمد آرشی، نصراله ایران پناه، افشین فلاح، فرزاد اسکندری، زهرا رضایی قهرودی، رحیم چینی پرداز، فرزانه صفوی منش و محمد امینی) به عنوان کاندیدا به هیئت رئیسه مجمع عمومی انجمن که همزمان با چهاردهمین کنفرانس آمار ایران در روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۷/۶/۴ در دانشگاه صنعتی شاهرود تشکیل شد، معرفی شدند تا با برگزاری انتخابات در مجمع عمومی، چهار عضو باقی مانده هیئت مدیره چهاردهم از بین آن ها انتخاب شود.

۵. با توجه به تجربه برگزاری مراحل این دوره از انتخابات توسط کمیته انتخابات انجمن آمار ایران و نظر به بهبود مناسب فرایند اجرای انتخابات آتی، در پایان پیشنهادهای زیر به اطلاع هیئت رئیسه محترم مجمع عمومی، اعضای محترم هیئت مدیره آتی انجمن و همچنین اعضای محترم پانزدهمین کمیته انتخابات انجمن آمار ایران تقدیم شد:

الف- بنا به تبصره ۲ ماده ۱۰ آئین نامه انتخابات، اگر به دلایلی مانند وضعیت این دوره انتخابات، تکمیل اعضای هیئت مدیره انجمن آمار ایران در مرحله سوم امکان پذیر نباشد، می بایست انجام آن به اجبار در مجمع عمومی انجمن صورت پذیرد. لذا، پیشنهاد می شود به کمیته انتخابات هر دوره، اجازه داده شود تا نفقات اول لیست مرحله سوم (به ترتیب آراء کسب شده) را برای تکمیل اعضاء هیئت مدیره به عنوان اعضاء باقی مانده معرفی نماید.

ب- برای دوره های بعدی انتخابات هیئت مدیره، ضمن تکمیل بانک اطلاعاتی اعضای پیوسته انجمن، ابزارهای تشویقی مناسب تری جهت ترغیب اعضای پیوسته انجمن برای مشارکت در انتخابات در نظر گرفته شود تا کمیته انتخابات با اطمینان خاطر بیشتری مراحل انتخابات را پیش برد.

ج- کلیه اعضای هیئت علمی گروه های آمار در سراسر کشور، حتی اگر عضو انجمن نیستند، حق رأی داشته باشند. البته ترغیب این افراد به عضویت دائم در انجمن مزید امتنان خواهد بود.

کمیته انتخابات چهاردهمین هیئت مدیره انجمن آمار ایران

متن سخنرانی رئیس انجمن در مراسم افتتاحیه چهاردهمین کنفرانس آمار

با عرض سلام و ادب خدمت حضار گرامی
ابتدا اجازه می‌خواهم از طرف انجمن آمار ایران از هیئت‌رئیس
محترم دانشگاه شاهرود بابت حمایت از چهاردهمین کنفرانس آمار
ایران و از کمیته‌های علمی و اجرایی و تمامی دست‌اندرکاران
این کنفرانس که بار سنگین برگزاری آن را به دوش کشیده‌اند،
صمیمانه تشکر و قدردانی نمایم. آن‌هایی که از نزدیک دستی بر
آتش دارند به‌خوبی می‌دانند که برگزاری این‌گونه گردهمایی‌ها تا چه
اندازه سخت و طاقت‌فرسا است. همچنین از سخنرانان ارجمند و
میهمانان گرامی که دعوت ما را پذیرفته‌اند، صمیمانه سپاسگزاری
نموده و نسبت به همه این بزرگواران ادای احترام می‌نمایم. بر خود
واجب می‌دانم یاد و خاطره نخستین بنیان‌گذاران آمار در ایران و
بنیان این کنفرانس، به‌ویژه دو اسطوره فقید و آمارگستر کشور،
زنده‌یادان دکتر علی عمیدی و دکتر ناصر رضا ارقامی که در سال
گذشته جهان فانی را وداع گفته و به جاودانگی پیوستند را گرامی
داشته و به روح و روان آنان درود فرستم.

پس از برگزاری موفق نخستین کنفرانس دوسالانه آمار ایران در
سال ۱۳۷۱ در دانشگاه صنعتی اصفهان، تاکنون سیزده کنفرانس
از این دست بدون وقفه و با موفقیت و در موعدهای منظم برگزار
گردیده است. هم‌اکنون نیز شاهد برگزاری چهاردهمین کنفرانس در
سرزمین پنج اقلیم، شهر تاریخی و زیبای شاهرود هستیم. امیدوارم
با مغتنم شمردن این فرصت، به اهداف کنفرانس، به‌ویژه، ایجاد
ارتباط بین پژوهشگران و آشنا نمودن آنان با جدیدترین پیشرفت‌ها
و دستاوردهای تحقیقاتی در زمینه‌های مختلف آمار، دست‌یابیم.

در طول قریب به دو سالی که افتخار خدمت‌گزاری در
هیئت‌مدیره انجمن آمار ایران را داشته‌ام، در مراسم مختلف
و به بهانه‌ها و مناسبت‌های گوناگون به برخی از مشکلات،
چالش‌ها، دغدغه‌های فکری و بیم و امیدهای پیش‌روی جامعه
آماري کشور پرداخته‌ام: حال ناخوش علوم ریاضی و گرایش
نامتعارف دانش‌آموزان مقطع متوسطه به تحصیل در رشته‌های علوم
تجربی، بی‌توجهی به بازار کار و وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان
آمار و تلاش انجمن برای سازماندهی و نظم بخشیدن به امور
و آگاهی‌رسانی طرح‌های تحقیقاتی و مشاوره‌های آماری به کارشناسان
و متخصصان آمار در قالب تشکیل نظام آمارشناسی و راه‌اندازی
نظام رتبه‌بندی متخصصین آمار، از جمله این موارد است. در همین

چهاردهمین دوره هیئت‌مدیره انجمن» گزارشی از روند انتخابات
ارائه نمودند. بنا به این گزارش محمدقاسم وحیدی‌اصل، محسن
محمدزاده‌درودی و محمدرضا فریدروhani که در مراحل اول و دوم
و سوم انتخابات برگزار شده به‌صورت الکترونیکی، بیشترین آراء را
کسب نموده بودند، به‌عنوان سه نفر از اعضای اصلی چهاردهمین
دوره هیئت‌مدیره انجمن انتخاب شدند.

۸. با توجه به مشکلات برگزاری انتخابات الکترونیکی، از طرف
کمیته برگزاری انتخابات پیشنهادهایی مطرح گردید و مقرر شد
موارد مطرح‌شده به هیئت‌مدیره چهاردهم ارجاع داده شود تا بررسی
و در مجمع عمومی بعدی طرح و تصمیم‌گیری شود.

۹. برای انتخاب چهار عضو اصلی دیگر و دو عضو علی‌البدل که
در رأی‌گیری الکترونیکی، موفق به کسب حدنصاب آرا نشده بودند،
در مجمع عمومی رأی‌گیری به عمل آمد و از مجموع ۱۸۹ رأی
اخذشده، افشین فلاح با ۱۳۴ رأی، نصراله ایران‌پناه با ۱۰۳ رأی،
محمد آرشی با ۹۸ رأی، زهرا رضایی‌قهرودی با ۹۰ رأی به‌عنوان
اعضای اصلی و فرزانه صفوی‌منش با ۷۷ رأی و فرازاد اسکندری
با ۷۱ رأی به‌عنوان اعضای علی‌البدل چهاردهمین دوره هیئت‌مدیره
انجمن انتخاب شدند.

۱۰. در رأی‌گیری برای انتخاب بازرس چهاردهمین دوره
هیئت‌مدیره، دکتر علیرضا نعمت‌اللهی به‌عنوان بازرس و دکتر موسی
گلعلی‌زاده به‌عنوان بازرس علی‌البدل انتخاب شدند.

۱۱. حق عضویت دوره ۹۹-۹۷ به‌صورت زیر تصویب شد:

- حق عضویت اعضای وابسته ۴۵۰,۰۰۰ ریال

- حق عضویت اعضای پیوسته ۷۰۰,۰۰۰ ریال

- حق عضویت اعضای وابسته دانشجویی ۲۰۰,۰۰۰ ریال

- حق عضویت اعضای پیوسته دانشجویی ۴۰۰,۰۰۰ ریال.

پیشنهاد محدود بودن مدت زمان حق عضویت دائم انجمن مطرح
گردید و مقرر شد به هیئت‌مدیره جدید ارجاع داده شود تا پس از
بررسی در مجمع عمومی بعدی در مورد آن تصمیم‌گیری شود.

۱۲. در رأی‌گیری از بین کاندیداهای معرفی‌شده برای انتخاب
اعضای «کمیته برگزاری انتخابات پانزدهمین دوره هیئت‌مدیره
انجمن»، از تعداد ۱۶۸ رأی اخذشده، افراد زیر به‌عنوان اعضای
این کمیته انتخاب شدند: مصطفی رزمخواه با ۱۲۱ رأی، غلامرضا
محتمشی‌برزادران با ۱۱۲ رأی، یداله محرابی با ۱۰۹ رأی، حسین
باغیشنی با ۱۰۴ رأی و فاطمه حسینی با ۱۰۱ رأی.

گزارش اعطای جوایز انجمن

جایزه دکتر عمیدی

انجمن آمار ایران به منظور تجلیل از جایگاه علمی و فرهنگی دکتر علی عمیدی و قدردانی از زحمات ایشان که عمری را صرف آموزش، به خصوص ترجمه و ویرایش ده‌ها کتاب ارزشمند علمی کرده‌اند، جایزه‌ای به نام ایشان به حداکثر دو نفر از مدرسین رشته‌ی آمار که فعالیت‌های بارزی در زمینه آموزش، تألیف کتب درسی، ابداع و ترویج روش‌های نوین آموزشی آمار داشته‌اند، هر دو سال یک‌بار و در مراسم اختتامیه‌ی کنفرانس آمار ایران اهدا می‌نماید. هیئت امناء جایزه، «دکتر احمد پارسیان» استاد پیشکسوت آمار و استاد دانشگاه تهران را شایسته دریافت جایزه این دوره دانست.

جایزه دکتر بهبودیان

انجمن آمار ایران به منظور تجلیل از مقام علمی و به پاس خدمات ارزنده استاد گرامی دکتر جواد بهبودیان و نیز تشویق پژوهش‌های اصیل آماری در بین جوانان کشور، جایزه‌ای به نام ایشان هر ۲ سال یک‌بار در اختتامیه کنفرانس آمار ایران به برترین نویسندگان مقالات از میان محققین جوان اهدا نماید. چهارمین دوره جایزه دکتر بهبودیان امسال در اختتامیه چهاردهمین کنفرانس آمار ایران برگزار شد. بر اساس آئین‌نامه، هیئت‌امنا به اتفاق آرا نتایج زیر را اعلام نمودند:

۱- برنده اول: دکتر عبدالله جلیلیان عضو هیئت علمی دانشگاه رازی کرمانشاه با توجه به تحقیقات ارزنده و برجسته ایشان نسبت به سایر کاندیداها.

۲- برنده دوم: دکتر مهدی روزبه عضو هیئت علمی دانشگاه سمنان با توجه به تحقیقات برجسته ایشان.

۳- هیئت‌امنای جایزه، دکترهای عزیزان نوقابی عضو هیئت علمی دانشگاه بیرجند، دکتر احسان بهرامی سامانی عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی و دکتر احسان زمان‌زاده عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان را با توجه به تلاش تحقیقاتی قابل توجه ایشان شایسته تشویق دانست.

جایزه دکتر بزرگ‌نیا

انجمن آمار ایران به منظور تجلیل از جایگاه علمی و فرهنگی دکتر ابوالقاسم بزرگ‌نیا، جایزه‌ای به نام ایشان به منظور تشویق همکاران برای داوری دقیق و به موقع مجلات ادواری و همایش‌های آماری و در نتیجه بالا بردن کیفی و کمی مقالات هر سال به یک نفر از داوران فعال و برتر هر مجله ادواری و یک نفر از داوران فعال و برتر

رابطه، میزگردی پیرامون تحلیل و تبیین نظام آمارشناسی و طرح رتبه‌بندی متخصصان آمار در حاشیه این کنفرانس برگزار می‌شود. از همه شما عزیزان دعوت می‌کنم که با شرکت در این میزگرد، همکارانم را از نقطه نظرات ارزشمند خود پیرامون نظام آمارشناسی و طرح رتبه‌بندی، بهره‌مند سازید.

در این فرصت محدود، قصد ندارم مجدداً مباحث فوق را تکرار کنم و همچنین قصد ندارم به چالش اخیر پیرامون ارتباط «علم آمار» با «علم داده‌ها» و اینکه آیا آماردانان از قطار سریع السیر علم داده‌ها جامانده‌اند یا نه بپردازم. تنها به ذکر این نکته بسنده می‌کنم که طی این سال‌ها و مانند تمامی ادوار پیشین، برقراری تعادل بین آمار محض و کاربردی، گذر از قالب‌های سنتی و توجه ویژه به مهارت‌ها و فناوری‌های جدید مانند تحلیل کلان داده‌ها، داده‌کاوی، کاربرد شبکه‌های عصبی و هوش مصنوعی و یادگیری ماشین و یادگیری آماری، جزو اهداف انجمن آمار بوده و خواهد بود. گرچه پیشرفت‌هایی در این زمینه حاصل شده ولی هنوز راهی طولانی در پیش داریم. تحلیل داده‌های واقعی با ساختارهای پیچیده و ناهمگن معمولاً برای فارغ‌التحصیلان آماری که در حالت خوش‌بینانه، صرفاً به فنون تحلیل داده‌های مستقل و هم‌توزیع موجود در متون کلاسیک دانشگاهی آشنا هستند، بسیار چالش‌برانگیز است. پیش‌پردازش‌های این‌گونه اطلاعات که در علم داده‌ها به آن‌ها پرداخته می‌شود از جمله مهارت‌هایی است که هر فارغ‌التحصیل آمار باید به آن مسلط باشد. پرواضح است که نمی‌توان در ساحل امن آمار محض ماند و از دور نظاره‌گر میدان‌داری و موج‌سواری علوم دیگر در دریای متلاطم تحلیل داده‌های با ساختار پیچیده و یا حتی بی‌ساختار بود. معتقدم که با بازنگری و به‌روزرسانی برنامه‌های درسی رشته آمار و بهبود روش‌های تدریس می‌توان فارغ‌التحصیلانی تربیت نمود که توانایی برقراری تعادل بین آمار محض و آمار کاربردی را داشته باشند.

در خصوص اقدامات و فعالیت‌های سیزدهمین دوره هیئت‌مدیره، طی سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۷، گزارش مفصلی در مجمع عمومی ارائه خواهم داد.

با آرزوی پربار بودن این گردهمایی و داشتن اقامتی خوب و دل‌نشین در شاهرود زیبا برای شما عزیزان.

از توجه شما سپاسگزارم.

مقالات همایش‌ها، در مراسم اختتامیه‌ی همایش آن سال اهداء می‌کند. چهارمین دوره جایزه دکتر بزرگ‌نیا امسال در اختتامیه چهاردهمین کنفرانس آمار ایران برگزار و بر اساس آئین‌نامه و به پیشنهاد سردبیران نشریات و دبیر کمیته علمی کنفرانس، جایزه این دوره به دکتر تابان باغفلکی از دانشگاه تربیت مدرس، دکتر حسین بیورانی از دانشگاه تبریز، دکتر عبدالرحمن راسخ از دانشگاه شهید چمران اهواز، دکتر حمیدرضا زارعی‌فرد از دانشگاه جهرم و دکتر یداله واقعی از دانشگاه بیرجند اعطا شد.

جایزه دکتر مشکانی

انجمن آمار ایران به منظور تجلیل از جایگاه علمی و فرهنگی دکتر محمدرضا مشکانی جایزه‌ای به نام ایشان اهداء می‌کند. این جایزه هر سال در مراسم اختتامیه کنفرانس آمار ایران و یا سمینار احتمال و فرایندهای تصادفی، به حداکثر دو نفر از بهترین ارائه‌کنندگان پوستر و یکی از بهترین سخنرانی‌ها اهداء می‌شود. در پنجمین دوره این جایزه بر اساس آئین‌نامه و به پیشنهاد هیئت‌داوران، در اختتامیه چهاردهمین کنفرانس آمار ایران، این جایزه به دو نفر از ارائه‌کنندگان پوستر خانم الهام تبریزی دانشجوی دکتری دانشگاه شهید بهشتی و خانم روناک جمشیدی دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه الزهرا اهداء گردید.

گزارش نوزدهمین مسابقه دانشجویی آمار کشور

نوزدهمین مسابقه دانشجویی آمار کشور در روز ۳۰ تیرماه ۱۳۹۷ به میزبانی سازمان سنجش آموزش کشور در تهران و با همکاری انجمن آمار ایران برگزار شد. در این دوره از مسابقات یازده تیم دانشجویی هریک متشکل از ۳ دانشجو شرکت کردند که دانشگاه‌های شرکت‌کننده عبارت بودند از:

۱- دانشگاه الزهرا

۲- دانشگاه تهران

۴- دانشگاه سمنان

۵- دانشگاه شهید بهشتی

۶- دانشگاه علامه طباطبائی

۷- دانشگاه صنعتی اصفهان

۸- دانشگاه فردوسی مشهد

۹- دانشگاه کرمان

۱۰- دانشگاه گلستان

۱۱- دانشگاه مازندران

۱۲- دانشگاه محقق اردبیلی (۲ دانشجوی)

سؤال‌های مسابقه در دو بخش نظری و کاربردی طراحی شده بود که سؤالات توسط دبیر کمیته علمی از گروه‌های آموزشی و اساتید آمار جمع‌آوری و سؤالات نهایی توسط کمیته علمی مسابقه متشکل از اعضای زیر انتخاب شدند:

۱- دکتر فرزاد اسکندری

۲- دکتر اکبر اصغرزاده

۳- دکتر محمد امینی (دبیر علمی)

۴- دکتر محمد خراشادیزاده

۵- دکتر محمدرضا فریدروحانی

آزمون بخش نظری از ساعت ۸:۳۰ تا ۱۱:۳۰ و بخش کاربردی از ساعت ۱۴:۳۰ تا ۱۸ روز ۳۰ تیرماه ۱۳۹۷ برگزار شد. تصحیح اوراق و اعلام نتایج، توسط اعضای کمیته علمی مسابقه از ساعت ۱۴ تا ۲۴ همان روز صورت گرفت و نتایج اولیه مسابقه در همان شب به تمام تیم‌ها اطلاع‌رسانی شد تا در صورت اعتراض نسبت به نتایج اعلام‌شده کتباً به دبیر کمیته اعلام شود. اعتراض‌های رسیده صبح روز ۳۱ تیرماه بررسی و مطابق با آیین‌نامه مسابقات، نتایج نهایی ساعت ۱۰:۳۰ همان روز در جلسه‌ای با حضور اعضای کمیته علمی و سرپرستان تیم‌ها اعلام شد. در این جلسه دبیر کمیته علمی مسابقه گزارشی از روند طراحی سؤالات آزمون و نحوه انتخاب تیم‌ها و نفقات برتر ارائه نمودند. در این جلسه نقطه نظرات و پیشنهادهای حاضرین به منظور ارتقاء سطح کیفی و کمی مسابقات دانشجویی آمار شامل: محل برگزاری، نحوه امتیازبندی تیم‌ها و نوع جوایز، مکتوب و مقرر گردید پس از جمع‌بندی توسط دبیر کمیته علمی، به هیئت‌مدیره انجمن ارسال گردد.

پس از بررسی اعتراضات و جمع‌بندی نتایج، شش تیم برتر و نفقات برتر انفرادی با کسب حدنصاب ۴۰ درصد اولین نفر برتر به شرح جدول مورد تأیید قرار گرفت. تیم دانشگاه تهران طبق آیین‌نامه مسابقات، حدنصاب لازم را به عنوان تیم اول کسب نمود. در بخش کاربردی، در این دوره بر اساس آخرین اصلاحیه بند ۷ آیین‌نامه مسابقات دانشجویی آمار، مصوب هیئت‌مدیره انجمن، هیچ تیمی موفق به کسب رتبه دوم و سوم تیمی نگردید و بر اساس تصمیم کمیته علمی، جایزه تیم برتر بخش کاربردی، به تیم دانشگاه محقق اردبیلی به دلیل کسب بالاترین امتیازبخش کاربردی تعلق گرفت.

به منظور تشویق دانشجویان شرکت کننده در مسابقات، بر اساس تبصره ۴ الحاقی به بند ۱۳ آیین نامه مسابقه دانشجویی مصوب هیئت مدیره انجمن، همه دانشجویان عضو تیم های شرکت کننده در مسابقه به مدت ۲ سال بدون پرداخت حق عضویت، به عضویت انجمن آمار ایران در خواهند آمد و در این مدت به انتخاب خود یکی از مجلات انجمن آمار را به طور رایگان دریافت می کنند. علاوه بر این، بر اساس تبصره ۵ الحاقی به بند ۱۳ این آیین نامه، نفقات و تیم های برگزیده به چهاردهمین کنفرانس آمار ایران دعوت و صرفاً هزینه ثبت نام آن ها جهت شرکت در کنفرانس آمار بر عهده انجمن آمار خواهد بود.

دکتر محمد امینی

دبیر کمیته علمی نوزدهمین دوره مسابقه دانشجویی آمار

کد	دانشگاه	سرپرست تیم	کد دانشجوی	اسامی دانشجویان	رتبه انفرادی	نمره بخش نظری ۶۰	نمره بخش کاربردی ۴۰	نمره نهایی ۱۰۰
	دانشگاه محقق اردبیلی	دکتر بهداد مصطفایی	۱۱۱	عباس دیپار	۱۱	۷/۲۵	۲۶/۵	۳۰/۲۵
			۱۱۲	پریسا جعفرزاده	۱۸	۴		
			۱۱۳	-	-	۰		
۱	دانشگاه تهران	دکتر سمانه افتخاری	۰۱۱	امیرعلی زارعی	۴	۱۸/۷۵	۱۳/۵	۲۹/۲۵
			۰۱۲	پریسا سرشکی	۵	۱۸/۵		
			۰۱۳	سارا عرب	۷	۰		
۲	دانشگاه شهید بهشتی	دکتر احسان بهرامی	۰۲۱	حدیثه ناطقی	۲	۲۰/۵	۱۴	۲۶/۳۳
			۰۲۲	حانیه میر محمدی	۸	۹/۷۵		
			۰۲۳	پریسا غنچی	۱۳	۶/۷۵		
			۰۳۱	جواد آقا داودی	۱	۲۸		
۳	دانشگاه صنعتی اصفهان	دکتر زهرا صابری	۰۳۲	پویا علی نیا	۶	۱۳/۲۵	۸	۲۵/۰۸
			۰۳۳	زهرا کمالی	۷	۱۰		
			۰۴۱	زهرا محمد علیخانی	۱۴	۵/۵		
۴	دانشگاه سمنان	دکتر امید کریمی	۰۴۲	مهسا افضلی	۱۵	۵	۱۶/۵	۲۰/۶۷
			۰۴۳	صدیقه نورانی	۲۲	۲		
			۰۵۱	داوود تنباکویی	۹	۸		
۵	دانشگاه فردوسی مشهد	دکتر مهدی دوست پرست	۰۵۲	زهرا دانشور	۱۹	۳/۲۵	۱۴	۱۸/۷۵
			۰۵۳	شادی محبی	۲۰	۳		

نفقات برتر انفرادی (با حداقل ۴۰ درصد میانگین سه نمره اول فردی: ۹/۱۳)

رتبه انفرادی	نام دانشجو	نام دانشگاه	نمره امتحان نظری از ۶۰
۱	جواد آقا دودی	دانشگاه صنعتی اصفهان	۲۸
۲	حدیثه ناطقی	دانشگاه شهید بهشتی	۲۰/۵
۳	آفرین بیات	دانشگاه علامه طباطبائی	۲۰
۴	امیر علی زارعی	دانشگاه تهران	۱۸/۷۵
۵	پریسا سرشکی	دانشگاه تهران	۱۸/۵
۶	پویا علی نیا	دانشگاه صنعتی اصفهان	۱۳/۲۵
۷	سارا عرب	دانشگاه تهران	۱۰
۸	زهرا کمالی	دانشگاه صنعتی اصفهان	۱۰
۹	حانیه میر محمدی	دانشگاه بهشتی	۹/۷۵

نامه رئیس هیئت مدیره دوره سیزدهم انجمن به رئیس هیئت مدیره دوره چهاردهم

برادر ارجمند جناب آقای دکتر وحیدی اصل

رئیس محترم انجمن آمار ایران

با سلام

ابتدا لازم می دانم انتخاب شایسته جنابعالی به عنوان رئیس انجمن آمار ایران را تبریک عرض نموده و برای اعضای محترم هیئت مدیره دوره چهاردهم آرزوی سلامتی و توفیق در پیشبرد اهداف انجمن را نمایم.

در گزارش پیش رو اهم فعالیت ها و تصمیم های هیئت مدیره دوره سیزدهم انجمن آمار ایران طی ۲۲ جلسه از مهرماه ۱۳۹۵ تا شهریورماه ۱۳۹۷ که حاصل همکاری ها، هم فکری ها، ارائه پیشنهاد های سازنده و پیگیری وظائف محوله همکاران ارجمندم در این دوره است، فهرست وار به شرح زیر تقدیم می دارم:

- شفاف سازی و مستند سازی و پیگیری تمام تصمیم های هیئت مدیره انجمن در صورت جلسات
- بازنگری و تصویب آئین نامه مسابقه آمار دانشجویی و آئین نامه انتشارات
- تشکیل جلسات کمیته انتشارات، کمیته علمی یازدهمین سمینار احتمال و فرایندهای تصادفی و چهاردهمین کنفرانس آمار ایران
- تشکیل جلسات هیئت های امنای جوایز دکتر بهبودیان، دکتر

جوایز مسابقه در جلسه اختتامیه چهاردهمین کنفرانس آمار ایران

در روز ۵ شهریور ۱۳۹۷ به شرح زیر اعطا گردید:

- ۱- هریک از اعضای تیم رتبه اول مبلغ ۱۰ میلیون ریال جایزه نقدی انجمن آمار ایران و یک لوح تقدیر
- ۲- آقای جواد آقادی نفر اول انفرادی مبلغ ۱۰ میلیون ریال جایزه نقدی انجمن آمار ایران و یک لوح تقدیر
- ۳- خانم حدیثه ناطقی نفر دوم انفرادی مبلغ ۶ میلیون ریال جایزه نقدی انجمن آمار ایران و یک لوح تقدیر
- ۴- خانم آفرین بیات نفر سوم انفرادی مبلغ ۴ میلیون ریال جایزه نقدی انجمن آمار ایران و یک لوح تقدیر
- ۵- هریک از اعضای تیم دانشگاه محقق اردبیلی مبلغ یک میلیون ریال جایزه نقدی انجمن آمار ایران و یک لوح تقدیر

به روزرسانی احکام هیئت تحریریه نشریات ادواری انجمن مطابق آیین‌نامه‌های مصوب و هیئت‌امنانی جوایز انجمن آمار ایران

- تمدید هیئت تحریریه نشریه‌های «علوم آماری» و «اندیشه آماری»
- به روزرسانی انتشار نشریه «اندیشه آماری»
- نمایه شدن نشریه «پژوهشنامه انجمن آمار ایران» (JIRSS) در پایگاه ESCI که مقدمه‌ای برای نمایه شدن مجله در پایگاه اصلی ISI است.
- انعقاد قرارداد همکاری انجمن آمار با پژوهشکده آمار و معاونت پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه
- تشکیل کمیته و تعیین پیشکسوت آمار سال ۱۳۹۷
- همکاری و حمایت از برنامه همایش هفته پژوهش، کارگاه‌های آموزشی و سخنرانی‌های متعدد با پژوهشکده آمار
- برگزاری نشست مشترک هیئت‌مدیره انجمن آمار با هیئت‌رئیس مرکز آمار ایران
- مکاتبه با دفتر برنامه‌ریزی آموزشی وزارت علوم مبنی بر اعلام مشارکت انجمن در زمینه برنامه‌ریزی آموزشی در سطوح مختلف
- جلسه مشترک هیئت‌مدیره انجمن آمار ایران با خانه آمار اصفهان و جلسه مشترک هیئت‌مدیره انجمن آمار ایران با اساتید، کارشناسان، دانش‌آموختگان و دانشجویان آمار استان اصفهان
- مکاتبه با سازمان سنجش آموزش کشور مبنی بر اعتراض به پذیرش دانشجوی بدون کنکور در رشته آمار برای برخی از دانشگاه‌ها
- پیام رئیس انجمن آمار ایران به مناسبت تأسیس اتحادیه انجمن‌های علمی - دانشجویی آمار
- جلسه مشترک هیئت‌مدیره انجمن آمار ایران با هیئت‌مدیره انجمن ریاضی ایران
- همکاری و حمایت معنوی از برگزاری حدود ۴۰ همایش و سمینار از جمله اولین کنفرانس منطقه‌ای علوم ریاضی و کاربردها در دانشگاه شهید چمران اهواز و نخستین همایش ملی کاربرد روش‌های آماری در پژوهش‌های باستان‌شناسی ایران
- مشارکت در برگزاری و ایراد سخنرانی مراسم بزرگداشت روز ملی آمار و برنامه‌ریزی آمار در دانشگاه‌ها و مراکز اجرایی آمار
- همکاری در برگزاری ۵۰ کارگاه آموزشی با پژوهشکده آمار، قطب علمی داده‌های ترتیبی و فضایی دانشگاه فردوسی مشهد و دیگر دانشگاه‌ها
- همکاری در برگزاری دومین سمینار تخصصی آمار ناپارامتری و کاربردهای آن در دانشگاه علامه طباطبائی، دومین سمینار آمار فضایی و کاربردهای آن در دانشگاه صنعتی شاهرود
- همکاری در برگزاری بیش از ۳۰ سخنرانی در دانشگاه‌های

عمیدی، دکتر مشکانی، دکتر بزرگ‌نیا و تعیین برندگان جوایز

- راه‌اندازی سیستم پیامک انجمن آمار ایران
- ارائه گزارش عملکرد سالانه به کمیسیون انجمن‌های علمی وزارت علوم و ارتقای رتبه انجمن آمار با کسب امتیاز ۱۱۰۹/۲۵ و قرار گرفتن در گروه انجمن‌های علمی دارای رتبه A
- انجام مراحل پلمپ دفاتر و دریافت دفاتر روزنامه و کل بر اساس قوانین ثبت شرکت‌ها
- ارسال اظهارنامه‌های مالیاتی انجمن به صورت الکترونیکی و فیزیکی در موعد مقرر در سال‌های مالی ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶
- ثبت کلیه رویدادهای مالی انجمن بر اساس اصول مدون حسابداری، در چارچوب مقررات مالی انجمن‌های علمی
- تهیه و آماده‌سازی کتاب‌های نکوداشت پیشکسوت آمار و راهنمای اعضای انجمن
- بارگذاری فایل کتاب «آمار، راهی به سوی ناشناخته‌ها» روی سایت انجمن آمار ایران برای استفاده همگان
- تعیین دانشگاه‌های مجری دوازدهمین سمینار احتمال و فرایندهای تصادفی (دانشگاه سمنان) و پانزدهمین کنفرانس آمار ایران (دانشگاه یزد)
- برگزاری یازدهمین سمینار احتمال و فرایندهای تصادفی و چهاردهمین کنفرانس آمار ایران
- برگزاری مسابقه دانشجویی آمار در سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷
- تشکیل جلسات کمیته رتبه‌بندی متخصصین آمار و تهیه پیش‌نویس آیین‌نامه آن
- پیگیری طرح تشکیل نظام آمارشناسی کشور و ارسال نامه به دکتر محمد باقر نوبخت معاون ریاست‌جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و رئیس شورای عالی آمار، همچنین ارسال نامه به دکتر محمدرضا عارف رئیس کمیسیون پیشبرد ریاضیات کشور و نماینده مجلس شورای اسلامی
- مکاتبه با دکتر حسن روحانی رئیس شورای انقلاب فرهنگی و دکتر محمدمهدی زاهدی رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی مبنی بر حمایت انجمن آمار از طرح حذف آزمون‌های مدارس خاص
- مشارکت با انتشارات فاطمی در چاپ ترجمه کتاب «نظریه جاویدان»
- همکاری و حمایت انجمن آمار ایران از برگزاری سمینار دانشجویی آمار در سال جاری توسط اتحادیه انجمن‌های علمی- دانشجویی آمار
- ساماندهی نشریات انجمن بر اساس آیین‌نامه‌های مربوطه و

- بزرگداشت پیشکسوتان
- ترویج و گسترش فرهنگ و سواد آماری
- ایجاد نظام آمارشناسی و اعطای رتبه به متخصصان آمار
- تخصصی نمودن فعالیت‌های انجمن و واگذاری آن‌ها به کمیته‌های تخصصی
- برقراری تعادل بین آمار محض و کاربردی، خروج از قالب‌های سنتی و توجه ویژه به مهارت‌ها و فناوری‌های جدید مانند تحلیل کلان داده‌ها، داده‌کاوی، کاربرد شبکه‌های عصبی و هوش مصنوعی، و یادگیری ماشین و آماری از طریق تعامل و همکاری با شورای برنامه‌ریزی درسی و گسترش وزارت عتف.
- علیرضا نعمت‌اللهی

آمار رسمی

زیر نظر دکتر زهرا رضایی قهرودی (پژوهشکده آمار)
چرا ادراک عمومی از «افزایش هزینه‌های زندگی و قیمت‌ها»
متفاوت از نرخ تورم رسمی است؟
امید علی پارسا^۱، جواد حسین‌زاده^۲، منصوره یزدان‌خواه^۳،
اسعدالرضایی^۴ و مصطفی فرخ‌فال^۵
مقدمه

تورم به معنای «افزایش مداوم سطح عمومی قیمت‌ها» است و مقدار عددی آن برابر با «رشد (درصد افزایش) شاخص قیمت کالا و خدمات مصرفی» (میانگین موزون تغییرات قیمت کالا و خدمات مصرفی) است^۱. مراکز آمار در تمامی کشورها می‌کوشند به‌صورت ماهانه با استفاده از استانداردهای بین‌المللی (اجماع دانش و خرد تخصصی بشر) قابل‌اعتمادترین برآورد از این متغیر کلیدی اقتصادی را ارائه دهند، با این حال نتایج منتشره معمولاً با ادراک غیرمتخصصان از افزایش هزینه زندگی و افزایش قیمت‌ها متفاوت بوده و این شکاف، سرمایه اجتماعی اعتماد به محاسبات آماری و در نتیجه صحت برنامه‌ریزی‌ها و ارزیابی عملکردها را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

سؤال اساسی این است که دلیل این شکاف چیست؟ و برای کاهش آنچه باید کرد؟ آیا محاسبات و روش‌های محاسباتی

- مختلف و پژوهشکده آمار
- همکاری با انجمن فازی ایران
- همکاری در برگزاری همایش‌های دانشگاه پیام نور، هفته پژوهش، همایش علوم انسانی و ریاضیات در دانشگاه علامه طباطبائی
- معرفی فرهیختگان بالای ۶۰ سال انجمن آمار ایران برای چاپ در کتاب پیشکسوتان انجمن‌های علمی ایران توسط شورای انجمن‌های علمی
- همکاری با کمیته بانوان انجمن ریاضی ایران و حضور دکتر زهرا رضایی قهرودی به‌عنوان نماینده انجمن آمار ایران در این کمیته
- معرفی نمایندگان انجمن آمار و مشارکت با فرهنگستان علوم و تشکیل اتحادیه انجمن‌های ایرانی علوم ریاضی
- عضویت و شرکت فعال در کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار و کمیته بخشی آمارهای جمعیت
- عضویت در هیئت‌امنا و همکاری با فعالیت‌های خانه ریاضیات تهران، همکاری با خانه آمار اصفهان، شورای خانه‌های ریاضیات و اتحادیه معلمان ریاضی
- عضویت و شرکت فعال در شورای انجمن‌های علمی
- انعقاد تفاهم‌نامه مشترک انجمن با موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران
- چشم‌اندازها و برنامه‌های آتی:
- تداوم برنامه‌های جاری انجمن
- برنامه‌ریزی و حمایت از تشکیل خانه‌های آمار
- حمایت از برگزاری همایش‌های آموزش و ترویج آمار کاربردی در کشور و دعوت از پژوهشگران داخلی و خارجی
- تقویت تعامل مؤثر بین تولیدکنندگان علم آمار در داخل کشور (دانشگاه، آموزش و پرورش، خانه آمار، انجمن‌های علمی و سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی و غیردولتی)
- تلاش در شناسایی بیش‌ازپیش انجمن آمار در سطوح ملی و بین‌المللی و پیگیری عضویت انجمن در موسسه ISI
- ارتقای همکاری‌های علمی و تحقیقاتی میان پژوهشگران، اعضای هیئت علمی، معلمان، دانشجویان و دانش‌آموزان در عرصه‌های مختلف علم و فناوری مرتبط با علوم ریاضی و آمار
- پی‌گیری ثبت خانه آمار اصفهان به‌عنوان شعبه انجمن آمار ایران در اصفهان

^۱ رئیس مرکز آمار ایران

^۲ معاون اقتصادی و محاسبات ملی مرکز آمار ایران

^۳ مدیرکل دفتر شاخص قیمت‌های مرکز آمار ایران

^۴ معاون مدیرکل دفتر شاخص قیمت‌های مرکز آمار ایران

^۵ رئیس گروه شاخص قیمت مصرف‌کننده مرکز آمار ایران

اشکال دارند؟ آیا روش‌ها و شیوه‌های اجرایی گردآوری و تجمیع داده‌های آماری مناسب نیستند؟ آیا ادراک غیرمتخصصان و فرمول‌های محاسباتی دو مقوله متفاوت دارای اشتراک لفظی‌اند؟ آیا محاسبات و روش‌ها درست هستند ولی لزومی ندارد با ادراک غیرمتخصصان همخوانی داشته باشد؟ آیا هم محاسبات و روش‌ها و هم ادراکات غیرمتخصصان هرکدام در جای خود درست هستند ولی تفسیرها و تحلیل‌ها نادرست، و تعمیم‌ها ناقص و ناروا است؟ این نوشتار به دنبال تبیین مفاهیم و مبانی علمی محاسبه انواع تورم، روش‌های اجرایی گردآوری و تجمیع داده‌های آماری و درنهایت تفسیر و تحلیل صحیح نتایج است. به عبارت دیگر می‌خواهیم نشان دهیم محاسبات رسمی با روش‌های علمی و داده‌های آماری قابل اعتماد مبتنی بر واقعیت‌های زندگی روزمره مردم صورت می‌گیرند (که در غیر این صورت کلیه محاسبات عبث و بیهوده بوده و فعالیت‌های انجام شده اتلاف منابع خواهد بود) ولی باید در به‌کارگیری، تفسیر و تحلیل هر یک از ابعاد و تعاریف تورم دقت شایسته به عمل آید.

مجموعه مباحث به نکات تخصصی و دلایل تفاوت ادراک غیرمتخصصان از افزایش هزینه‌های زندگی و قیمت‌ها با تورم رسمی می‌پردازد. امید است صاحب‌نظران و علاقه‌مندان، مجموعه نکات را به عنوان اجزاء یک استدلال جامع مدنظر قرار دهند و این نوشتار به درک و تفسیر صحیح آمارهای رسمی کشور و کاهش شکاف ادراکی فوق‌الذکر کمک کرده و شاهد ارتقای روزافزون سواد آماری، پاسخ‌گویی و سرمایه اجتماعی در عرصه آمارهای رسمی کشور باشیم.

الف) نکات اختصاصی شاخص قیمت مصرف‌کننده و تورم الف-۱) برخی نکات مهم

۱. شاخص قیمت مصرف‌کننده و نرخ تورم:

شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI) کمیتی است که متوسط (میانگین موزون) تغییرات قیمت کالاها و خدمات (اقلام) مصرفی خانوارها را نسبت به یک زمان مشخص اندازه‌گیری می‌کند و درصد تغییرات این شاخص قیمت مصرف‌کننده، نرخ تورم نامیده می‌شود. در این تعریف چند نکته کلیدی و حائز اهمیت وجود دارد که عبارت‌اند از:

- تورم، میانگین موزون تغییرات نسبی قیمت همه کالاها و خدمات مصرفی (سبد کالاها و خدمات مصرفی خانوارها) است نه کالاها و خدمات خاص. بدیهی است در هر دوره ممکن است قیمت برخی اقلام افزایش یا کاهش یافته و یا ثابت بماند. زمانی تورم مثبت است که قیمت اقلامی که افزایش قیمت داشته بیش از تغییرات

قیمت اقلامی باشد که کاهش قیمت داشته‌اند؛ بنابراین افزایش یا کاهش تورم برآیند همه افزایش‌ها و کاهش‌ها و ثابت ماندن قیمت اقلام مصرفی است. بنابراین می‌توان شاخص قیمت و تورم را برحسب کل اقلام، گروهی از اقلام، یک‌قلم و همچنین کل جامعه یا هر زیر بخشی از جامعه و حتی یک خانوار محاسبه نمود.

- چون هر کالا و یا خدمت در سبد کالاها و خدمات مصرفی خانوار وزن خود را دارد، باید با وزن واقعی خود در متوسط هزینه‌های خانوارهای کشور یا استان‌ها اعمال گردد؛ بنابراین، علاوه بر تغییرات قیمت اقلام، وزن آن‌ها در سبد مصرفی خانوار نیز عامل بسیار مهمی در محاسبه تورم است.

- برای مقایسه پذیر بودن محاسبات دوره‌های زمانی با یکدیگر، باید سبد ثابتی از کالاها و خدمات مصرفی که بر اساس هزینه زندگی واقعی مردم معرف سطح و الگوی مصرف ایشان است، مبنای محاسبه و مقایسه قرار گیرد. به عبارت دیگر بر مبنای هزینه‌های مصرفی خانوارها در سراسر کشور که شامل هزاران و بلکه میلیون‌ها خرید در طول ماه است، می‌بایست نمونه‌ای کافی و قابل اعتماد از این تعداد کالاها و خدمات مصرفی به عنوان نماینده الگوی واقعی مصرف خانوارها با روش‌های علمی انتخاب شده و همراه قیمت این نمونه (سبد) ثابت را اخذ و مقایسه نموده و همچنین برای مقایسه پذیر بودن محاسبات باید قیمت اقلام این سبد ثابت را از خرده‌فروشی‌های ثابت اخذ نمود.

با توجه به نکات فوق، نرخ تورم دقیقاً معادل میانگین افزایش نسبی هزینه‌های خرید سبد مصرفی خانوارها است که از طریق محاسبات ریاضی نیز قابل اثبات است:

فرمول شاخص قیمت مصرف‌کننده در دوره t که همان متوسط افزایش نسبی هزینه خرید سبد مصرفی سال پایه (p_0) در سال t است، به صورت زیر می‌باشد:

$$CPI_t = \frac{\sum_{i=1}^n p_{it}q_{i0}}{\sum_{i=1}^n p_{i0}q_{i0}} \times 100 \quad (1)$$

که در آن p_{i0} قیمت کالای i در سال پایه، q_{i0} مقدار مصرف کالای i در سال پایه، t دوره زمانی مورد بررسی، t_0 یا دوره زمانی مرجع (پایه) و n تعداد اقلام سبد است و

$\sum_{i=1}^n p_{i0}q_{i0}$ هزینه خرید سبد مصرفی در سال ۰ دوره پایه (مبدأ مقایسه)

$\sum_{i=1}^n p_{it}q_{i0}$ هزینه خرید سبد مصرفی دوره پایه در سال t (دوره جاری)

CPI_0 شاخص قیمت دوره پایه ۰ است که همواره برابر عدد ۱۰۰

می‌باشد.

با اضافه کردن p_{i0} به صورت و مخرج شاخص قیمت دوره t خواهیم داشت:

$$CPI_t = \sum_{i=1}^n \frac{p_{it}}{p_{i0}} \times w_{i0}, \quad (2)$$

که عبارت $w_{i0} = \frac{p_{i0}q_{i0}}{\sum_{i=1}^n p_{i0}q_{i0}}$ در واقع همان سهم کالا یا خدمت i از هزینه سبد مصرفی خانوار در سال پایه (0) است. مفهوم CPI که درصد تغییر آن، همان نرخ تورم است، میانگین موزون افزایش نسبی قیمت کلیه کالا و خدمات موجود در سبد مصرفی ثابت خانوار است. نرخ تورم دوره t نسبت به دوره پایه به صورت زیر است:

$$\begin{aligned} \dot{P}_t &= \left(\frac{CPI_t - CPI_0}{CPI_0} \right) \times 100 \\ &= \left(\frac{\sum_{i=1}^n p_{it}q_{i0} - \sum_{i=1}^n p_{i0}q_{i0}}{\sum_{i=1}^n p_{i0}q_{i0}} \right) \times 100 \end{aligned}$$

رابطه به دست آمده همان متوسط افزایش نسبی هزینه خرید سبد مصرفی دوره پایه است.

- انواع تورم و تفکیک‌های مختلف آن

متوسط افزایش نسبی قیمت کالاها و خدمات مصرفی کلیه خانوارهای کشور و یا معادل آن متوسط افزایش هزینه‌های خانوار برای یک مجموعه ثابت کالا یا خدمت طی زمان تورم اطلاق می‌شود. در مباحث افزایش یا تغییر یک متغیر، نخستین مسئله‌ای که به ذهن خطور می‌کند مبدأ مقایسه است؛ بنابراین ابتدا و انتهای دوره مقایسه بایستی مشخص باشد. در مباحث شاخص قیمت هر ابتدا و انتهایی را می‌توان برای این مقایسه متصور شد. برای عدد شاخص قیمت، یک سال مشخص که سال پایه نامیده می‌شود به عنوان مبدأ محاسبات و ماه جاری به عنوان آخرین دوره مقایسه در نظر گرفته می‌شود.

عدد شاخص قیمت، اطلاعی است که با استفاده از آن می‌توان علاوه بر درصد تغییرات فوق‌الذکر، تغییرات قیمت هر دو دوره دلخواه را نیز نسبت به هم سنجید. مثلاً می‌توان تغییرات قیمت تیر ۹۷ نسبت به خرداد ۹۷ یا فصل بهار ۹۷ نسبت به فصل بهار ۹۶ یا شش‌ماهه دوم سال ۹۷ را نسبت به شش‌ماهه دوم سال ۹۶ یا هر دو دوره دیگر، مورد بررسی قرارداد.

شاخص قیمت مصرف‌کننده را می‌توان در سطوح جغرافیایی مختلف (مناطق شهری و روستایی) یا سطوح هزینه‌ای مختلف (دهک‌های مختلف هزینه‌ای) محاسبه کرد. از آنجاکه هزینه‌های مورد استفاده در شاخص قیمت مصرف‌کننده، متوسط هزینه مصرفی همه خانوارها است؛ بنابراین هر ترکیب مختلف از خانوارها که

الگوی مصرف متفاوتی دارند، متوسط هزینه متفاوتی را نتیجه می‌دهد. مثلاً چنانچه تنها هزینه‌های خانوارهایی را در نظر بگیریم که سرپرست بازنشسته دارند یا خانوارهایی که مادر خانوار سرپرست است یا خانوارهایی که دارای فرزند نیستند یا خانوارهایی که در حاشیه شهرها زندگی می‌کنند یا هر نوع از خانوارهایی که الگوی مصرف خاصی دارند، می‌توان برای هر یک از آن‌ها شاخص قیمت منحصر به فرد تولید کرد. لذا در حالت تفصیلی می‌توان گفت برای هر فرد CPI و تورم مختص به همان فرد قابل محاسبه است. در حقیقت با CPIs (CPI تک‌تک خانوارها یا تک‌تک افراد جامعه) مواجه هستیم؛ اما به دلیل آنکه تورم به عنوان یک شاخص اقتصادی در برنامه‌ریزی‌های کلان کشورها است، لذا می‌بایست به صورت میانگینی از کل جامعه (به تفکیک‌های مختلف مثلاً شهری و روستایی و کل یا به تفکیک استان‌های کشور یا به تفکیک گروه‌های کالایی و خدماتی یا به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای) طراحی و تولید شود. با توجه به توضیحات بالا ۳ نوع نرخ تورم در پایان همراه محاسبه و اعلام می‌گردد:

- **نرخ تورم ماهانه:** در همراه شاخص قیمت مصرف‌کننده و در نتیجه نرخ تورم سبد مصرفی خانوارها محاسبه شده و با ماه قبل مقایسه می‌گردد و به این ترتیب نرخ تورم به دست آمده نشان‌دهنده متوسط افزایش نسبی هزینه خرید سبد مصرفی همه خانوارها در طی یک ماه است و در آن t ماه مورد نظر است:

$$\left(\frac{CPI_t}{CPI_{t-1}} - 1 \right) \times 100$$

- **نرخ تورم نقطه به نقطه سالیانه:** در این تعریف تورم، CPI همراه از سال با CPI ماه مشابه سال قبل مقایسه شده و به صورت زیر محاسبه می‌گردد که در آن t ماه مورد نظر است:

$$\left(\frac{CPI_t}{CPI_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

نرخ تورم به دست آمده نشان‌دهنده متوسط افزایش نسبی هزینه خرید سبد مصرفی همه خانوارها (متوسط میانگین موزون افزایش قیمت کالاها و خدمات سبد مصرفی) در این ماه نسبت به همین ماه در سال گذشته است. به عبارت دیگر با نادیده گرفتن ۱۱ ماه (فاصله بین این ماه در ماه مشابه سال قبل) می‌خواهیم بدانیم، برای خرید سبد مصرفی سال گذشته در این ماه نسبت به سال گذشته همین موقع چند درصد باید پول اضافی پرداخت شود.

- **نرخ تورم میانگین ۱۲ ماهه (سالیانه):** این نرخ میانگین تغییرات قیمت در ۱۲ ماه منتهی به ماه مورد نظر نسبت به میانگین ۱۲ ماهه قبل از آن است:

$$\left(\frac{\sum_{i=t-11}^t CPI_i}{\sum_{i=t-23}^{t-12} CPI_i} - 1 \right) \times 100$$

ماهانه سال قبل است که عدد بسیار بالایی برای تورم ماهانه به حساب می‌آید این در حالی است که نرخ تورم سالانه در تیرماه ۹۷ فقط ۵/۰ واحد نسبت به ماه قبل تغییر کرد و به عدد ۸/۷ درصد رسید.

نکته بسیار مهم این است که آنچه در بازار عملاً توسط مردم و آمارگیران مشاهده می‌شود فقط و فقط همین قیمت اقلام سبد (نه کل سبد) است که بازهم برای رسیدن به میانگین کشوری یا استانی عملاً عدد محاسبه شده، میانگینی از کل قیمت‌های عملی و واقعی در سراسر کشور است که دامنه تغییرات خاص خود را دارد و ممکن است این متوسط با مشاهده و احساس و ادراک هر یک از مردم متفاوت باشد.

۲. قیمت مصرف‌کننده و تفاوت آن با سایر قیمت‌ها:

قیمت مصرف‌کننده قیمتی است که خانوار مصرف‌کننده نهایی برای تهیه یک واحد کالا یا خدمت می‌پردازد. برای درک مفهوم قیمت مصرف‌کننده به مثال زیر توجه کنید. فرض کنید یک نوع خاص یخچال فریزر از کشور آلمان توسط شرکت واردکننده لوازم خانگی وارد کشور می‌شود. شرکت واردکننده یک ارزش ریالی برای واردکردن آن به کشور صادرکننده (معادل با ارز مورد مبادله) پرداخت می‌کند (ممکن است یخچال فریزر توسط یک شرکت داخلی تولید شود). شرکت واردکننده یا شرکت تولیدکننده داخلی، محصول مذکور را به عمده‌فروش لوازم خانگی می‌فروشد. عمده‌فروش نیز یخچال فریزر را با یک حاشیه سود به کارگاه‌های خرده‌فروشی در سطح استان یا کشور می‌فروشد. کارگاه خرده‌فروشی نیز با احتساب هزینه حمل و نقل و یک حاشیه سود، مجدداً آن را به مصرف‌کننده نهایی می‌فروشد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود برای یک قلم یخچال فریزر چندین معامله و بنابراین چندین قیمت وجود دارد؛ نخستین قیمت که واردکننده آن را پرداخت می‌کند تا به کشور وارد کند قیمت واردات کالا نام دارد و شاخصی که با استفاده از این قیمت محاسبه می‌شود، شاخص قیمت واردات (MPI)^۶ نامیده می‌شود. قیمت یخچال فریزر در درب کارخانه تولیدکننده آن، قیمت تولیدکننده نامیده می‌شود و شاخص آن شاخص قیمت تولیدکننده (PPI)^۷ است. قیمتی که عمده‌فروش آن را به کارگاه‌های خرده‌فروشی می‌فروشد قیمت عمده‌فروشی (WPI)^۸ و شاخص آن، شاخص قیمت عمده‌فروشی نامیده می‌شود. درنهایت، قیمتی که به

به عبارت دیگر، رشد نسبی میانگین CPI در ۱۲ ماهه اخیر به میانگین ۱۲ ماهه قبل از آن محاسبه می‌شود.

نرخ تورم به دست آمده نشان‌دهنده متوسط افزایش نسبی میانگین هزینه خرید سبد مصرفی همه خانوارها در ۱۲ ماهه اخیر نسبت به میانگین هزینه خرید همین سبد توسط همه آن‌ها در ۱۲ ماهه قبل از آن است. در حقیقت نرخ تورم ۱۲ ماهه بیانگر میانگین رشد نسبی قیمت‌های کلیه اقلام سبد (میانگین افزایش هزینه خرید سبد اقلام مصرفی) برای کلیه خانوارها در ۱۲ ماهه اخیر نسبت به ۱۲ ماه قبل از آن است. به این ترتیب در محاسبه این تعریف ۲۴ عدد CPI (۲۴ عدد معرف تغییرات هزینه خرید سبد اقلام مصرفی) استفاده می‌شود و تغییرات حتی شدید قیمت‌ها در یک ماه خاص نمود چندانی در این نوع خاص تورم ندارد. ولی تغییرات مداوم، به آرامی در این شاخص خود را نشان می‌دهند و مسلماً اثرات کامل شوک‌های قیمتی طی یک دوره زمانی ۱۲ تا ۲۴ ماه نمایان می‌شود. این به این معنی است که اگر به دنبال تحلیل نوسانات قیمت‌ها در کوتاه مدت هستیم باید به تعریف و تحلیل ماهانه تورم و یا تعریف سالیانه نقطه به نقطه پرداخته شود.

۱۰.۱ کاربرد انواع نرخ تورم و متوسط قیمت اقلام:

نرخ تورم میانگین ۱۲ ماهه (متوسط سالیانه): از مهم‌ترین متغیرهای تحلیل روند و ارزیابی عملکرد اقتصادی کشور و تحلیل کلان اقتصادی مورد استفاده اقتصاددانان، سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان سیاست‌های پولی و مالی کشور است و یکی از ابزارهای اصلی انجام محاسبات ملی به قیمت ثابت و تبدیل دستمزدها و قراردادهای و تجزیه و تحلیل‌های کلان اقتصاد رفاه خانوارها به صورت کلی است.

نرخ تورم نقطه به نقطه سالیانه: نوسانات سالانه در قیمت کالاها و خدمات مصرفی در سطح کل سبد مصرفی یا هر زیر سبد (زیرگروه) و یا هر قلم از سبد را نشان داده و داده‌های لازم برای برنامه‌ریزی و مدیریت سالانه و یا نوسان یک ساله بازارها را نشان می‌دهد.

نرخ تورم ماهانه: معطوف به نوسانات تصمیم‌گیری‌های کوتاه مدت ماهانه است و نوسانات یک ماه اخیر را به وضوح نشان می‌دهد و برای اتخاذ تصمیمات و برنامه‌ریزی کوتاه مدت کاربرد دارد. به عنوان مثال تورم ماهانه ۴/۴ درصد در ماه تیر سال ۱۳۹۷ در ۵ سال اخیر بی‌سابقه بوده است و بیش از ۷ برابر میانگین تورم‌های

^۶ Import price index

^۷ Producer price index

^۸ Wholesale price index

^۹ Consumer price index

مصرف‌کننده نهایی فروخته می‌شود، قیمت مصرف‌کننده و شاخصی که با آن تولید می‌شود، شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)^۹ نامیده می‌شود.

۳. کالای مصرفی خانوار و کالای نهایی و دامنه شمول CPI:

شاخص قیمت مصرف‌کننده تنها برای اقلام مصرفی نهایی خانوارها محاسبه می‌شود. به این معنا که ممکن است اقلامی باشند که توسط سازمان یا نهادی خاص به مصرف نهایی برسند اما در محاسبه شاخص قیمت مصرف‌کننده جایی ندارند مانند اقلام نوشت‌افزاری که توسط یک سازمان دولتی برای مصرف نهایی خریداری می‌شود ولی در محاسبه تورم لحاظ نمی‌شود درحالی‌که اگر همین اقلام توسط خانوار خریداری شود در محاسبه نرخ تورم در نظر گرفته می‌شود. در حالت دوم ممکن است اقلامی توسط خانوار خریداری شوند اما برای مصرف نهایی نباشند مانند خرید سم و کود توسط یک کشاورز که به‌عنوان نهاده تولید برای تولید محصولات کشاورزی و نه مصرف نهایی استفاده می‌شود. برخی اقلام نیز هستند که ماهیت سرمایه‌ای دارند و برای حفظ ارزش پول و دارایی یا سرمایه‌گذاری توسط خانوار خریداری می‌شوند مانند سکه طلا (البته طلایی که به‌عنوان زیورآلات استفاده می‌شود، ماهیت مصرفی دارد و لذا در سبد مورد استفاده برای محاسبه تورم با ضریب اهمیت ۰/۱۲ درصد وجود دارد)، ارزش مسکن و آپارتمان (هزینه استفاده از مسکن به‌عنوان اجاره‌بها و همچنین هزینه‌های تعمیرات و نگهداری، ماهیت مصرفی دارد و لذا در سبد مورد استفاده برای محاسبه تورم با ضریب اهمیت ۳۴/۱ درصد وجود دارد)، اوراق بهادار و قرضه دولتی که در سبد مورد استفاده در شاخص قیمت مصرف‌کننده جایگاهی ندارند و نباید انتظار داشت تغییرات قیمت آن‌ها در شاخص قیمت مصرف‌کننده لحاظ شود.

به این ترتیب، خانوارها همه مخارج خود را صرف هزینه‌های مصرفی نمی‌کنند بلکه بخشی از آن را پس‌انداز و بخشی را نیز سرمایه‌گذاری می‌کنند. شاخص قیمت مصرف‌کننده تنها متوسط میزان افزایش هزینه‌های مصرفی خانوار را محاسبه می‌کند و سایر بخش‌ها را نادیده می‌گیرد. از این رو، شاخص قیمت مصرف‌کننده نمی‌تواند به‌صورت کاملاً دقیق، تغییرات رفاه خانوار را اندازه‌گیری کند؛ زیرا تغییرات رفاه می‌تواند ناشی از تغییر در درآمدها یا هزینه‌ها باشد در صورتی‌که شاخص قیمت و تورم فقط به دنبال محاسبه تغییرات قیمت در کالاها و خدمات مصرفی است. لذا تغییرات قیمت در کالاهای سرمایه‌ای و تغییرات درآمد (که بر تغییر رفاه خانوار اثر دارد) در تورم لحاظ نمی‌شود.

ضمناً باید توجه داشت که تورم پدیده‌ای پولی است، به این معنا

که تنها توسط خانوارهایی حس می‌شود که برای تهیه مایحتاج خود، پول هزینه می‌کنند و آن‌ها به‌صورت رایگان و یا از تولیدات خود به دست نمی‌آورند؛ بنابراین خانوارهایی که بخش زیادی از مایحتاج خود را از طریق کمک‌های بلاعوض، نهادهای خیریه یا خیرات و زکات دریافت می‌کنند و خانوارهایی که خودشان در تهیه مایحتاج خودکفا هستند، هنگام افزایش قیمت اقلام ضروری خانوار، تورم کمتری را حس خواهند کرد.

۴. سطح قیمت و تفاوت آن با شاخص قیمت:

متوسط قیمت یک کالا، از میانگین حسابی مظنه‌های قیمت جمع‌آوری شده از منابع اطلاع مختلف برای آن کالا در ماه موردبررسی محاسبه می‌شود، به دست می‌آید و ملموس‌ترین اطلاع قیمتی برای کاربران تلقی می‌شود. تغییر این متوسط قیمت نسبت به ماه قبل اطلاعی است که بیشتر خانوارها آن را به‌عنوان تورم تلقی می‌کنند. این رویکرد در مورد تک‌تک اقلام صحیح است اما در مورد گروه‌های کالایی که شامل چندین قلم با تغییرات قیمت متفاوت و ضرایب هزینه‌ای مختلف هستند، برای خانوار به‌راحتی قابل محاسبه نیست. آنچه در مباحث تورم مطرح است و بایستی مدنظر قرار گیرد، ویژگی عمومیت افزایش قیمت یعنی افزایش قیمت رخ داده در تمامی نقاط شهری یا روستایی کشور است.

شاخص قیمت از روی تغییرات تک‌تک مظنه‌های قیمتی ساخته می‌شود، یعنی متوسط تغییر قیمت قلم که از چندین منبع اطلاع به‌دست آمده به‌عنوان متوسط افزایش یا کاهش قیمت قلم در ماه جاری لحاظ می‌شود. به‌طور مثال، اگر تمامی مظنه‌های قیمتی یک‌قلم (ویژگی عمومیت افزایش قیمت) در یک ماه افزایش ۲۰ درصدی داشته باشند، شاخص قیمت قلم در آن ماه، رشد ۲۰ درصدی را تجربه خواهد کرد؛ اما اگر این افزایش ۲۰ درصدی طی چند ماه در تمامی مظنه‌ها اعمال شود، شاخص قیمت قلم در هرماه کمتر از ۲۰ درصد افزایش خواهد داشت و پس از تغییر قیمت تمامی مظنه‌ها، افزایش ۲۰ درصدی در شاخص، نسبت به قبل از افزایش قیمت را نشان می‌دهد. حال چنانچه برای یک‌قلم واحد، یک مارک خاص افزایش ۲۰ درصدی و مارک دیگری افزایش ۱۵ درصدی در قیمت داشته باشد، شاخص قیمت متوسط افزایش را نشان می‌دهد که با توجه به ترکیب مظنه‌ها عددی بین ۱۵ و ۲۰ خواهد بود (مهم است که چه تعداد مظنه افزایش ۱۵ درصدی و چه تعداد مظنه افزایش ۲۰ درصدی دارند).

۵. عوامل مؤثر بر تغییر ترجیحات مصرف‌کننده:

به‌مرور زمان، ترجیحات مصرف‌کنندگان نسبت به مصرف کالاها و خدماتی که در اقتصاد تولید و عرضه می‌شود تغییر می‌کند. این

در سبد خانوار طی زمان، در صورتی که قیمت کالایی افزایش یابد، تصمیم عقلایی خانوار به عنوان یک واحد نهادی اقتصادی، کاهش میزان تقاضای آن کالا با در نظر گرفتن سهم مصرف آن کالا از بودجه خانوار، است؛ که این مسئله با توجه به ثابت بودن مقدار تا قبل از تغییر سال پایه منجر به برآورد بیش از اندازه شاخص مذکور می شود. با اصلاح سبد بر اساس الگوی مصرف خانوار، اثرگذاری این قلم در تهیه شاخص سال جدید کمتر می شود و محاسبه عدد شاخص با سال پایه جدید، عدد کمتری را نشان می دهد.

لذا با توجه به تغییر در ترکیب و سهم نسبی کالا در سبد خانوار طی زمان، می بایست در فواصل مناسب این سبد را بهنگام نموده که اصطلاحاً به آن فرایند تغییر سال پایه می گویم.

الف-۲) محاسبه شاخص قیمت مصرف کننده (CPI):

۱. فرمول محاسبه شاخص قیمت:

در اغلب کشورهای دنیا، مراکز آماری از فرمول شاخص قیمت لاسپیرز برای محاسبه شاخص قیمت CPI استفاده می کنند. مرکز آمار ایران نیز از فرمول لاسپیرز برای محاسبه شاخص قیمت CPI و تورم استفاده می کنند. این شاخص از دو قسمت اصلی تشکیل شده است که یکی وزن ها با ضرایب اهمیت اقلام مشمول شاخص است که در سال پایه تعیین می شود و تا سال پایه بعدی ثابت می ماند و قسمت دوم قیمت اقلام مشمول شاخص است که هر ماه از تعدادی منابع اطلاع جمع آوری می گردد. با استفاده از این قیمت ها و ضرایب اهمیت، شاخص قیمت برای هر قلم مشمول شاخص و گروه های فرعی اصلی و همچنین شاخص کل، محاسبه می شود.

دلیل عمده اینکه شاخص قیمت لاسپیرز هم اکنون در بیشتر کشورهای جهان و به طور گسترده جهت محاسبه برآوردی از نرخ تورم مورد استفاده قرار می گیرد این است که در این فرمول فقط تغییرات قیمت اندازه گیری می شود زیرا وزن ها ثابت می باشند. در نتیجه وقتی مقایسه دو شاخص قیمت در دو دوره متفاوت انجام می گیرد، فقط تغییرات قیمت را به دست می دهد. حال آنکه در شاخص های دیگر نظیر شاخص قیمت پاشه که وزن ها در هر دوره تغییر پیدا می کند مقایسه شاخص های قیمت در دو دوره نه فقط تغییرات قیمت بلکه تغییرات وزن ها را نیز منعکس می کند. ضمن اینکه تغییرات وزن ها در هر زمان مستلزم صرف هزینه و وقت زیاد است.

۲. فرایند تغییر سال پایه شاخص قیمت مصرف کننده:

به طور کلی خانوارهای شهری و روستایی به دلایلی چون تغییر و پیشرفت فناوری تولید کالاها و خدمات با ایجاد تغییر در شیوه زندگی خانوارها مانند گسترش استفاده از کامپیوترهای شخصی و تلفن همراه طی سالیان اخیر، تغییر در تعداد و ترکیب جمعیت

دلایل عمدتاً عبارتند از تغییر رفتار مصرف کنندگان در مقابل تغییر قیمت های نسبی (جایگزینی کالاهای گران تر با کالاهایی که افزایش قیمت کمتری داشته اند، اثر جانشینی)، وجود کالاها و خدمات (اقلام) جدید (انتقال تقاضای مصرف کننده به این کالاها و در نتیجه تغییر سبد مصرفی)، تغییر کیفیت کالاها و خدمات (جایگزین کردن کالاها و خدمات قدیمی سبد سال پایه با کالاها و خدمات با کیفیت بهتر). خلاصه این عوامل باعث شده است که بر اساس استانداردهای بین المللی، بهنگام سازی سبد مورد استفاده در محاسبه شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوار هر ۵ سال یکبار انجام شود.

۶. مفهوم تغییر سال پایه، الگوی مصرف و اثر آن بر اندازه تورم:

با توجه به تعریف شاخص قیمت که تغییرات قیمت مجموعه ای از کالاها و خدمات نسبت به سال پایه است، سال پایه و نحوه تعیین آن در محاسبات مربوط به شاخص قیمت از اهمیت بالایی برخوردار است. در تهیه شاخص قیمت فرض بر این است که مقادیر کالاها در دو دوره مورد مقایسه تغییر نکرده و ثابت باقی مانده است و به عبارت دیگر الگوی مصرف بدون تغییر باقی می ماند؛ اما به مرور زمان ترکیب این سبد ثابت در هزینه خانوار متفاوت می شود، یعنی کالاهای جدید وارد سبد شده و بعضی از کالاهای قدیمی که دیگر مورد استفاده خانوار نیست از سبد خانوار خارج می شود. موضوع دیگر سهم نسبی هزینه خانوار در اقلام است، این سهم نسبی که اصطلاحاً «وزن» یا «ضریب اهمیت» نامیده می شود به مرور زمان در سبد خانوار دچار تغییر می شود. به عنوان مثال طی زمان استفاده از فناوری اطلاعات در بین خانوارها گسترش می یابد یا اینکه خانوارها به آموزش فرزندان خود اهمیت بیشتری می دهند؛ بنابراین سهم آموزش در سبد خانوار تغییر پیدا می کند.

پیدایش کالاهای جدید در بازار و تحولات صنعتی و شیوه فن آوری و تغییرات جمعیتی باعث تغییر الگوی مصرفی خانوار شده و تغییر سال پایه را الزام آور می سازد. به طوری که اگر فاصله دو دوره پایه از هم زیاد باشد، سبد مصرفی خانوار در دو دوره یکسان نبوده و قابلیت مقایسه خود را از دست خواهد داد و به عبارتی خطای جایگزینی به حداکثر میزان خود خواهد رسید؛ بدین معنا که تعدادی از کالاها از بازار خارج شده و جای آن ها را کالاهای جدید می گیرند. در این زمان تجدیدنظر در سال پایه در دستور کار قرار می گیرد.

در شرایط تورمی، شاخص لاسپیرز تورم کالاها و خدمات را بیشتر از حد نشان می دهد. با توجه به تغییر سهم نسبی اقلام

- داشتن امکان خرید و فروش و مبادله به طوری که بتوان در هر دوره قیمت عملی فروش آن قلم را اخذ کرد.
- امکان تعیین مشخصات نسبتاً دقیق برای قیمت گذاری داشته باشد.
- داشتن ثبات در سبد خانوار (در طول زمان در سبد خانوار وجود داشته باشد) که برای بررسی این امر اطلاعات هزینه و درآمد سبد خانوار برای دوره های متوالی مورد بررسی قرار می گیرد.
- با توجه به روند مصارف و هزینه های خانوارها، پیش بینی شود که در آینده نزدیک قلم مورد نظر دارای ضریب اهمیت بالا خواهد شد. بعد از نهایی شدن فهرست اقلام، نوبت به انتخاب مناطق شهری، آبادی ها و کارگاه های منتخب می رسد. با توجه به اینکه امکان جمع آوری اطلاعات قیمت واحد کالا از خانوار امکان پذیر نیست و ممکن است خانوار دقت لازم در ارائه اطلاعات را نداشته باشد، جمع آوری قیمت از کارگاه های خرده فروشی انجام می شود. روش آمارگیری در این طرح به صورت نمونه گیری دو مرحله ای است. در مرحله اول شهر یا آبادی نمونه انتخاب می شود و در مرحله دوم فهرست کارگاه های شهر یا آبادی نمونه تعیین و برحسب الزامات طرح فنی نمونه گیری از جمله واریانس تغییرات قیمت، تعدادی کارگاه نمونه انتخاب شده و جهت تکمیل پرسشنامه های قیمت به آن ها مراجعه می شود. خلاصه وضعیت تغییر اقلام و مناطق جغرافیایی در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱: مقایسه اطلاعات شاخص قیمت مصرف کننده در دو سال پایه ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵

خانوار	سال ۱۳۹۰		سال ۱۳۹۵	
	تعداد اقلام	مناطق شهری (آبادی)	تعداد اقلام حذف شده	تعداد اقلام اضافه شده نهایی
شهری	۴۵۱	۲۹۳ منطقه شهری	۲۶	۴۵۵
روستایی	۲۷۹	۵۸۳ آبادی	۲۱	۳۰۵
				۳۵۷ منطقه شهری
				۶۲۶ آبادی

- لازم به ذکر است شاخص قیمت مصرف کننده خانوارهای کشور برای ۴۷۵ قلم در سطح کل مناطق شهری و روستایی (تعدادی از اقلام در سطوح شهری و روستایی مشترک هستند) محاسبه می شود.
- بعد از تعیین فهرست اقلام، ضریب اهمیت اقلام و گروه های کالایی بر اساس نتایج طرح هزینه و درآمد خانوار در سال ۱۳۹۵ بهنگام شد. در این مرحله وزن اقلامی که در سبد مورد قیمت گیری وجود ندارند به اقلام موجود بر اساس طرح کالا شناسی و مطالعه روند تغییرات سبد مصرفی خانوارها منتسب می شوند.
- بعد از تعیین اقلام و وزن های جدید، محاسبه شاخص قیمت بر اساس سال پایه ۱۳۹۵ انجام می شود. لازم است ذکر شود که شاخص های قیمت دوره های زمانی قبل از فروردین ۱۳۹۵ بر

کشور در الگوی مصرفی خانوارها، مانند کاهش میزان نرخ رشد جمعیت کشور طی سال های اخیر و حرکت هرم سنی به سمت پیر شدن جمعیت و تغییر بعد خانوارها در مناطق شهری و روستایی، تغییر در میزان درآمد خانوارها مانند افزایش درآمد و افزایش سهم هزینه هایی مانند تفریحات و سرگرمی ها در کل هزینه خانوارها یا کاهش درآمد خانوارها و افزایش سهم هزینه های اقلام مصرفی خوراکی و کاهش سهم هزینه های تفریحات و سرگرمی ها و حتی بهداشت و درمان و تغییر در ترجیحات مصرف کنندگان، وضعیت عمومی اقتصاد کشور، میزان درآمد ارزی، میزان و نوع واردات، وضعیت آب و هوایی (مانند خشک سالی) مبادرت به تغییر سهم و نسبت هزینه ای از اقلام مصرفی خود می کنند.

با در نظر داشتن نکات فوق در همین راستا، مرکز آمار ایران اقدام به تغییر سال پایه شاخص قیمت مصرف کننده از سال ۱۳۹۰ به سال ۱۳۹۵ نموده و شاخص قیمت مصرف کننده آذر ۱۳۹۶ بر اساس سال پایه ۱۳۹۵ را منتشر کرد. به این منظور در تعیین اقلام، بررسی روند الگوی مصرف خانوار طی ۵ سال گذشته با استفاده از نتایج طرح هزینه و درآمد خانوار اقدام شده است. بدین شکل که نسبت متوسط هزینه اقلام به متوسط هزینه کل خانوار استخراج و با توجه به طبقه بندی مصرف فردی بر مبنای هدف (COICOP) برای گروه های کالایی، اقلامی انتخاب شده که بیشترین وزن نسبی در بودجه خانوار را داشته باشد به طور مثال در گروه نان و غلات با انتخاب ۱۸ قلم این پوشش هزینه ای تحقق می یابد. همچنین، فرایند کالا شناسی برای به هنگام نمودن اقلام سبد مصرف کننده از ابتدای سال ۱۳۹۴ شروع و تا انتهای سال ۱۳۹۴ به اتمام رسید و اقلامی که ضریب اهمیت آن ها بر اساس آخرین نتایج طرح هزینه درآمد خانوارهای شهری و روستایی در طول این سال ها کاهش یافته، حذف و اقلام جدید که دارای اهمیت بیشتری بودند جایگزین شدند. در نهایت برای محاسبه شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارها به تفکیک شهری، روستایی و کل کشور اقلامی انتخاب شدند که اطلاعات آن در جدول شماره ۱ ذکر شده است.

به طور کلی، اقلامی که در سبد سال پایه جدید اضافه می شوند باید ویژگی های زیر را داشته باشند:

- مهم ترین ویژگی یک قلم، بالا بودن ضریب اهمیت در سبد خانوار است، به گونه ای که بتواند نماینده خوبی برای اقلام گروه خود باشد. در این راستا سعی شده است تا اقلام انتخابی هر گروه پوشش مناسب ضریب اهمیت آن گروه را داشته باشد تا بتواند تغییرات قیمت آن گروه را نمایندگی کند.

به دست می‌آید. برای نشان دادن تغییرات قیمت این واحدها از تغییرات قیمت واحدهای مسکونی اجاری استفاده می‌شود.

ب) دلایل تفاوت ادراک عمومی از افزایش هزینه زندگی و قیمت‌ها با محاسبات رسمی تورم

۱. عدد تورم یک شاخص از جنس «میانگین موزون» است: نرخ تورم افزایش نسبی قیمت تمامی کالاها و خدمات مصرفی در تمام مناطق و همه دهک‌های درآمدی و درواقع کل کشور است، نه رشد قیمت کالا یا خدمت خاص در منطقه‌ای خاص.

مرکز آمار ایران جهت محاسبه شاخص قیمت و تورم برای هر قلم، اطلاعات قیمت از منابع اطلاع مختلف در سراسر کشور جمع‌آوری و در محاسبات مورد استفاده قرار می‌دهد. به عنوان مثال برای قلم برنج در دو نوع داخلی و خارجی دامنه قیمت از ۷۰۰۰۰ تا ۱۸۰۰۰۰ ریال است (در قیمت‌گذاری تیر سال ۹۷) که در محاسبه متوسط قیمت برنج برای هر نوع به تفکیک مورد استفاده قرار می‌گیرد اما در محاسبه شاخص قیمت با توجه به وزن برنج در سبد خانوار لحاظ می‌شود.

معمولاً هر فردی تورم را بر اساس کالاها و خدمات مصرفی شخصی خود که تعداد محدودی است، تخمین می‌زند و یا حتی معمولاً قیمت‌های ثابت مانده و یا کاهش یافته را در محاسبات خود لحاظ نمی‌کند، بلکه برداشت فرد از تورم همان افزایش قیمت برخی اقلام و یا حتی بدتر از آن تلقی بیشترین افزایش قیمت به منزلت تورم است. درحالی‌که مرکز آمار ایران تورم را بر اساس اطلاعات ۴۷۵ قلم کالا و خدمت محاسبه می‌نماید. تورم یک نماگر میانگین است به عبارت دیگر تغییرات میانگین قیمت طیف زیادی از کالاها و خدمات بر اساس الگوی مصرف یک خانوار نوعی (typical) بوده که برای خانوارهای دارای الگوی مصرفی متفاوت از متوسط جامعه، بیشتر یا کمتر از نرخ تورم اعلام شده است.

۲. اعداد شاخص قیمت مصرف‌کننده و نرخ تورم «میانگین‌های وزنی هستند»:

درواقع شاخص قیمت مصرف‌کننده انبوهی از نوسانات واقعی ضعیف و شدید قیمت در بازارهای سراسر کشور را تبدیل به یک عدد به صورت متوسط یا میانگین موزون کل تغییرات قیمت می‌نماید. معمولاً افراد در تخمین تورم ذهنی خود وزن و ضریب اهمیت کالاها و خدمات را بر اساس وزنشان در محاسبات وارد می‌نمایند وزن یا ضریب هر یک از کالاها و خدمات، نسبت متوسط هزینه آن قلم به متوسط کل هزینه خانواری است. به عنوان مثال وزن مسکن ۳۱/۱ درصد، وزن گوشت قرمز ۲/۹ درصد، وزن بنزین ۲/۱

اساس شاخص سال ۱۳۹۵ که برابر عدد ۱۰۰ است تعدیل می‌شود و با توجه به این‌که همه این شاخص‌ها به یک نسبت تغییر می‌کنند، درصد تغییرات مختلف (نرخ تورم‌های ماهانه، نقطه‌ای و سالانه) بدون تغییر باقی می‌مانند. ولی برای بازه زمانی فروردین ۱۳۹۵ تا آبان ۱۳۹۶ دو شاخص قیمت با دو سال پایه متفاوت (سبد کالاها و وزن‌های متفاوت) وجود دارد. بنابراین نرخ تورم دو سال پایه هم متفاوت خواهد بود و انتظار می‌رود که نرخ تورم سال پایه جدید کاهش یابد (همان‌طور که پیش‌تر هم اشاره شد دلیل این موضوع بیش برآوردی شاخص قیمت لاسپیرز است).

با توجه به حجم زیاد نمونه جهت محاسبه وزن‌ها (حدود ۳۸,۰۰۰ خانوار نمونه شهری و روستایی طرح هزینه و درآمد خانوار) و همچنین مظنه‌های قیمت (حدود ۴۲۰,۰۰۰ مظنه قیمت از کارگاه‌های خرده‌فروشی و خانوارها) در هر ماه جمع‌آوری می‌شود و با استفاده از روش‌های علمی نمونه‌گیری و جمع‌آوری قیمت توسط آمارگیران کارآزموده و محلی و مستقر در استان‌ها، مقدار خطای محاسبه مربوط به تورم در کمترین سطح ممکن بوده و نرخ تورم از اعتماد بسیار بالایی برخوردار است.

۳. چگونگی محاسبه اجاره‌بهای واحدهای مسکونی و موضوع مسکن در شاخص:

سهم بخش مسکن در شاخص ۳۱/۱ درصد است که عمدتاً مربوط به سه قسمت: ۱- اجاره واحدهای مسکونی اجاری، ۲- ارزش اجاره خانه‌های ملکی و ۳- هزینه تعمیر و نگهداری واحد مسکونی شخصی است.

تغییرات قیمت اجاره‌بهای واحدهای مسکونی استیجاری از بررسی آماری اجاره‌بها این واحدها به دست می‌آید واحدهای مسکونی مالک‌نشین از طرفی برای خانوارها یک سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود و از طرف دیگر یک کالای مصرفی است. از آنجایی‌که سرمایه‌گذاری چه در مسکن و چه در هر زمینه دیگر نمی‌بایست در این شاخص منظور گردد (بلکه خرید و مصرف کالاها مورد نظر است). جهت پوشش وزن بخش مصرفی از واحدهای مسکونی مالک‌نشین از روش «اجاره احتسابی» استفاده می‌شود. بدین ترتیب که در بررسی هزینه خانوار از خانوارهای ملک‌نشین (ساکن در واحدهای مسکونی شخصی) سؤال می‌شود که اگر بخواهید خانه خود را اجاره دهید، اجاره آن‌ها چه میزان است (با توجه به متوسط اجاره‌بهای خانه‌های مشابه) بدین ترتیب برآوردی از اجاره‌بهای واحدهای مسکونی شخصی به دست می‌آید که با این روش برآوردی از بخش مصرفی واحدهای مسکونی مالک‌نشین

درصد و وزن نان ۲/۲ درصد است که باعث می شود تغییرات قیمت هر یک، تأثیر متفاوتی بر نرخ تورم داشته باشد.

شایان ذکر است هر ساله برآوردی از ضرایب اهمیت کالاها و خدمات مشمول شاخص محاسبه می شود و چنانچه نتیجه گیری شود که ضرایب اهمیت اقلام شاخص با سال پایه تفاوت معنی داری دارد، تجدیدنظر در ضرایب اهمیت انجام می گیرد.

۳. تورم، افزایش مداوم سطح عمومی قیمت ها است: در زمان هایی که با افزایش یک باره قیمت ها در یک یا چند ماه محدود مواجه می شویم، نرخ تورم سالانه (نرخ تورم) تغییرات مورد انتظار مردم را نشان نخواهد داد و باورپذیری آن به شدت تحت تأثیر قرار می گیرد. دلیل این موضوع این است که در فرمول محاسبه نرخ تورم میانگین ۱۲ ماهه (سالانه) در ماه i که در زیر مشاهده می شود، ۲۴ مقدار CPI برای ۲۴ ماه منتهی به ماه موردنظر، دخالت دارند

$$\left(\frac{CPI_t + CPI_{t-1} + \dots + CPI_{t-11}}{CPI_{t-12} + CPI_{t-13} + \dots + CPI_{t-23}} - 1 \right) \times 100$$

و افزایش یک باره قیمت اقلام (مثل خودرو، اجاره مسکن، طلا و ...) که مدت کوتاهی از وقوع آن می گذرد تغییر زیادی در عدد تورم سالانه ایجاد نمی کند. در زمانی که تغییرات قیمت اندک بوده و دارای نوسان نباشد، تورم محاسباتی با احساس مردم از تورم تفاوت اندکی خواهد داشت ولی زمانی که قیمت ها با سرعت بیشتری در حال افزایش است، احساس مردم از تورم با نرخ تورم محاسباتی تفاوت بسیاری پیدا می کند. به عبارت دیگر در زمان هایی که با جهش های ناگهانی قیمت مواجه هستیم (افزایش قیمت ناگهانی و شدید در قیمت سکه، طلا، خودرو، ارز و ...)، باورپذیری تورم متوسط مورد تردید قرار می گیرد.

۴. نرخ تورم به صورت ماهانه، نقطه به نقطه و متوسط سالیانه محاسبه می گردد و هر یک دارای مفهوم و کاربردهای خاص خود است. تورم ماهانه و نقطه به نقطه تغییرات آنی و کوتاه مدت قیمت ها را نشان داده و با ادراک عموم مردم از تورم (که عمدتاً ناظر بر وضع موجود و آینده است) نزدیک ترند. در حالی که نرخ تورم سالیانه متوسط تغییرات قیمت دو سال اخیر را نشان می دهد و برای مقاصد سیاست گذاری و برنامه ریزی کلان و بلندمدت مورد استفاده قرار می گیرد.

مقایسه سه نوع نرخ تورم با معدل نمرات یک دانش آموز در طول دوران تحصیلی ۶ ساله اول و ۶ سال دوم مفید خواهد بود و بدیهی است که هر محاسبه و معدلی مفهوم و کاربرد خاص خود را دارد.

هر درس مانند یک کالا یا خدمت موجود در سبد مصرفی است.

نمرات هر یک از این تک درس ها مانند قیمت هر یک از اقلام سبد مصرفی هستند و معدل هر سال این دانش آموز مانند شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی یا CPI ماهانه است و میانگین معدل های دوره تحصیلی ۶ ساله این دانش آموز مانند متوسط CPI مای ۱۲ ماهه هستند. به این ترتیب همواره راجع به دانش آموزی که در سال آخر تحصیل است ۳ سؤال مطرح است و هر یک از آن ها هدف و کاربرد خاص خود را دارند و نمی توان از یکی به جای دیگری استفاده کرد. (ترکیب انواع ۳ گانه تورم با مفاهیم و کاربردهای متفاوت آن ها)

- معدل کل دوران تحصیل ۱۲ ساله چقدر است؟ و معدل ۶ ساله دوره دوم نسبت به ۶ ساله دوره قبل چقدر تغییر کرده است؟

- معدل هر سال تحصیلی و خصوصاً سال آخر این دانش آموز چقدر است؟ و نسبت به سال قبل چقدر تغییر کرده است؟ (شبیه تورم سالیانه نقطه به نقطه و تورم ماهانه)

- نمرات تک تک دروس این دانش آموز چند است (شبیه متوسط قیمت و شاخص قیمت تک تک اقلام سبد مصرفی) و در هر درس چه روندی طی شده است؟

به عبارت دیگر یک بار بر کل سنوات تحصیل و یک بار بر هر سال تحصیلی و یک بار بر تک تک درس ها در یک سال تحصیلی متمرکز می شویم و چه بسا دانش آموزی با معدل سالانه بسیار بالا و خوب در سال به خصوصی معدلی متفاوت با ۱۲ ساله تحصیلاتش داشته باشد و چه بسا این دانش آموز با معدل عالی در دوران تحصیل و یا سال خاص در درس خاصی نمرات خوبی کسب نکند. بدیهی است برای تحلیل جامع وضعیت تحصیلی این دانش آموز، باید هر سه وجه (بعد) یا معیار یا شاخص ارزیابی (طول دوران تحصیل، تک مهر و موم ها و هر یک از تک درسی ها) را با هم در نظر بگیریم، اگرچه هر یک از آن ها کاربرد خاص خود را دارند و با هم ارتباط دارند.

یکی از مهم ترین مباحثی که در زمینه تحلیل تورم و ادراک آن اتفاق می افتد همین است که این ۳ نوع تورم و همچنین شاخص و متوسط قیمت هر یک از اقلام سبد مصرفی به جای یکدیگر استفاده شده و باعث تفسیر اشتباه می شوند و توجه به این تفکیک و مفاهیم و کاربرد خاص هر یک از آن ها برای تحلیل صحیح الزامی است.

مراکز آمار مسئول تولید داده های با کیفیت و تجمع آن ها، تشریح اجزاء متشکله هر شاخص و تفسیر صحیح آن ها می باشند و مباحثی همانند، سیاست گذاری ها، برنامه ریزی ها، اقدامات اصلاحی در بازارها، علل نوسانات قیمت ها و مدل های پیش بینی

• تورم به تفکیک استان‌ها

تورم برآورد قابل‌اعتماد از میانگین افزایش سطح عمومی قیمت کالا و خدمات مصرفی است که به تفکیک مناطق جغرافیایی نیز محاسبه و منتشر می‌شود. با توجه به تفاوت الگوی مصرف خانوارها شهری و روستایی و حتی تفاوت الگوی مصرف در استان‌های مختلف این عدد در استان‌های مختلف و شهرها و روستاها متفاوت است. با توجه به تفاوت ضرایب اهمیت اقلام در استان‌ها، تفاوت در نرخ‌های تورم با توجه به سهم‌ها قابل توضیح است. به‌طور مثال، نرخ تورم ماهانه در استان گلستان برابر ۱/۷ درصد و برای استان تهران ۷/۶ درصد در تیرماه سال ۱۳۹۷ است. ضرایب اهمیت گروه مسکن برای استان گلستان (۲۳/۴۷) و برای استان تهران (۴۴/۴۹) است و نشان می‌دهد افزایش اجاره بهاء تأثیر بیشتری بر تورم استان تهران داشته و آن‌ها با تورم ماهانه بیشتری نسبت به استان گلستان مواجه شده‌اند (۷/۶ درصد در مقابل ۱/۷ درصد).

از طرفی دیگر نرخ تورم سال استان کرمانشاه در تیرماه سال ۱۳۹۷ برابر ۱۱/۶ درصد و نرخ تورم استان کهگیلویه و بویر احمد ۶/۳ درصد است. در صورتی‌که میانگین تورم سال استان‌ها یا همان نرخ تورم کل کشور برابر ۸/۷ درصد در تیرماه ۱۳۹۷ بوده است.

• نرخ تورم به تفکیک دهک‌ها

با توجه به تفاوت ضرایب اهمیت اقلام در دهک‌های مختلف هزینه که نورخان‌تر توضیح داده شد، تفاوت در نرخ‌های تورم با توجه به سهم‌های مختلف دهک‌ها قابل توضیح است. به‌طور مثال، نرخ تورم سال در دهک اول برابر ۸/۴ درصد و دهک دهم ۸/۸ درصد در تیرماه سال ۱۳۹۷ است. این درحالی‌که است که نرخ تورم دهک هشتم ۸/۹ درصد است؛ یعنی فشار تورم در تیرماه بر طبقات میانی بیشتر بوده است.

۶. گرانی (سطح بالای قیمت‌ها) و تورم (درصد افزایش قیمت‌های پایین یا بالا) دو مقوله متفاوت‌اند: معمولاً افراد هر نوع گرانی و سطح بالای قیمت‌ها را به معنی افزایش نرخ تورم در نظر می‌گیرند درحالی‌که افزایش تورم به معنای افزایش سرعت افزایش کلیه قیمت‌هاست. از طرفی، گران بودن به درآمد افراد و توان اقتصادی آن‌ها و مقایسه قیمت آن کالا در سایر کشورها وابسته است. به‌طور مثال یک خودرو لوکس حتی اگر نسبت به سال گذشته کاهش قیمت داشته باشد (کاهش تورم خودرو لوکس) بازهم از نظر عام یک کالای گران محسوب می‌شود.

بالا بودن سطح قیمت‌ها به معنای بالا بودن تورم نیست. همان‌طور که پایین بودن تورم به معنی پایین بودن سطح

اقتصادسنجی خارج از وظایف مراکز آماری است و دستگاه‌ها و نهادهای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی مسئول این امور هستند.

نسبت مرکز آمار به این نهادها و دستگاه‌های حاکمیتی مانند نسبت آزمایشگاه تشخیص طبی و پزشکان متخصص و فوق تخصص است. مراکز آمار پس از نمونه‌گیری و در حد همان متخصصان آزمایشگاه اظهارنظر می‌نمایند و نسخه‌نویسی و تجویز بر عهده پزشکان متخصص است.

۵. سطوح متفاوتی از محاسبه نرخ تورم وجود دارد که تفسیرهای متفاوتی دارند.

برای درک بیشتر تورم لازم است تفکیک‌های مختلفی که در آمارهای منتشرشده مرکز آمار ایران وجود دارد نیز موردتوجه قرار می‌گیرد که در زیر برخی از این تفکیک‌ها توضیح داده شده است.

• نرخ تورم در زیرگروه‌های شاخص

درواقع تورم برآورد قابل‌اعتمادی از میانگین افزایش نسبی قیمت تمامی کالاها و خدمات است، نه افزایش نسبی قیمت تک‌تک اقلام سبد، چنانچه افزایش قیمت یک کالای خاص در یک دوره اتفاق افتاده باشد نظیر افزایش قیمت طلا یا تجهیزات رایانه‌ای، بررسی اعداد شاخص در زیرگروه‌های مربوط به این اقلام می‌تواند نمایانگر تورم در دوره موردنظر باشد. به‌طور مثال، نرخ تورم ماهانه در گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها برابر ۲/۶ درصد در تیرماه سال ۱۳۹۷ است درحالی‌که این رقم برای شاخص کل برابر ۴/۴ درصد است. گاهی افکار عمومی عدد تورم را به‌منزله برآورد یکسان افزایش نسبی قیمت کلیه کالاها و خدمات تلقی می‌کنند و با مقایسه آن با واقعیت‌های بازار، محاسبات را باور نمی‌کنند، درحالی‌که هر عدد متوسط، معدل یا میانگین، متشکل از اجزایی با نوسانات (با هر میزان) است و به‌هیچ‌وجه معدل اعداد برابر تک‌تک اعداد نیست.

• تورم در مناطق شهری - روستایی

با توجه به تفاوت ضرایب اهمیت اقلام در مناطق شهری و روستایی که نورخان‌تر توضیح داده شد، تفاوت در نرخ‌های تورم با توجه به سهم‌ها، قابل توضیح است. به‌طور مثال، نرخ تورم ماهانه در گروه مسکن در مناطق شهری برابر ۶/۴ درصد و مناطق روستایی ۳/۰ درصد در تیرماه سال ۱۳۹۷ است. درحالی‌که نرخ تورم ماهانه کل برای مناطق روستایی ۳/۲ درصد و مناطق شهری ۴/۶ درصد است. مقایسه ضریب اهمیت گروه مسکن در مناطق شهری (۳۴/۱۰) در برابر ضریب اهمیت این گروه در مناطق روستایی (۱۳/۸۷) نشان می‌دهد افزایش قیمت اجاره بهاء تأثیر بیشتری بر خانوارهای شهری داشته و آن‌ها با تورم ماهانه بیشتری مواجه شده‌اند.

داشته‌اند.

۳- کالاها یا خدماتی که تغییر قیمتی نداشته‌اند

۴- کالاها یا خدماتی که با درصد تغییر قیمت منفی مواجه شده‌اند. نرخ تورم میانگین در ماه، میانگینی از درصد تغییرات قیمت همه کالاها و خدمات (۴۷۵ قلم کالا و خدمت) یا به عبارت دیگر میانگین درصد تغییر قیمت کالاها و خدمات ۴ گروه فوق است.

۹. شاخص هزینه زندگی (COLI)^{۱۰} متفاوت از شاخص قیمت مصرف‌کننده CPI است. یکی از کاربردهای نرخ تورم سنجش تغییرات هزینه زندگی است. به این ترتیب که ابتدا یک سطح زندگی استاندارد مشخص می‌شود و سپس تغییرات هزینه آن در طول زمان اندازه‌گیری می‌شود؛ اما در واقعیت استاندارد زندگی جامعه در طول زمان ثابت نیست و متوسط کیفیت زندگی جامعه در طول زمان در حال افزایش است بنابراین هزینه زندگی هم افزایش می‌یابد. این نوع افزایش هزینه زندگی از دید مردم به عنوان تورم در نظر گرفته می‌شود ولی واقعیت این‌گونه است که تورم به معنای افزایش هزینه یک سطح استاندارد و ثابت زندگی در طول زمان است، نه افزایش کیفیت یا استاندارد زندگی، به عبارت دیگر با افزایش کیفیت کالاها و خدمات و استاندارد زندگی، همه افزایش قیمت‌ها را نباید مستقیماً به عنوان تورم حساب کرد، چون درواقع کالاها و خدمات متفاوتی مورد استفاده قرار گرفته‌اند که قاعدتاً قیمت بالاتری هم باید داشته باشند.

از طرف دیگر، شاخص تورم اگرچه برآوردی از شاخص هزینه زندگی است ولی لزوماً نمی‌تواند به‌طور دقیق تغییرات در هزینه زندگی خانوارها را نشان دهد؛ زیرا در شاخص هزینه زندگی، کل هزینه‌های خانوار از جمله مالیات‌ها و بیمه‌ها (نظیر بیمه عمر) نیز در محاسبات آورده می‌شود، درحالی‌که هزینه‌هایی نظیر مالیات‌هایی که به قیمت‌های خرده‌فروشی وابسته نیستند در شاخص CPI وارد نمی‌شوند. همچنین در محاسبه شاخص هزینه زندگی وقتی مقدار مصرف و نوع کالاها و خدمات مصرفی تغییر می‌کند، این تغییرات می‌بایست در محاسبات منظور گردد درحالی‌که در شاخص CPI (شاخص تورم)، تغییرات در یک سبد که اقلام و ضرایب آن در سال پایه تعیین شده و تا سال پایه بعدی ثابت است، موردنظر قرار می‌گیرد.

۱۰. تغییرات قیمت دارایی‌های سرمایه‌ای، اثر مستقیمی روی تورم ندارد ولی از طریق تأثیر برافزایش قیمت کالاها و خدمات مصرفی در محاسبات تورم لحاظ می‌شود. مطابق استانداردهای

قیمت‌ها نیست. این دو از جنس متفاوت بوده و با واحدهای متفاوتی ارزیابی می‌شوند به‌طوری‌که تورم به‌صورت درصد بیان می‌شود و مبنای مقایسه آن عدد صفر است. درحالی‌که سطح قیمت‌ها برحسب واحد پول اندازه‌گیری می‌شود و واحد آن ریال است. مثلاً اگر هزینه خدمات آرایشگاه مردانه در یک روستا ۲,۰۰۰ تومان و در مناطق خاصی از تهران ۳۰,۰۰۰ تومان باشد و هر دو ۱۰۰۰ تومان افزایش قیمت یابند، در مورد اولی باقیمت پایین شاهد رشد نسبی قیمت (تورم) ۵۰ درصدی و برای دومی عدد متناظر ۳ درصد خواهد بود، اگرچه سطح قیمت دومی ۱۰ برابر اولی بدانند درحالی‌که اصلاً چنین نیست و سطح بالای قیمت‌ها به معنای بالا بودن تورم نیست.

۷. شرط ثبات کیفیت کالا و خدمت و ثبات واحد آماری در محاسبات نرخ تورم لحاظ می‌شود: در محاسبات نرخ تورم مرکز آمار ایران تغییرات قیمت که ناشی از تغییر مشخصات کالا است (مانند تغییر کیفیت، وزن، مارس و ...) به عنوان افزایش قیمت در نظر گرفته نمی‌شود و سعی می‌شود در هر مظنه قیمت، مشخصات خاص قلم تعریف شود و در هر دوره از قلمی با همان مشخصات ثابت قیمت‌گذاری شود تا در محاسبه تورم تنها افزایش واقعی قیمت‌ها نشان داده شود. ولی گاهی در ذهن افراد جامعه هر نوع تغییرات قیمت، از جمله تغییر قیمت به دلیل تغییر در مشخصات کالا به عنوان تورم در نظر گرفته می‌شود.

۸. معمولاً شدیدترین افزایش قیمت‌های برخی از کالاها و خدمات مصرفی در برخی مناطق به‌غلط به همه کالاها و خدمات مصرفی تعمیم داده‌شده و به عنوان نرخ تورم کل در نظر گرفته می‌شود، درحالی‌که این از مصادیق استقرا ناقص و تعمیم ناروا است. معمولاً مردم در محاسبات ذهنی خود به اقلامی که اخیراً افزایش قیمت شدیدی داشته‌اند نسبت به اقلامی که قیمت آن‌ها ثابت مانده و یا کاهش داشته‌اند، وزن بیشتری می‌دهند. درحالی‌که در محاسبات رسمی، وزن همه اقلام مستقل از نوسانات قیمت (افزایش یا کاهش) در طول زمان ثابت و بدون تغییر می‌ماند.

در همراه با چهار دسته از اقلام مواجه هستیم:

۱- کالاها یا خدماتی که درصد تغییرات قیمت بیشتر از تورم میانگین داشته‌اند.

۲- کالاها یا خدماتی که درصد تغییرات قیمت کمتر از تورم میانگین

^{۱۰} Cost of living index

^{۱۱} Capital assets and investment

اگرچه افزایش نرخ ارز از طریق افزایش قیمت کالاها و خدمات مصرفی در محاسبات تورم لحاظ می‌شود. در وضعیت کنونی جهان و با وابستگی اقتصادها به یکدیگر، وضعیت تراز پرداخت‌ها در کشورهای درحال توسعه یکی از مسائل موردتوجه دولت‌هاست. به‌طوری‌که وضعیت تراز تجاری، قیمت محصولات وارداتی و حجم واردات از عوامل اصلی در افزایش قیمت‌های داخلی در هنگام افزایش قیمت ارز است. نرخ ارز می‌تواند قیمت‌های داخلی را از طریق تغییر در قیمت کالاهای نهایی یا نهاده‌های وارداتی تحت تأثیر قرار دهد. با توجه به اینکه با افزایش نرخ ارز، قیمت محصولات وارداتی و در نتیجه هزینه نهاده‌های وارداتی در تولید کالاها و خدمات داخلی افزایش می‌یابد، افزایش قیمت واردات به‌واسطه افزایش نرخ ارز می‌تواند یکی از عوامل ایجاد تورم داخلی باشد.

اقتصاد ایران هم مرتبط با اقتصاد جهانی است و سطح قیمت‌های داخلی نمی‌تواند نسبت به تکان‌های خارجی که شامل نوسان‌های قیمت نفت، افزایش یا کاهش نرخ ارز و تغییر قیمت‌های واردات است، مصون بماند؛ اما واقعیت آن است که در کوتاه‌مدت تغییرات نرخ ارز در ایران اثر کمتری بر تورم دارد. این تصور که به هر میزان افزایش قیمت ارز، شاخص قیمت‌ها نیز باید به همان میزان افزایش یابد؛ در کوتاه‌مدت صحیح نیست. مطابق آمار مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۶ میزان واردات ۵۹۷،۴۹۰،۲ میلیارد ریال و میزان تولید ناخالص داخلی ایران معادل ۱۶،۹۰۷،۰۷۹ میلیارد ریال است. به عبارت دیگر میزان واردات تنها ۱۴/۷ درصد تولید ناخالص داخلی بوده است؛ بنابراین اگر فرض کنیم تمام واردات با ارز آزاد انجام شده باشد و بازهم فرض کنیم همه واردات را کالاهای مصرفی تشکیل دهند در این صورت افزایش ۱۰۰ درصدی قیمت ارز باعث افزایش ۱۴/۷ واحد درصدی در شاخص قیمت‌ها و آن‌هم پس از یک سال خواهد شد. این در حالی است که تنها بخشی از واردات شامل کالاهای مصرفی است. بر اساس گزارش مرکز آمار ایران سهم هریک از این بخش‌های تشکیل سرمایه، مصرف واسطه و مصرف نهایی از کل واردات به ترتیب ۳۲، ۴۶ و ۲۱ درصد است بنابراین سهم هر یک از واردات این بخش‌ها از کل تولید ناخالص داخلی به ترتیب ۴/۸، ۳/۸ و ۳/۱ درصد است؛ بنابراین ملاحظه می‌شود که تنها ۳/۱ درصد از کل تولید ناخالص داخلی را واردات کالاهای مصرفی نهایی تشکیل می‌دهد و افزایش قیمت این بخش (به دلیل افزایش نرخ ارز) در کوتاه‌مدت به‌صورت کامل منجر به افزایش نرخ تورم مصرف‌کننده این اقلام خواهد شد (میزان افزایش تورم کل هم‌بستگی به وزن این

جهانی، تغییر قیمت دارایی‌های سرمایه‌ای و سرمایه‌گذاری^{۱۱} و هزینه‌های ناشی از فعالیت‌های غیرقانونی در محاسبه نرخ تورم وارد نمی‌شود. برای مثال تغییر قیمت زمین، قیمت مسکن، سکه طلا و ... در محاسبات تورم آورده نمی‌شود؛ زیرا تورم درصد تغییر قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوار در یک دوره معین است، نه کل هزینه‌های زندگی و تولید و سرمایه‌گذاری.

لازم به ذکر است که تغییر اجاره‌بها (برای خانوارهایی که دارای مسکن شخصی هستند، معادل ارزش جاری مسکن آن‌ها در محاسبات آورده می‌شود) و تغییر قیمت طلا به‌عنوان زیورآلات را با وزن متناسب خود در محاسبه تورم لحاظ می‌گردد، درحالی‌که مردم عموماً کل افزایش هزینه‌های سرمایه‌گذاری و افزایش قیمت دارایی‌های سرمایه‌ای نظیر املاک و طلا و ... را به حساب افزایش تورم می‌گذارند.

۱۱. نرخ تورم اجاره‌بهای واحدهای مسکونی، متوسط رشد اجاره‌بهای تمام خانوارها است: شاخص قیمت اجاره‌بهای واحدهای مسکونی برای کل کشور محاسبه می‌شود. با توجه به اینکه هدف از این طرح محاسبه تورم یکی از اقلام مصرفی سبد خانوار است بنابراین تنها به خانوارهای اجاره‌نشین مراجعه می‌شود. تعداد کل نمونه‌های مورداستفاده در کل کشور حدود ۶،۰۰۰ خانوار در هر ماه است. واحدهای مسکونی مورد مراجعه ثابت است به‌صورتی که در هر دوره قیمت اجاره هر واحد مسکونی باقیمت دوره قبل همان واحد مسکونی (ثبات مشخصات خاص) سنجیده می‌شود. در صورت تغییر وضعیت واحد از استیجاری به ملکی، این واحد توسط واحدهای استیجاری دیگر جایگزین شده و هر دوره تمامی خانوارهای نمونه (چه آن‌هایی که قرارداد جدید دارند و چه آن‌هایی که مهلت قراردادشان باقی است) در محاسبه منظور می‌شوند لذا برای خانوارهایی که در دوره آمارگیری قرارداد جدید بسته و یا قرارداد قبلی خود را تمدید نموده‌اند شاهد تغییر قیمت هستیم و برای خانوارهایی که قرارداد آن‌ها تمدید نشده یا مهلت آن پابرجا است شاهد ثبات قیمت هستیم و متوسط شاخص اجاره‌بها با متوسط‌گی‌ای از هر دو گروه خانوار به دست می‌آید. لذا تورم اجاره‌بها (متوسط افزایش نسبی هزینه اجاره برای همه خانوارها) کمتر از افزایش اجاره‌بهای قراردادهای جدید (بخشی از خانوارها که قرارداد جدید بسته‌اند) خواهد بود. البته مرکز آمار ایران هر دو این آمار را تولید و برای استفاده عموم بر روی سایت خود منتشر می‌کند.

۱۲. نوسانات نرخ ارز مستقیماً در محاسبات تورم لحاظ نمی‌شود. افزایش نرخ تورم معادل با افزایش نرخ ارز نیست.

۱۳۹۷ در دانشگاه شیراز برگزار گردید.

دبیرخانه سمینار به‌طور رسمی از اوایل مردادماه ۱۳۹۶ آغاز به کار کرد. تقسیم مسئولیت‌ها بین اعضاء و ارسال پوستر و فراخوان‌ها به کلیه مراکز علمی و دانشگاه‌های سراسر کشور جزء گام‌های ابتدایی کار بود. پس از فراخوان سمینار، همان‌گونه که پیش‌بینی می‌شد از سوی اساتید، پژوهشگران و دانشجویان علاقه‌مند به موضوع استقبال خوبی به عمل آمد و حداقل ۷۰ مقاله از دانشگاه‌های سراسر کشور وصول شد. پس از انجام فرایند داوری، تعداد ۵۰ مقاله (شامل ۳۲ مقاله از اعضای هیئت علمی و ۱۸ از دانشجویان تحصیلات تکمیلی) برای سخنرانی و ۱۱ مقاله نیز به‌صورت ارائه پوستر انتخاب گردید.

در این دوره از سمینار، بیش از ۹۰ نفر از ۲۲ دانشگاه کشور و مراکز صنعتی شرکت داشتند. روز چهارشنبه ۵ اردیبهشت‌ماه ۹۷ با سخنرانی و خوش‌آمدگویی مهمان افتخاری سمینار، دکتر جواد بهبودیان، استاد پیشکسوت بخش آمار دانشگاه شیراز و یکی از بنیان‌گذاران انجمن آمار ایران، سمینار آغاز شد. سپس برنامه‌ها با دو سخنرانی عمومی توسط مدعوین محترم سمینار، دکتر مجید اسدی (استاد گروه آمار دانشگاه اصفهان) و دکتر محمدرضا نعمت‌الهی (رئیس مرکز تحقیقات ایمنی و دانشیار بخش مهندسی هسته‌ای دانشگاه شیراز) ادامه یافت. پس‌از آن، سخنرانی‌های تخصصی به‌صورت موازی توسط شرکت‌کنندگان ارائه گردید. دکتر جعفر احمدرضا سلطانی (استاد بخش آمار دانشگاه شیراز)، دکتر جعفر احمدی (استاد گروه آمار دانشگاه فردوسی مشهد) و دکتر فیروزه حقیقی (دانشیار گروه آمار دانشگاه تهران) از دیگر سخنرانان عمومی این سمینار بودند.

در حاشیه این سمینار، کارگاه تخصصی «آموزش نرم‌افزار پایتون» با تدریس یکی از اساتید بخش کامپیوتر دانشگاه شیراز برگزار شد که مورد استقبال علاقه‌مندان قرار گرفت.

چهارشنبه‌شب نیز یک مراسم ضیافت شام با حضور صمیمانه اساتید بخش آمار دانشگاه شیراز و شرکت‌کنندگان سمینار در باغ-موزه نارنجستان قوام برگزار شد. ظهر روز پنج‌شنبه، سمینار با ارائه گزارشی توسط دبیر اجرایی سمینار، دکتر سمیه زارع‌زاده و تقدیر از ارائه‌دهنده پوستر برتر و کادر اجرایی سمینار خاتمه یافت. دکتر جعفر احمدی، به نمایندگی از گروه آمار دانشگاه یزد، از شرکت‌کنندگان در این سمینار برای شرکت در سمینار بعدی که در سال ۱۳۹۸ در دانشگاه یزد برگزار می‌شود، دعوت نمودند.

اقدام در سبد مصرف خانوار دارد). افزایش قیمت کالاهای مصرف واسطه‌ای (مواد اولیه موردنیاز بخش تولیدی) بر قیمت تولیدکننده تأثیر داشته و تأثیر آن بر تورم مصرف‌کننده با وقفه همراه خواهد بود و تغییرات قیمت بخش تشکیل سرمایه با وقفه به‌مراتب بیشتری به قیمت تولیدکننده و در نتیجه قیمت مصرف‌کننده منتقل خواهد شد. همچنین لازم به یادآوری است که این تحلیل در صورتی درست است که همه واردات با ارز آزاد تأمین شده باشد اما در واقعیت ارز اختصاص‌یافته به واردات با نرخ‌های متفاوتی است که کمتر از نرخ بازار آزاد است.

لازم به ذکر است که افزایش نرخ ارز از طریق افزایش هزینه فرصت کالاهای تولید داخل، منجر به افزایش قیمت این اقلام هم می‌شود به این صورت که با افزایش نرخ ارز قیمت کالاهای قابل تجارت تولید داخل در بازارهای جهانی افزایش‌یافته و این به معنای افزایش هزینه فرصت و در نتیجه قیمت داخلی این اقلام است.

منابع

- 1- International labour organization, Consumer price index manual: theory and policy, 2014
- 2- United nations, Practical Guide to producing consumer price index, 2009
- 3- International monetary found, Producer price index manual: theory and policy, 2014
- 4- United nations, System of national accounts, 2008
- 5- P.R.G. Layard, A.A. Walters, Microeconomic theory

گزارش همایش‌ها

چهارمین سمینار نظریه قابلیت اعتماد و کاربردهای آن

دکتر سمیه زارع‌زاده، دبیر اجرایی سمینار چهارمین سمینار تخصصی نظریه قابلیت اعتماد و کاربردهای آن توسط بخش آمار دانشگاه شیراز و با همکاری قطب علمی داده‌های تربیتی و فضایی، پایگاه استنادی علوم جهان اسلام و انجمن آمار ایران، روزهای چهارشنبه و پنج‌شنبه مورخ ۵ و ۶ اردیبهشت‌ماه

در انتهای این بخش از مراسم، لوح یادبودی توسط دکتر سلمان ساکت رئیس محترم مرکز مفاخر و اسناد دانشگاه فردوسی مشهد به نمایندگی از دکتر محمد کافی رئیس محترم دانشگاه فردوسی مشهد به خانواده محترم استاد فقید پروفسور ارقامی اهدا گردید و به یاد استاد فقید در بوستان خرد دانشگاه فردوسی غرس نهال انجام شد. پس از مراسم بزرگداشت و غرس نهال، سخنرانی‌های کلیدی، بحث‌های علمی و سخنرانی‌های تخصصی و جلسات پرسش و پاسخ برگزار شد که صاحب‌نظران حوزه آمار و احتمال فازی به بیان ایده‌های خود پرداختند.

مراسم اختتامیه سمینار در عصر روز دوم برگزار شد و دبیر هشتمین سمینار آمار و احتمال فازی و دکتر محمود طاهری ضمن تشکر از حضور شرکت‌کنندگان و اساتید فرهیخته، سمینار آمار و احتمال فازی را یکی از باکیفیت‌ترین سمینارهای تخصصی در حوزه آمار و احتمال نام بردند و همچنین در مورد نحوه برگزاری سمینارهای آمار و احتمال فازی به بحث پرداختند.

در انتها، با توجه به نظرسنجی‌های انجام‌شده در طی سخنرانی‌ها به سخنرانان برتر از دیدگاه شرکت‌کنندگان به رسم یادبود لوح تقدیر و هدیه‌ای اهدا گردید. مقرر گردید نهمین سمینار آمار و احتمال فازی در اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸ در دانشگاه مازندران برگزار شود.

هشتمین سمینار آمار و احتمال فازی

دکتر بهرام صادق‌پور، دبیر سمینار

به‌منظور تبادل آخرین دستاوردها و پیشرفت‌های اخیر علمی در حوزه آمار و احتمال فازی، هشتمین سمینار آمار و احتمال فازی توسط دانشگاه فردوسی مشهد و انجمن سیستم‌های فازی ایران با حمایت قطب علمی داده‌های ترتیبی و فضایی و انجمن آمار ایران در روزهای ۱۹ و ۲۰ اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷ در دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده علوم ریاضی برگزار شد. تعدادی از مقالات علمی ارائه‌شده به دبیرخانه هشتمین سمینار آمار و احتمال فازی پس از داوری به‌صورت سخنرانی و پوستر برگزیده شدند.

در این سمینار این فرصت فراهم شد تا مراسم یادبود استاد فقید گروه آمار، دکتر ناصر رضا ارقامی با حضور خانواده محترم این استاد و اساتید آمار کشور و اساتید دانشگاه فردوسی مشهد برگزار شود. در افتتاحیه سمینار، ابتدا دبیر هشتمین سمینار آمار و احتمال فازی به ایراد سخنرانی پرداختند و سپس دکتر محمود طاهری نماینده انجمن سیستم‌های فازی ایران، دکتر عادل محمدپور نماینده انجمن آمار ایران، دکتر علیرضا سهیلی ریاست محترم دانشکده علوم ریاضی، دکتر حبیب رجبی مشهدی رئیس دانشکده مهندسی، دکتر محسن نوغانی دخت بهمنی از اعضای هیئت علمی دانشکده علوم اجتماعی و دکتر سعید کیوان فر معاون برنامه‌ریزی و توسعه منابع دانشگاه فردوسی مشهد به بیان سخنرانی و بزرگداشت پروفسور ارقامی پرداختند.

چهاردهمین کنفرانس آمار ایران

دکتر محمد آرشی دبیر کمیته علمی

خدای بزرگ را شاکریم که بر ما منت نهاد تا چهاردهمین کنفرانس آمار ایران، در سطحی ظاهر شود که موجبات تحسین اغلب شرکت‌کنندگان، به‌ویژه برخی اساتید برجسته علم آمار کشور را برانگیزد. اینک از سر ستایش به پیشگاهش سر فرود می‌آوریم و پیشانی سپاس بر آستان عظمتش می‌سازیم و توفیق شکر از او طلب می‌کنیم که بضاعت اندک ما را برکت بخشید و کاستی‌ها را بافضل خود پوشاند و نقاط قوت را چنان جلوه داد تا جهات ضعف از نگاه مخاطبان تیزبین و ژرف‌نگر به چشم نیاید یا قابل اغماض بنماید. به‌طور قطع و یقین آنچه این کنفرانس را شایسته شمول الطاف الهی گردانید نیت خیر همراه با تلاش مجدانه و پیگیر عزیزی بود که همت والای خود را مجاهدانه در این راه مبذول داشتند و از هیچ تلاش بایسته و اقدام شایسته‌ای دریغ نورزیدند. به شکرانه توفیق و به‌رسم ادب و ارادت و به مصداق آیه شریفه «و من شکر فاما تشکر بنفسه»، بسی شایسته است از تلاش‌های بی‌شایبه و زحمات صادقانه تمامی این عزیزان کمال تشکر و تقدیر را داشته باشیم.

چهاردهمین کنفرانس آمار ایران با همت و تلاش ستودنی همه دست‌اندرکاران، اساتید و دانشجویان دانشگاه صنعتی شاهرود در روزهای ۳ تا ۵ شهریور ۱۳۹۷ در دانشگاه صنعتی شاهرود برگزار شد. هدف از این کنفرانس ارائه دست‌آوردهای پژوهشی، نظری و کاربردی جدید محققین، ارتقای سطح علمی دانشجویان تحصیلات تکمیلی و ایجاد زمینه‌های مشترک همکاری بین متخصصان آمار کاربران آن در سایر علوم بود. دبیرخانه چهاردهمین کنفرانس آمار ایران کار خود را از خردادماه سال ۱۳۹۶ به‌طور رسمی آغاز کرد. سایت کنفرانس به نشانی isc14.shahroodut.ac.ir آماده و اخبار مربوط به کنفرانس، تاریخ‌های مهم، روش تدوین مقالات و محورهای کنفرانس در آن قرار داده شد. هم‌چنین کنفرانس در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام نمایه شد.

کمیته علمی کنفرانس با ۸ عضو و هیئت‌داوران با ۸۶ عضو از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های سراسر کشور، داوری مقالات دریافت شده را در طول ۴ ماه از طریق سایت کنفرانس به‌صورت تمام الکترونیکی انجام دادند. در خردادماه ۱۳۹۷ پوستر کنفرانس به‌صورت پستی به دانشگاه‌های کشور ارسال گردید. دبیرخانه کنفرانس مقالات پژوهشگران را با دو دوره تمدید ارسال مقالات تا ۹۶/۱۱/۱۵ دریافت نمود. نتایج داوری مقالات در تاریخ ۹۷/۲/۵ اعلام گردید.

شرکت‌کنندگان در این کنفرانس در مجموع تعداد ۳۵۶ مقاله

به دبیرخانه کنفرانس ارسال کردند که از این تعداد، ۲۱۵ مقاله به‌صورت سخنرانی و ۱۰۶ مقاله در بخش ارائه پوستر موردپذیرش کمیته داوری قرار گرفت و تعداد ۳۵ مقاله شرایط لازم جهت ارائه در کنفرانس را نداشتند. از تعداد ۳۲۱ نویسنده که مقاله آن‌ها در کنفرانس پذیرفته شد، ۲۶۱ نفر (با ۶۷ مقاله به‌صورت ارائه پوستر و ۱۹۴ مقاله به‌صورت سخنرانی) پس از اعلام نتایج نهایی داوری، ثبت‌نام خود را نهایی کردند (۱۲۸ مقاله فارسی و ۱۳۳ مقاله انگلیسی) و در مجموع ۲۴۸ نفر از آن‌ها در کنفرانس به ارائه مقاله پرداختند (۶۲ مقاله به‌صورت ارائه پوستر و ۱۸۶ مقاله به‌صورت سخنرانی). تعداد ۲۰۱ مقاله در مجموعه مقالات چهاردهمین کنفرانس آمار ایران به چاپ رسید که از این تعداد ۹۰ مقاله به زبان فارسی و ۱۱۱ مقاله به زبان انگلیسی بود. در مجموع تعداد افراد شرکت‌کننده در این کنفرانس با احتساب کمیته اجرایی کنفرانس، ۴۵۵ نفر بود.

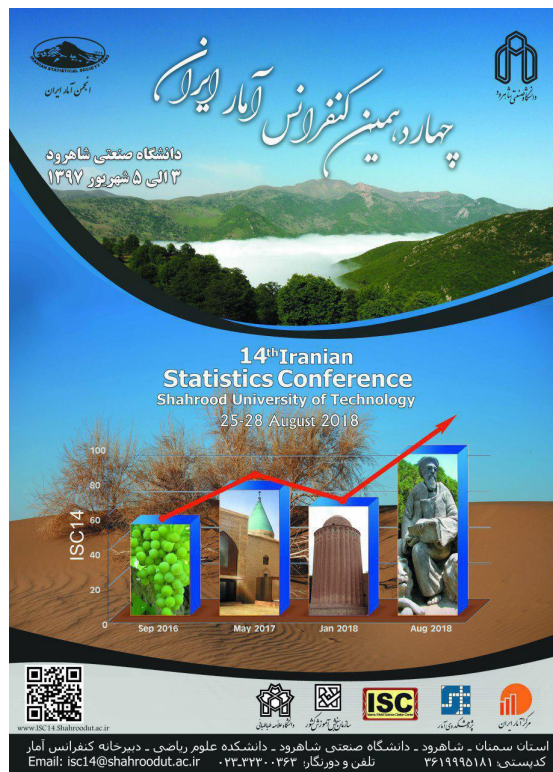
چهاردهمین کنفرانس آمار ایران در ۲ شهریور ۹۷ آغاز و دبیرخانه کنفرانس از ساعت ۸ صبح همان روز در محل کتابخانه پردیس مرکزی آماده پاسخگویی به پژوهشگران بود، پذیرش شرکت‌کنندگان در کنفرانس نیز از ساعت ۱۲ روز جمعه آغاز گردید. علاوه بر این غرفه‌های ناشرین کتاب، برخی حامیان کنفرانس و غرفه‌های صنایع‌دستی و سوغات شهرستان شاهرود جهت بازدید شرکت‌کنندگان در محل کتابخانه پردیس مرکزی دانشگاه صنعتی شاهرود برپا شد.

افتتاحیه کنفرانس در ساعت ۸ صبح روز شنبه، ۳ شهریور ۱۳۹۷ در تالار شقایق‌های دانشگاه صنعتی شاهرود آغاز و پس از قرائت قرآن و سرود ملی، کلیپ معرفی شهرستان شاهرود و دانشگاه صنعتی شاهرود پخش گردید. دبیر کنفرانس، دکتر محمدرضا ربیعی پس از خوشامدگویی خدمت حضار به ارائه گزارشی از کنفرانس پرداختند. در ادامه، دکتر محمدمهدی فاتح، رئیس دانشگاه صنعتی شاهرود به ایراد سخنرانی پیرامون اهداف و دستاوردهای دانشگاه صنعتی شاهرود پرداختند. سپس دکتر علیرضا نعمت‌اللهی، رئیس انجمن آمار ایران، سخنرانی خود را ایراد کرده و در ادامه شهردار شاهرود مهندس احمدی ضمن خوشامدگویی به مهمانان داخلی و خارجی به معرفی اجمالی از شهرستان شاهرود پرداختند.

در راستای تقدیر از خدمات ارزنده و تلاش‌های بی‌شائبه استاد بزرگوار دکتر احمد پارسیان، مراسم نکوداشت پیشکسوت آمار ایران نیز برگزار شد. پایان‌بخش مراسم افتتاحیه، سخنرانی رئیس مرکز آمار ایران با موضوع «نوین‌سازی نظام آماری و برنامه ملی آمار کشور» بود.

در بعدازظهر روز دوشنبه ۹۷/۶/۵ کنفرانس به کار خود پایان داد. در مراسم اختتامیه، پس از اعطای جایزه به برندگان جوایز انجمن آمار (جایزه دکتر بهبودیان، جایزه دکتر عمیدی، جایزه دکتر بزرگنیا و جایزه دکتر مشکانی)، از زحمات کادر اجرایی کنفرانس، اعضای هیئت علمی گروه، مسئولین دانشکده و دانشگاه تقدیر و تشکر گردید.

دبیر کنفرانس دکتر محمد رضا ربیعی (دانشگاه شاهرود)، دبیر علمی دکتر محمد آرشی (دانشگاه شاهرود) و اعضای کمیته علمی کنفرانس: دکتر محمد آرشی، دکتر حسین باغیشنی (دانشگاه صنعتی شاهرود)، دکتر محمد رضا ربیعی (دانشگاه صنعتی شاهرود)، دکتر داود شاهسونی (دانشگاه صنعتی شاهرود)، دکتر یداله محرابی (دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی)، دکتر محسن محمدزاده (دانشگاه تربیت مدرس)، دکتر علیرضا نعمت‌اللهی (دانشگاه شیراز) و دکتر نادر نعمت‌اللهی (دانشگاه علامه طباطبائی) بودند.

پس از مراسم افتتاحیه، پژوهشگران با دو محور سخنرانی‌های عمومی و تخصصی شروع به ارائه پژوهش‌ها و مقالات خود نمودند. سخنرانی‌های تخصصی روز شنبه ۹۷/۶/۳ از ساعت ۱۴ الی ۱۸:۳۵، روز یکشنبه ۹۷/۶/۴ از ساعت ۱۴ الی ۱۶:۰۵ و روز دوشنبه ۹۷/۶/۵ از ساعت ۱۰:۳۰ الی ۱۶:۰۵ در دانشکده مهندسی معدن، نفت و ژئوفیزیک برگزار شد. از تعدادی از اساتید صاحب‌نام علم آمار در داخل و خارج از کشور دعوت به عمل آمد که تعدادی از آن‌ها به دلایلی موفق به شرکت در کنفرانس نشدند و در نهایت ۱۵ سخنرانی عمومی توسط آن‌ها ارائه گردید. در این میان اساتید بنام از کشورهای آمریکا، تایوان، انگلستان، ایوان، استرالیا، کانادا، دانمارک و کویت به ایراد سخنرانی‌های عمومی ۵۰ دقیقه‌ای پرداختند.

تعداد ۱۶ نشست تخصصی متشکل از ۷۸ سخنرانی در عصر روزهای شنبه تا دوشنبه نیز برگزار شد. هماهنگی برگزاری هر نشست توسط یکی از اعضای هیئت علمی بنام و متخصص در شاخه‌ای خاص از آمار در کشور صورت گرفت که دربرگیرنده جدیدترین یافته‌های علمی در زمینه‌های زیر بود: آمار ناپارامتری، داده‌های ترتیبی، استنباط شواهدی، آمار رسمی، آمار فضایی، تحلیل داده‌های طولی، نمونه‌گیری، آمار شکل، تحلیل داده‌های سانسور شده، مدل‌های خطی جزئی، آمار فازی، قضایای حدی، نظریه مفصل و کاربردهای آن، نظریه توزیع‌ها، قابلیت اعتماد و مدل‌سازی آماری در داده‌های بیمه‌ای.

پژوهشگرانی که مقالات آن‌ها به‌صورت پوستر پذیرفته شد نیز در روزهای شنبه و یکشنبه مقالات خود را در معرض نمایش قرار دادند.

یک کارگاه آموزشی با عنوان «یادگیری آماری ماشین» توسط دکتر علی شجاعی، از دانشگاه واشنگتن آمریکا، در روزهای ۲ و ۳ شهریور برگزار شد که ۵۹ نفر در این کارگاه شرکت کردند. مجمع عمومی انجمن آمار ایران نیز روز یکشنبه از ساعت ۱۰:۳۰ الی ۱۲:۳۰ در تالار شقایق‌های دانشگاه صنعتی شاهرود برگزار شد.

در حاشیه این کنفرانس سه میزگرد با عنوان‌های «میزگرد نظام آماری»، «میزگرد بررسی آموزش آمار» و «میزگرد رتبه‌بندی متخصصان آمار» به ترتیب در روزهای شنبه، یکشنبه و دوشنبه برگزار شد.

شرکت‌کنندگان در کنفرانس، عصر روز یکشنبه ۹۷/۶/۴ از اماکن تاریخی و گردشگری بازدید بسطامی و آرامگاه شیخ ابوالحسن خرقانی بازدید نمودند.

«عکس‌هایی از چهاردهمین کنفرانس آمار ایران»

دومین سمینار آمار فضایی و کاربردهای آن

دکتر حسین باغیشنی

دومین سمینار آمار فضایی و کاربردهای آن^{۱۲} در روزهای ۳ و ۴ آبان ۱۳۹۶ در دانشگاه صنعتی شاهرود و با همکاری انجمن آمار ایران و دانشگاه تربیت مدرس تهران برگزار شد. این سمینار مورد حمایت معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه، پژوهشکده آمار و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) بود. محورهای موضوعی سمینار عبارت بود از: فرایندها و مدل‌های فضایی و فضایی-زمانی، مدل‌های زمین‌آمار، مدل‌های شبکه‌ای، مدل‌های الگوهای نقطه‌ای، مدل‌های فضایی فرین، مدل‌های بقای فضایی و فضایی-زمانی، مدل‌های اقتصادسنجی فضایی، مدل‌های فضایی پویا، مدل‌های فرآیند گاوسی، ساختارهای وابستگی فضایی و فضایی-زمانی، ساختارهای وابستگی نامانا، جدپذیر و جدناپذیر، مدل‌بندی ساختارهای وابستگی فضایی و فضایی-زمانی با توابع مفصل، تأثیر مقیاس‌های فضایی بر مدل‌بندی ساختارهای وابستگی، استنباط آماری در فرایندهای فضایی و فضایی-زمانی، روش‌های برآوردیابی، ویژگی‌های مجانبی برآوردگرهای پارامترهای مدل‌های فضایی و فضایی-زمانی، آزمون‌های آماری در فرایندهای الگوی نقطه‌ای، سایر روش‌های استنباطی در مدل‌های فضایی و فضایی-زمانی، نمونه‌گیری فضایی، روش‌های بهینه نمونه‌گیری فضایی، معیارهای سنجش بهینگی روش‌های نمونه‌گیری، تأثیر روش نمونه‌گیری فضایی بر پیشگویی‌های فضایی و زمانی، کاربردهای مدل‌های فضایی و فضایی-زمانی، کاربرد مدل‌ها و روش‌های آمار فضایی و فضایی-زمانی در علوم زمین‌شناسی، معدن، محیط‌زیست، هواشناسی، همه‌گیرشناسی، اقتصاد، پزشکی، علوم قضایی و سایر علوم مرتبط. در این سمینار بیش از ۱۵۰ نفر شرکت داشتند. از مجموع مقاله‌های ارسال‌شده به سمینار، تعداد ۳۵ مقاله به‌صورت سخنرانی پذیرفته شد که همه آن‌ها در کتابچه مقاله‌های سمینار چاپ شدند. برنامه افتتاحیه سمینار در سالن شیخ ابوالحسن خرقانی کتابخانه مرکزی دانشگاه صنعتی شاهرود برگزار شد. دبیر اجرایی سمینار، دکتر داود شاهسونی، ضمن خوش‌آمدگویی به مهمانان سمینار، گزارشی از فعالیت‌های انجام‌شده توسط دبیرخانه و تیم اجرایی برای برپایی خوب سمینار ارائه کرد. سپس معاونت پژوهشی دانشگاه صنعتی شاهرود، دکتر علی دستفان، به مهمانان و حاضران سمینار خوش‌آمدگفت. در ادامه از فعالیت‌های ارزشمند دکتر محسن محمدزاده در زمینه آمار فضایی در کشور قدردانی شد.

^{۱۲} این گزارش با تاخیر به چاپ رسیده است.

در پایان مراسم افتتاحیه، سخنرانی دکتر محمدزاده در مورد مدل‌های رگرسیون فضایی برگزار گردید.

پس از مراسم افتتاحیه، پژوهشگران به ارائه مقالات خود در قالب سخنرانی‌های تخصصی ۲۰ دقیقه‌ای پرداختند. سخنرانی‌های تخصصی در دو روز ارائه شدند.

در حاشیه سمینار دو میزگرد و یک کارگاه آموزشی نیز برگزار گردید. میزگرد اول توسط معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه با عنوان «کاربردهای آمار فضایی در پیشگیری از وقوع جرائم و آسیب‌های اجتماعی» به مدت ۱۰۰ دقیقه، با حضور دکتر محسن محمدزاده (مسئول میزگرد از دانشگاه تربیت مدرس)، آقای ابوالقاسم رزاقی (از معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه)، خانم سپیده اسعدی (از معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه)، دکتر افشین فلاح (از دانشگاه بین‌المللی امام خمینی قزوین)، دکتر حسین باغیشنی (از دانشگاه صنعتی شاهرود) با محورهای «بررسی نقش آمار فضایی در پیشگیری‌های وضعی، تعیین نقش آمار فضایی با جابجایی جرائم در محیط‌های مختلف جغرافیایی جرم، آمار فضایی، GIS و جغرافیای جرم» برگزار شد.

پژوهشکده آمار نیز یک میزگرد تخصصی با عنوان «آمار فضایی در آمار رسمی» به‌طور موازی با نشست اول، با محورهای «اهمیت ورود اطلاعات جغرافیایی در تحلیل منطقی و صحیح آمارهای رسمی تولیدشده توسط بخش‌های مختلف متولی تولید آن‌ها، چالش‌های سر راه این تحلیل‌ها و استفاده از آن‌ها توسط افراد و سازمان‌های مختلف»، به مدت ۱۰۰ دقیقه، با حضور دکتر محمد نورمحمدی (رئیس پژوهشکده آمار ایران و مسئول میزگرد)، دکتر لیدا کلهری (از پژوهشکده آمار ایران)، خانم نسرين ابراهیمی (از پژوهشکده آمار ایران) برگزار نمود. محورهای اصلی این میزگرد توسط دکتر محمد نورمحمدی (رئیس پژوهشکده آمار ایران و مسئول میزگرد)، دکتر لیدا کلهری (از پژوهشکده آمار ایران) و خانم نسرين ابراهیمی (از پژوهشکده آمار ایران) ارائه گردید.

در حاشیه سمینار یک کارگاه آموزشی با عنوان «استنباط بیزی تقریبی در برآورد مدل‌های فضایی با روش INLA» و تدریس دکتر حسین باغیشنی از اعضای هیئت علمی و خانم مهسا نادری فر از دانشجویان دکتری آمار دانشگاه صنعتی شاهرود برگزار شد.

اخبار دانشگاه‌ها و موسسات

پژوهشکده آمار

دوره‌ها و کارگاه‌های برگزار شده در سه ماه اول سال ۱۳۹۷:

- ۱- کارگاه آموزشی اینفوگرافیک و تصویرسازی
- ۲- کارگاه آموزشی برنامه‌نویسی با نرم‌افزار SAS
- ۳- دوره آموزشی مبانی حساب‌های ملی
- ۴- کارگاه آموزشی برنامه‌نویسی مقدماتی با نرم‌افزار R
- ۵- دوره آموزشی شاخص قیمت مصرف‌کننده و تولیدکننده
- ۶- کارگاه آموزشی روش‌های ادیت و جانپی در آمارگیری‌ها
- ۷- انتشار نتایج طرح پژوهشی «طراحی نظام آماری سازمان امور سینمایی و سمعی و بصری». نظام آماری یک سازمان، به‌طورکلی، مجموعه‌ای از بخش‌ها و واحدهای سیاست‌گذاری، تخصصی و عملیاتی آن سازمان و روابط درونی و بیرونی میان آن‌ها است که مطابق قوانین و دستورالعمل‌ها در رویه‌های معینی در تعامل با یکدیگر به‌صورت یکپارچه و سازمان‌یافته به تولید و انتشار آمار می‌پردازند. با توجه به لزوم سازگاری این نظام با نظام ملی آمار کشور، باید نقش و جایگاه نظام آماری سازمان با نظام آماری ملی کشور نیز به‌روشنی تعریف شود. درواقع نظام آماری سازمان، مدیریت جریان داده‌های درون آن سازمان، به‌منظور تولید و انتشار آمار دقیق و درست است. بنابراین برای دسترسی به آمار دقیق، درست و بهنگام، نیاز به استقرار نظام آماری در یک سازمان است که آمار موردنظر مدیران و برنامه‌ریزان را به‌صورت دقیق، درست و بهنگام، در دسترس آنان قرار دهد. سازمان امور سینمایی و سمعی و بصری نیز برای انجام کارا و اثربخش مأموریت‌های سازمانی خود، نیازمند ایجاد نظام جامع آمار است. ازاین‌رو و با توجه به نیاز احساس شده طرح پژوهشی «طراحی نظام آماری سازمان امور سینمایی و سمعی و بصری» برای ایجاد و استقرار چنین نظامی در قالب یک طرح پژوهشی مشترک با پژوهشکده آمار از اواخر سال ۱۳۹۵ در دستور کار مدیران و مسئولان سازمان امور سینمایی و سمعی و بصری قرار گرفت که این طرح به‌طور رسمی از ابتدای سال ۹۶ آغاز شد و طی یک سال در چارچوب سه مرحله اصلی «شناخت و تحلیل وضع موجود»، «ارائه طرح مطلوب» و «طراحی و ارائه برنامه» انجام شد. این پژوهش در گروه پژوهشی پردازش داده‌ها و اطلاع‌رسانی پژوهشکده آمار توسط دکتر کاوه کیانی به‌عنوان مجری طرح و دکتر اشکان شباک، دکتر نادر حکیمی پور، وودود کرامتی و

دکتر عباس مرادی به‌عنوان همکاران طرح انجام شده است.

۸- انتشار نتایج طرح پژوهشی «استفاده از روش‌های استنباط و پیش‌گویی بیزی برای پیش‌گویی نرخ بیکاری ایران». دشواری روزافزون گردآوری اطلاعات به روش‌های سنتی به دلیل پیچیدگی‌های امروزی جوامع آماری، نیاز به مطالعه برای دگرگونی یا بهنگام سازی روش‌های آمارگیری را ضروری کرده است. استفاده از دیگر منابع داده‌ها و مدل‌سازی، از روش‌هایی هستند که می‌توانند به‌عنوان جایگزین روش‌های آمارگیری به‌کاررفته یا به افزایش دقت برآوردها و استنباط‌های حاصل از آمارگیری‌های سنتی یاری رسانند. منابع اطلاعاتی حاصل از داده‌های پیشین (مانند آمارگیری‌های گذشته یا داده‌های ثبت‌شده) همواره یکی از مهمترین منابع اطلاعاتی برای این منظور هستند. بنابراین به نظر می‌رسد اگر بتوان با به‌کارگیری روش‌های استنباط بیزی و مدل‌سازی، از اطلاعات این منابع داده‌ها در پیش‌گویی یا بهنگام سازی برآوردهای موردنظر بهره‌جست، گامی بزرگ در جهت کاهش هزینه و خطای آمارگیری‌ها به‌ویژه در آمارگیری‌های رسمی، به شمار خواهد رفت. بر این اساس و با توجه به درخواست مرکز آمار ایران در خصوص ارائه روشی برای برآورد و پیش‌گویی نرخ حاصل از طرح نیروی کار این مرکز، پژوهشکده آمار بنا به رسالت خود در زمینه‌ی اجرای طرح‌های پژوهشی باهدف افزایش کیفیت آمارها، طرح پژوهشی «استفاده از روش‌های استنباط و پیش‌گویی بیزی برای پیش‌گویی نرخ بیکاری ایران» را در دستور کار خود قرارداد.

۹- انتشار نتایج طرح پژوهشی «شناسایی و کنترل خطاهای بی‌پاسخی و اندازه‌گیری طرح‌های آمارگیری». خطاهای بی‌پاسخی و اندازه‌گیری از مهم‌ترین انواع خطای غیر نمونه‌گیری در آمارگیری‌ها به شمار می‌روند. محاسبه این خطاها و ارائه راهکارهایی برای کاهش آن‌ها منجر به بهبود نتایج آمارگیری‌ها و حصول فرآورده‌ای کارا تر می‌شود. از آنجایی‌که محققان و روش‌شناسان آمارگیری همواره به دنبال روش‌های کارا تر برای ارزیابی کیفیت داده‌ها و نتایج حاصل از آمارگیری‌ها هستند، شناسایی منابع مختلف بروز خطاهای بی‌پاسخی و اندازه‌گیری و ارائه راهکارهایی برای کمی کردن و کاهش این خطاها در آمارگیری‌ها از اهمیت بسیاری برخوردار است. بدین منظور پژوهشکده آمار با توجه به رسالت خود در زمینه‌ی اجرای طرح‌های پژوهشی باهدف افزایش کیفیت آمارها اجرای طرح پژوهشی «شناسایی و کنترل خطاهای بی‌پاسخی و اندازه‌گیری طرح‌های آمارگیری» را در دستور کار خود قرارداد. این طرح پژوهشی با توجه به سه مورد خاص در ارتباط با آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران بنا شده است:

دانشگاه علوم پزشکی ایران توسط دکتر لیلا جانانی (اردیبهشت ماه ۹۷).

- کارگاه «طراحی انواع مطالعات اپیدمیولوژی» در مرکز تحقیقات جراحی‌های کم‌تهاجمی در دانشگاه علوم پزشکی ایران توسط دکتر فاطمه سادات حسینی بهارنچی (تیرماه ۹۷).

- کارگاه «مطالعات کارآزمایی بالینی» در مرکز تحقیقات جراحی‌های کم‌تهاجمی در دانشگاه علوم پزشکی ایران توسط دکتر فاطمه سادات حسینی بهارنچی (اردیبهشت ماه ۹۷).

- کارگاه تحلیل آماری با نرم‌افزار SPSS آموزش ضمن خدمت کارکنان دانشگاه علوم پزشکی ایران توسط دکتر لیلا جانانی (مردادماه ۹۷).

- کارگاه طراحی پرسشنامه - کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی ایران توسط دکتر نماعلی آزادی (مردادماه ۹۷).

- کارگاه ابزارسازی (روایی) در دانشگاه علوم پزشکی ایران توسط دکتر مسعود صالحی در شهریورماه ۹۷.

۲- دکتر مسعود صالحی به درجه دانشیاری ارتقا یافتند.

ارسالی دکتر مسعود رودباری نماینده انجمن

دانشگاه مازندران

۱- بازدید یک‌روزه دانشجویان از پژوهشکده آمار و مرکز آمار ایران در ۲۹ فروردین ماه ۹۷.

۲- برگزاری کارگاه آموزشی R توسط انجمن علمی دانشجویی آمار و با تدریس آقای ساروز رضایی دانشجوی دکتری آمار، به مدت ۱۲ ساعت در اردیبهشت ماه.

۳- انتخاب دکتر اکبر اصغرزاده به عنوان یکی از ادیتورهای وابسته مجله JIRSS.

۴- انتشار شماره نهم، بهار ۹۷، نشریه دانشجویی چندک.

۵- شرکت دکتر اکبر اصغرزاده و دکتر مهرناز محمدپور در کارگاه بیزی در شهر گرونوبل فرانسه در شهریورماه.

۶- دکتر مهران نقی‌زاده‌قمی به برای دو سال دیگر به سمت مدیر گروه آمار منصوب شدند.

۷- کسب مقام ۱۳ المپیاد کشوری آمار توسط آقای محمد اسدی.

ارسالی دکتر مهران نقی‌زاده‌قمی نماینده انجمن

• اثر خطای بی‌پاسخی و نتایج آزمایش چند روش برای جبران بی‌پاسخی،

• پرسشگری عین متن و استفاده از روش‌های «شناختی» در طراحی پرسشنامه‌ی آماری به عنوان روش مؤثر برای یکنواخت کردن خطاهای اندازه‌گیری و نتایج آزمایش این روش،

• استفاده از مدل‌های مارکف پنهان به منظور ارزیابی خطاهای اندازه‌گیری در آمارگیری‌های پانلی یا شبه‌پانلی و نتایج عملکرد آن.

دوره‌های برگزار شده در سه ماه دوم سال ۱۳۹۷:

۱- کارگاه آموزشی تحلیل داده‌های اقتصادی با نرم‌افزار STATA

۲- کارگاه آموزشی آشنایی با نرم‌افزار ArcGIS

۳- کارگاه آموزشی برنامه‌نویسی مقدماتی با نرم‌افزار SQL

۴- دوره آموزشی اصول، مفاهیم و کاربرد جداول داده و ستانده

۵- کارگاه آموزشی برنامه‌نویسی پیشرفته با نرم‌افزار SAS

۶- دوره آموزشی خطاهای آمارگیری‌های نمونه‌ای و شاخص‌ها و نماگرهای کیفیت

۷- دوره آموزشی بازنمونه‌گیری و کاربردهای آن در آمار رسمی

۸- کارگاه آموزشی برنامه‌نویسی پیشرفته با نرم‌افزار SQL

۹- دوره آموزشی آشنایی با نرم‌افزار EVIEWS در تحلیل سری‌های زمانی

۱۰- کارگاه آموزشی برنامه‌نویسی پیشرفته با نرم‌افزار R

۱۱- کارگاه آموزشی کلیات اقتصاد

۱۲- کارگاه آموزشی استخراج نتایج سرشماری سال ۱۳۹۵ با استفاده از نرم‌افزار SAS

۱۳- دوره آموزشی توسعه حساب کار در ایران

۱۴- کارگاه آموزشی تحلیل داده‌های پانلی در اقتصاد

۱۵- کارگاه آموزشی تهیه گزارش‌های آماری و دیداری با نرم‌افزار

TABLEAU

ارسالی خانم صادقی نماینده انجمن

دانشگاه علوم پزشکی ایران

۱- کارگاه‌های زیر توسط اعضای گروه آمار زیستی برگزار شد:

- کارگاه تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار SPSS در دانشکده مدیریت دانشگاه علوم پزشکی ایران توسط دکتر لیلا جانانی (اردیبهشت و شهریورماه ۹۷).

- کارگاه آموزش نرم‌افزار SPSS مقدماتی در دانشکده پزشکی

دکتر زهرا سادات شریف‌النسبی

متولد ۱۳۶۳ در اصفهان، کارشناسی آمار ۱۳۸۷ از دانشگاه اصفهان، کارشناسی ارشد آمار ۱۳۸۹ از دانشگاه اصفهان، دکتری آمار ۱۳۹۷ از دانشگاه اصفهان.
عنوان رساله: «کلاس جدیدی از مفصل‌ها و کاربردهای آن».
استاد راهنما: دکتر محمدحسین علامت‌ساز.

دکتر معصومه شیراوژن

متولد سال ۱۳۶۴ در شهرستان قائمشهر استان مازندران، کارشناسی آمار سال ۱۳۸۸ از دانشگاه شهید بهشتی، کارشناسی ارشد سال ۱۳۹۰ از دانشگاه مازندران، دکتری آمار ۱۳۹۷ از دانشگاه مازندران.
عنوان رساله: «مدل‌بندی سری‌های زمانی گسسته مقدار با عملگر جدید و برخی توزیع‌های حاشیه‌ای».
استاد راهنما: دکتر مهرناز محمدپور.

دکتر ساروز رضایی

متولد سال ۱۳۶۵ در شهرستان کرج استان البرز، کارشناسی آمار سال ۱۳۸۹ از دانشگاه بین‌المللی امام‌خمینی قزوین، کارشناسی ارشد سال ۱۳۹۲ از دانشگاه پیام نور تهران، دکتری آمار ۱۳۹۷ از دانشگاه مازندران.
عنوان رساله: «رویکرد تابعی جهت برآوردیابی و پیشبینی در تحلیل فرآیندهای ایستا».
استاد راهنما: دکتر مهرناز محمدپور.

دانش‌آموختگان دوره دکتری آمار

دکتر فهیمه براتی

متولد سال ۱۳۶۲ در اصفهان، کارشناسی آمار سال ۱۳۸۴ از دانشگاه اصفهان، کارشناسی ارشد آمار سال ۱۳۸۷ از دانشگاه اصفهان، دکتری آمار سال ۱۳۹۷ از دانشگاه اصفهان.
عنوان رساله: «مطالعه‌ای بر برآوردپذیری در طرح‌های عاملی کسری نامنظم»
استاد راهنما: دکتر هوشنگ طالبی.

دکتر سارا صادقی

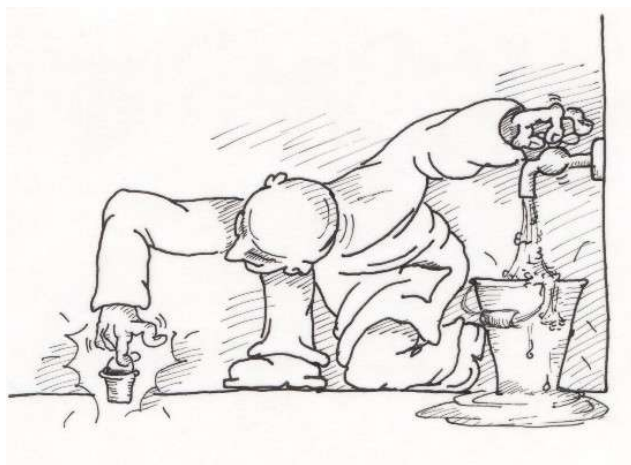
متولد سال ۱۳۶۲ در اصفهان، کارشناسی آمار ۱۳۸۵ از دانشگاه اصفهان، کارشناسی ارشد آمار ۱۳۸۷ از دانشگاه اصفهان، دکتری آمار ۱۳۹۷ از دانشگاه اصفهان.
عنوان رساله: «معیارهای طرح برای شناسایی اثرهای غیر صفر در مدل خطی کاوش تحت اغتشاش»
استاد راهنما: دکتر هوشنگ طالبی.

دکتر یاسر مهر علی

متولد سال ۱۳۶۴ شهرستان بوئین میاندشت استان اصفهان، کارشناسی آمار سال ۱۳۸۸ از دانشگاه شهید باهنر کرمان، کارشناسی ارشد آمار ریاضی سال ۱۳۹۰ از دانشگاه اصفهان، دکتری آمار ۱۳۹۷ از دانشگاه اصفهان.
عنوان رساله: «مباحثی درباره فاصله کولبک-لیبلر و کاربردهای آن‌ها»
استاد راهنما: دکتر مجید اسدی.

sample correlation coefficient, coefficient of correlation
 sample point نقطه نمونه‌ای
 sample space فضای نمونه
 sample size اندازه نمونه
 sampling نمونه‌گیری
 sampling design طرح نمونه‌گیری
 sampling distribution توزیع نمونه‌گیری
 sampling frame چارچوب نمونه‌گیری
 sampling plan برنامه نمونه‌گیری
 sampling unit واحد نمونه‌گیری
 sampling variation, sampling variability تغییرات نمونه‌گیری
 sequential sampling نمونه‌گیری دنباله‌ای
 simple random sampling, SRS نمونه‌گیری تصادفی ساده
 statistical inference, inference استنباط آماری
 نمونه‌گیری طبقه‌ای
 stratified sampling, stratified random sampling
 survey process فرایند آمارگیری
 total survey error خطای کل آمارگیری

«بدون شرح»

دکتر سکینه دهقان

متولد سال ۱۳۶۶ در شهر خرم آباد، دانش‌آموخته کارشناسی آمار سال ۱۳۸۸ از دانشگاه شهید چمران اهواز، کارشناسی ارشد آمار ریاضی سال ۱۳۹۰ از دانشگاه شهید بهشتی تهران، دکتری آمار سال ۱۳۹۷ از دانشگاه شهید بهشتی تهران.
 عنوان رساله: «چند آزمون ناپارامتری ژرفاپایه برای تقارن مرکزی چندمتغیره».
 استاد راهنما: دکتر محمدرضا فریدروحانی

واژه‌های آماری مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی

فرشید خان‌زاده^{۱۳} (پژوهشکده آمار)
 عادل محمدپور^{۱۴} (دانشگاه صنعتی امیرکبیر)

نمونه‌گیری، آمارگیری

acceptance sampling نمونه‌گیری پذیرشی
 adaptive sampling نمونه‌گیری سازوار
 allocation of a sample تخصیص نمونه
 area sampling نمونه‌گیری ناحیه‌ای
 bias error خطای اریبی
 biased sample نمونه اریب
 call-back تماس مجدد
 central limit theorem قضیه حدی مرکزی
 cluster sampling نمونه‌گیری خوشه‌ای
 آمارگیری جمعیت جاری، آمارگیری جمعیت موجود
 current population survey
 labour force survey آمارگیری نیروی کار
 matched pairs, paired samples جفت‌های جور
 ranked-set sampling نمونه‌گیری مجموعه‌رتبه‌ای
 resampling بازنمونه‌گیری
 ضریب همبستگی نمونه‌ای

^{۱۳} f.khanzadeh@srtc.ac.ir

^{۱۴} adel@aut.ac.ir

معرفی کتاب

زیر نظر سردبیر

در این شماره از خبرنامه کتابی در زمینه «یادگیری آماری» معرفی می‌کنیم. «یادگیری آماری»، به مجموعه‌ای از ابزارهای مدل‌سازی و درک داده‌های با ساختار پیچیده گفته می‌شود. این زمینه به‌تازگی توسعه‌یافته، ترکیبی است از روش‌های آماری (مانند رگرسیون لاسو، رده‌بندی، مدل‌های گرافیکی) و علوم کامپیوتر، به‌ویژه موضوع «یادگیری ماشین». با مطرح شدن موضوع «کلان داده‌ها»، یادگیری آماری موضوعی پرکاربرد شده است. عنوان کتابی که به معرفی آن می‌پردازیم

An Introduction to Statistical Learning with Applications in R

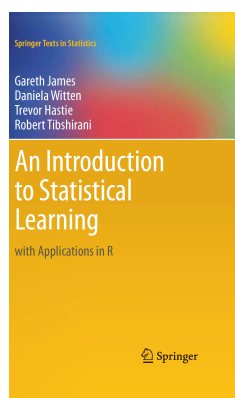
است که توسط انتشارات اشپرینگر در سال ۲۰۱۳ منتشر شده است. نویسندگان کتاب گارث جیمز^{۱۵}، دانیلا ویتن^{۱۶}، تریور هیستی^{۱۷} و روبرت تیبشیرانی^{۱۸} هستند. هیستی و تیبشیرانی دو نفر از نویسندگان نخستین کتاب منتشر شده در زمینه یادگیری آماری هستند.

کتاب در ده فصل تدوین شده است. فصل اول ضمن معرفی مجموعه داده‌هایی که در کتاب مورد استفاده قرار می‌گیرند، برخی زمینه‌های کاربرد یادگیری ماشین را توضیح می‌دهد. در فصل دوم نخست به «چستی یادگیری ماشین» و انواع آن (نظارتی و غیر نظارتی) می‌پردازد. سپس ضمن بیان کلیاتی در مورد مدل‌سازی و انتخاب مدل، محتوای فصل‌های مختلف کتاب را برای خواننده توضیح می‌دهد. خواننده‌ای که با رگرسیون خطی، رگرسیون لوجستیک و کاربرد آن در «رده‌بندی» آشنایی دارد، می‌تواند از فصل‌های ۳ و ۴ به‌سرعت عبور کند. فصل پنجم به روش‌های «بازنمونه‌گیری» اختصاص دارد. فصل ششم به روش‌های انتخاب مدل‌های رگرسیونی می‌پردازد. در این فصل به رگرسیون ستیغی، رگرسیون لاسو و رگرسیون مولفه‌های اصلی برای داده‌های با بعد بالا نیز پرداخته می‌شود. موضوع فصل هفتم، رگرسیون غیرخطی و رگرسیون چندجمله‌ای است. روش‌های درختی-مبنا، مانند درخت‌های تصمیم، درخت‌های رگرسیونی، درخت‌های رده‌بندی و جنگل‌های تصادفی در فصل هشتم بحث می‌شود. بحث فصل نهم

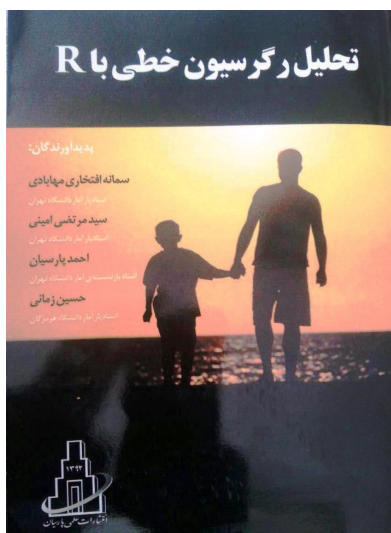
که نیاز به آشنایی با بحث «یادگیری ماشین» دارد، به ماشین‌های بردار پشتیبان برای رده‌بندی می‌پردازد. فصل دهم، به بحث مولفه‌های اصلی و خوشه‌بندی که نوعی یادگیری غیرنظارتی هستند، پرداخته شده است.

تمرکز کتاب بر کاربرد است و کمتر خواننده را درگیر جزئیات ریاضی موضوعات می‌کند. پایان هر فصل بخشی با عنوان «آزمایشگاه R»، به توضیح کاربرد روش‌های یادگیری آماری در تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار R اختصاص دارد. پایان هر فصل تمرین‌هایی نیز گنجانیده شده است. کتاب در قالب یک درس با عنوان «یادگیری آماری» برای دانشجویان دوره کارشناسی ارشد و همچنین برای دانشجویان دوره کارشناسی که درس رگرسیون را گذرانیده‌اند، قابل تدریس است. عنوان فصل‌های کتاب:

- 1 Introduction
- 2 Statistical Learning
- 3 Linear Regression
- 4 Classification
- 5 Resampling Methods
- 6 Linear Model Selection and Regularization
- 7 Moving Beyond Linearity
- 8 Tree-Based Methods
- 9 Support Vector Machines
- 10 Unsupervised Learning

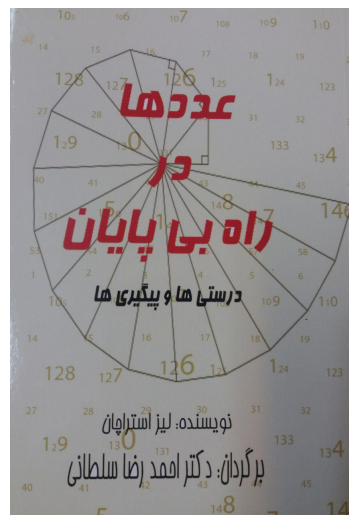
Gareth James^{۱۵}Daniela Witten^{۱۶}Trevor Hastie^{۱۷}Robert Tibshirani^{۱۸}

کتاب‌های چاپ شده

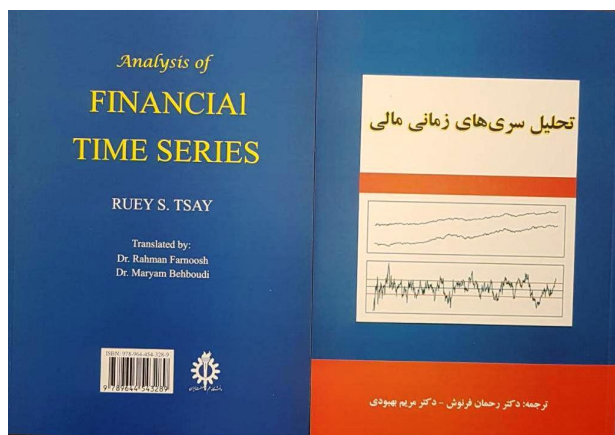
تحلیل رگرسیون خطی با R

مؤلفان: سمانه افتخاری مهابادی، سیدمرتضی امینی، احمد پارسیان
و حسین زمانی
ناشر: انتشارات علمی پارسیان
سال چاپ: ۱۳۹۷

عددها در راه بی پایان

مؤلف: لیز استرون
مترجم: احمد رضا سلطانی
ناشر: انتشارات زمامدار
سال چاپ: ۱۳۹۷

تحلیل سری‌های زمانی مالی

مؤلفان: روی اس. تسای
مترجمان: مریم بهبودی و رحمان فرنوش
ناشر: انتشارات دانشگاه علم و صنعت
سال چاپ: ۱۳۹۷

پیش‌بینی روش‌ها و کاربردها

مؤلف: ا. ماکریداکیس، س. ویل رایت و ر. هایندمن
مترجمان: داود شاهسونی و محمد آرشی
ناشر: انتشارات دانشگاه شاهرود
سال چاپ: ۱۳۹۷

دانشگاه تربیت مدرس

نخستین
کنفرانس
ملی
دانشجویی
آمار
ایران

۲۱ آذر
۱۳۹۷

• پذیرش مقالات:
۱ مهر الی ۸ آذر

• مهلت ثبت نام:
۱ مهر الی ۱۸ آذر

وبسایت: <http://conf.isc.gov.ir/is97>

ISC

پنجمین سمینار تخصصی
نظریه قابلیت اعتماد
و کاربردهای آن
۲۸ و ۲۹ فروردین ماه ۱۳۹۸

5th Seminar on
Reliability Theory
and its Applications
17-18 April 2019

۰۲۵-۳۸۲۰۹۸۲۶
stat@confs.yazd.ac.ir
<http://wosdce.um.ac.ir>

نشانی: یزد، صفائیه، دانشگاه یزد، دانشکده علوم ریاضی

ISC

انجمن آمار ایران

پنجمین سمینار تخصصی
نظریه مفصل و کاربردهای آن

کروه آمار دانشکده علوم ریاضی، دانشگاه فردوسی مشهد
۱۰ و ۱۱ بهمن ماه ۱۳۹۷

5th Seminar on
Copula Theory
and its Applications
Ferdowsi
University of
Mashhad
30 - 31 Jan. 2019

نشانی: مشهد، خیابان رشتی - مشهد - میدان آزادی - پردیس دانشگاه فردوسی مشهد - دانشکده علوم ریاضی
مصدور پستی: ۹۱۵۷-۷۱۷۷۵ تلفن: ۰۵۱-۳۳۳۰۶۰۰۶ پکد: <https://wosdceumashhad.ir>

انجمن آمار ایران

پنجمین سمینار تخصصی
نظریه مفصل و کاربردهای آن

کروه آمار دانشکده علوم ریاضی، دانشگاه فردوسی مشهد
۱۰ و ۱۱ بهمن ماه ۱۳۹۷

5th Seminar on
Copula Theory
and its Applications
Ferdowsi
University of
Mashhad
30 - 31 Jan. 2019

نشانی: مشهد، خیابان رشتی - مشهد - میدان آزادی - پردیس دانشگاه فردوسی مشهد - دانشکده علوم ریاضی
مصدور پستی: ۹۱۵۷-۷۱۷۷۵ تلفن: ۰۵۱-۳۳۳۰۶۰۰۶ پکد: <https://wosdceumashhad.ir>

فرم عضویت در انجمن آمار ایران

آدرس: تهران، خیابان فلسطین (بین بزرگمهر و انقلاب)، بن بست نجم، پلاک ۲، طبقه دوم، واحد ۱۱
کد پستی: ۱۴۱۶۸۴۳۷۷۴ تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۹۵۵۴۰
نمابر: ۰۲۱-۶۶۴۹۹۸۲۷
آدرس اینترنتی: www.irstat.ir
پست الکترونیکی: info@irstat.ir

عضو جدید ☐ تغییر مشخصات ☐ شماره عضویت:

۱. مشخصات فردی:

نام: _____
نام خانوادگی: _____
تاریخ تولد: _____ شماره ملی: _____ جنسیت: ☐ زن ☐ مرد

۲. مشخصات تحصیلی:

آخرین مدرک تحصیلی:

تخصص‌ها و کدهای مربوطه:

الویت اول	الویت دوم
☐ کد	☐ کد

تخصص	آمار در پزشکی	آمار رسمی	آمار زیستی	آنالیز تصادفی	احتمال ترکیباتی	احتمال هندسی، هندسه تصادفی	استنباط آماری	استنباط فرایندهای تصادفی
کد	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
استنباط ناپارامتری	تاریخ آمار و احتمال	تحلیل بقاء و داده‌های سانسور شده	تحلیل چند متغیره	تحلیل داده‌ها	تحلیل شکل	داده کاوی	روش‌های دنیالهای	روش‌های نموداری
۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷
سری‌های زمانی	طرح آزمایش‌ها	فرایندهای تصادفی	فرایندهای خاص	فرایندهای مارکوف	مبانی نظریه احتمال	مبانی و فلسفه آمار	مجموعه‌ها و میدان‌های تصادفی	محاسبات آماری
۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶
مدل‌های خطی و ناخطی	نظریه تصمیم	نظریه توزیع‌ها	نظریه‌های حدی	نمونه‌گیری	موضوع مرتبط	آمار فضایی		
۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳		

محل تحصیل (برای دانشجویان):

دانشگاه محل اخذ آخرین مدرک:

شهر و کشور محل اخذ مدرک:

۳. مشخصات شغلی:

مرتبه علمی: استاد ☐ دانشیار ☐ استادیار ☐ مربی ☐ کارشناس آمار ☐ کارشناس ارشد آمار ☐ دبیر ☐ آموزگار ☐ دانشجوی دکتری ☐ دانشجوی کارشناسی ارشد ☐ دانشجوی کارشناسی ☐ دانشجوی کاردانی ☐ غیره ☐ (ذکر شود):

۴. نشانی و راه‌های دسترسی:

تلفن ثابت: _____ تلفن همراه: _____ دورنگار: _____

نشانی پستی:

آدرس الکترونیکی (e-mail): _____ کد پستی ۱۰ رقمی: _____

۵. پرداخت حق عضویت و اشتراک نشریات:

مبلغ واریزی:

شماره فیش بانکی و تاریخ واریز:

۶. میزان حق عضویت انجمن آمار ایران مهر ۹۷ - مهر ۹۸

حق عضویت	وابسته	پیوسته	وابسته دانشجویی	پیوسته دانشجویی	عضویت دائم
مبلغ (ریال)	۴۵۰/۰۰۰	۷۰۰/۰۰۰	۲۰۰/۰۰۰	۴۰۰/۰۰۰	۸/۰۰۰/۰۰۰

۷. اشتراک سالانه نشریات انجمن آمار ایران (مبلغ به ریال) دو شماره از هر مجله و چهار شماره از خبرنامه

مجله (نشریه)	رتبه مجله	اعضا	نسخه کاغذی
خبر نامه	-	☐ ۲۰۰/۰۰۰	☐
ندا	علمی دانشجویی	☐ ۳۰۰/۰۰۰	☐
اندیشه آماری	علمی ترویجی	☐ ۳۰۰/۰۰۰	☐
علوم آماری	علمی پژوهشی	☐ ۳۰۰/۰۰۰	☐
JIRSS	علمی پژوهشی	☐ ۳۰۰/۰۰۰	☐

توضیحات:

۱- چنانچه در یکی از رشته‌های مرتبط با آمار درجه کارشناسی ارشد یا دکتری دارید در مقابل عضویت پیوسته و در غیر این صورت در مقابل عضویت وابسته علامت بزنید

۲- امکان ارسال نسخه الکترونیکی تمامی نشریات به صورت رایگان برای اعضا وجود دارد.

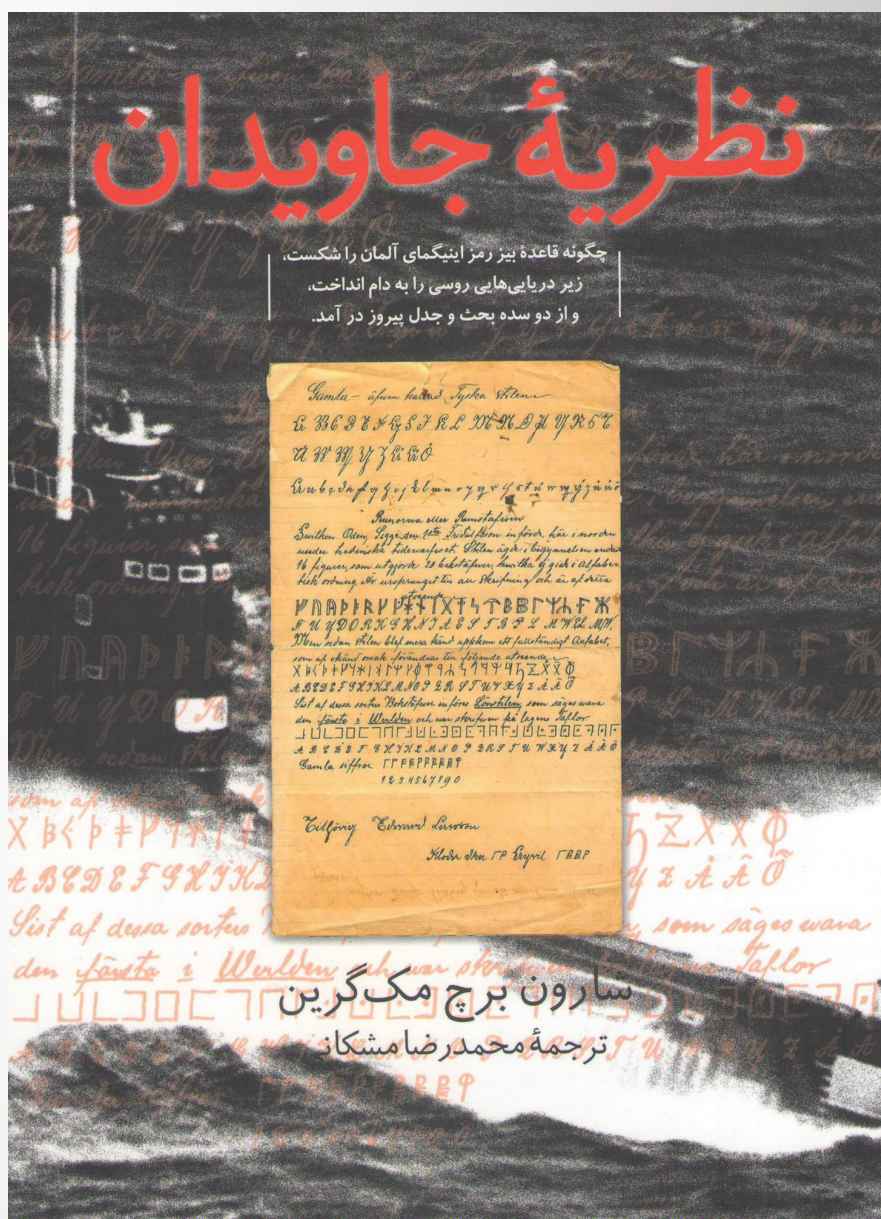
۳- در سایت انجمن آمار ایران irstat.ir در قسمت عضویت در سایت اطلاعات خود را تکمیل و از طریق پایگاه الکترونیکی حق عضویت خود را پرداخت نمایید.

Newsletter

Iranian Statistical Society

2018

Spring, Summer 2018, No 98, 99

+98(21)66495540

+98(21)66495540

15815-1614

Tehran, Iran